

DE

DELAVSKA ENOTNOST

17. NOVEMBRA 1973 - ŠT. 45 - L. XXX

KOMISIJA ZA PRESOJO SAMOUPRAVNIH SPORAZUMOV

Kilometrina: največ 1,30 din

LJUBLJANA, 15. - Komisija za presojo samoupravnih sporazumov je na današnji seji najprej potrdila osnutek pravilnika o delu komisije in njenih organov, nato pa se je razvnela razprava o spremembi višine kilometrine. Komisija sodi, da so skladno s strukturo pogonskih stroškov opravičljivi zneski za nadomestilo za uporabo osebnega avtomobila v službene namene do višine 1,30 din za prevoženi kilometer. Strokovno osnovo za tako odločitev so predstavljale analize, ki sta jih izdelala Avto moto zveza Slovenije in revija „Avto“.

OB ZAKLJUČKU REDAKCIJE

Komisija za presojo priložna, da bi kilometrino „po novem“ obračunavali od 1. novembra 1973 dalje. Obenem pa komisija predlaga vsem skupnim komisijam podpisnikov samoupravnih sporazumov, da proučijo ta problem in skladno z mnenjem komisije za presojo samoupravnih sporazumov oblikujejo predlog sprememb samoupravnega sporazuma. Ta predlog naj pismeno sporočijo podpisnicam in ko prejmejo pismeno izjavo o soglasju večine podpisnic, sporoči skupna komisija sekretariatu za delo spremembo sporazuma zaradi vpisa v register.

Predlog za povišanje kilometrine je kot prvi med vsemi postavkami samoupravnih sporazumov prišel na dnevni red komisije za presojo zaradi tega, ker gre za nadvse pereče vprašanje mnogih delavcev (zdravnikov, veterinarjev, inšpekcij-skih organov itd.), ki so prisiljeni stalno in v vsakem dnevnem času opravljati terenska dela z lastnimi vozili, za uporabo katerih pa je bilo upoštevane vse stroške - doslej dovoljeno izplačevati nerealno nizko odškodnino. V nasprotju s stališčem predsedstva RO Sindikata delavcev družbenih dejavnosti, ki se je zavzelo za diferencirano povečanje kilometrin (po prostotini motorjev oziroma po značaju dela, ki ga

opravljajo posamezniki), je na seji komisije za presojo samoupravnih sporazumov prevladalo mnenje, naj bo odškodnina za uporabo osebnih vozil v službene namene določena z enotnim, najvišjim zneskom in ne diferencirano. Stvar notranje ureditve (pravilnikov) delovnih organizacij pa je, ali se bodo odločile drugače. Upoštevati pa morajo, da najvišja odškodnina ne sme preseči 1,30 din za prevoženi kilometer.

Na priporočilo in zahtevo plenuma RS ZSS pa komisija za presojo samoupravnih sporazumov, zdaj začeni tudi postopek za določitev novih naj-

višjih dovoljenih in družbeno sprejemljivih zneskov za nekatere druge vrste nadomestil, kot so terenski dodatki, nadomestilo za ločeno življenje, regresija za letni dopust in nadomestila za družbeno prehrano. O teh vprašanjih naj bi komisija razpravljala in morda tudi odločala že na naslednji seji v decembru. Neuradno smo izvedeli, pa obstaja predlog, naj bi se ta izplačila zaradi splošnega gibanja življenjskih stroškov povečala za nekako 50% v primerjavi z zdaj dovoljenimi zneski.

-mG

Majhni postajajo veliki

Kolektiva ljubljanskega podjetja Slovenijales in Alpes iz Železnikov sta doslej že nekaj časa poslovno sodelovala. Slovenijales je pomagal Alpesu investirati v novo tovarniško halo za proizvodnjo pohištva pa tudi sicer sta podjetji navezali tesne poslovne stike. Letos se je poslovno sodelovanje prevesilo v resne razgovore o združitvi obeh podjetij. Dogovor je tik pred uresničitvijo - Alpes naj bi postal ena od organizacij združenega dela v Slovenijalesu že 1. januarja prihodnjega leta. O nagibih, ki so vodili oba kolektiva, pišemo v članku MAJHNI POSTAJAJO VELIKI.

STRAN 3

Prva brazda v nezorano ledino

V Velenju napovedujejo, da bodo po vsej verjetnosti še pred koncem leta svečano podpisali teritorialni družbeni dogovor o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Posebna komisija pri občinskem sindikalnem svetu je novatorsko delo opravila s polno mero odgovornosti in zavzetosti. Videti je, da tudi s pravim občutkom za stvari, saj je osnutek dogovora dobro preстал enomesečno pretesanje in ocenjevanje v delovnih kolektivih velenjske občine ter je pravzaprav povsod naletel na polno podporo.

STRAN 4

Snežniški gozdar danes

Foto: A. AGNIC

Seja aktiva

FOTO VEST

Na osnovi poslovnika o delu republiškega sveta ZSS in njegovih organov se je pred plenomom RS ZSS minuli ponedeljek sestal aktiv delegatov občinskih svetov. Vabilo predsednika RS ZSS je določalo enak dnevni red kot za plenarno sejo: najprej ocena gospodarskih razmer v letu 1973 in osnove razvoja v prihodnjem letu, zatem razprava o osnutkih zakonov s področja stanovanjske politike, volitve in imenovanja, sledila je tudi informacija o novi tiskovni izdaji Delavske enotnosti za upokojeince, in slednjič dopolnitve pravilnika o organizaciji in sistematizaciji delovnih mest služb RS ZSS in centra za

samoupravno sporazumevanje o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

S tem posvetom so želeli sklicatelji plenarne seje republiškega sveta ZSS preveriti nekatere ocene in stališča, da bi jih nato tako dopolnjene sprejel republiški svet kot enotno stališče organizacije in kot napotek za akcijo sindikatov. Še posebej to velja za oceno sedanjega gospodarskega trenutka in družbeno-ekonomskega razvoja v prihodnjem letu ter za stališče o novi stanovanjski zakonodaji. Bralce naj ob tej priložnosti obvestimo, da obširnije poročamo o stališčih, ki jih je sprejel plenum RS ZSS, na sedmi strani današnje Delavske enotnosti.

pravi naslov za denarne zadeve ljubljanska banka

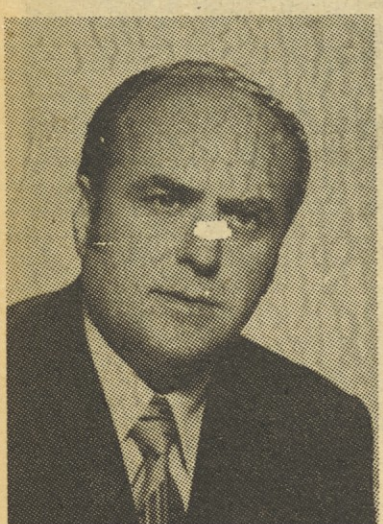
VINKO LANGERHOLEC:

Družbeno izobraževanje bo potrebno zelo širokemu krogu delavcev samoupravljalcev. Zato sodim, da bi veljalo podaljšati načrtovane seminarje za sindikalne delavce in v družbeno izobraževanje vključiti tudi delavske univerze. Poleg tega pa bo treba poskrbeti za primerne učbenike, skripta, priložnice in druge pripomočke.

INŽ. EVGEN MAREK:

Raziskave metod dela objektivno povedo, koliko je možno v posamezni delovni operaciji opraviti dela v določenem času in v določenih delovnih razmerah. Naše raziskave je možno uporabiti tako, da delavcem delo olajšamo, ne da bi bil pri tem prizadet optimalni ritem tehnološkega procesa.

JANKO LAPUŠ:

Naša sindikalna organizacija je pripravila tri uspele seminarje za člane samoupravnih organov in vodstev družbenopolitičnih organizacij v podjetju. Program seminarjev je bil kvaliteten, saj smo obravnavali aktualne družbenopolitične in gospodarske dogodke, predavali pa so nam znani družbenopolitični delavci.

Preozek krog?

Novi samoupravni odnosi, ki so jih uveljavila ustavna dopolnila, so močno razširili krog aktivnih samoupravljalcev, članov samoupravnih organov, poleg tega pa so tudi spremenili, rekli bi, poglobili samoupravljanje. Poglobljene samoupravne pravice zahtevajo tudi več znanja delavcev – samoupravljalcev, ki bodo morali poznati osnovne značilnosti gospodarjenja v podjetju in dokaj široko značilnosti samoupravnega sistema. O tem, kako naj bi izobraževali delavce-samoupravljalce, smo se pogovarjali z Vinkom Langerholecem, predsednikom občinskega sindikalnega sveta v Slovenskih Konjicah.

„Slovenski sindikati so sredi leta ustanovili center za družbeno izobraževanje. Ali je možno, pač zato, ker je minilo le nekaj mesecev od ustanovitve, že spregovoriti o rezultatih dela tega centra?“

„Dela za sedaj kajpak še ne moremo ocenjevati, pač pa lahko ocenjujemo njegov program: izobraževanje kadrov v sindikatih je nadaljevanje dosedanje skrbi sindikatov za izobraževanje svojih kadrov, ki je v zadnjih nekaj letih precej večja. V programu centra so tudi dvomesečni seminarji za sindikalne delavce, ki se bodo začeli januarja prihodnjega leta, menda v Ljubljani kot republiški, nadaljevali pa naj bi se potem na posameznih področjih Slovenije. Zamisel je vsekakor dobra, vendar sodim, da bi jo veljalo bolj podrobno izoblikovati...“

„Kaj ste mislili s tem?“

„Če te seminarje primerjam z enoletno partijsko šolo, sodim, da bo zanje manj zanimanja: partijska šola daje v izobrazbi rang končane srednje šole. Kdor je končal to šolo, se lahko vpiše na katerokoli višjo ali visoko šolo družbenih ved. Dvomesečni sindikalni tečaj pa bo lahko dal le dopolnilno izobrazbo... Razen tega bo republiški tečaj, tako vsaj sodim, lahko „sprejel“ le 150 do 160 slušateljev. To pa je kajpak odločno premalo glede na sedanje potrebe po družbenem izobraževanju delavcev. Poprečno bi namreč lahko v ta tečaj prišli le dva ali trije sindikalni delavci iz vsake občine. Sedaj pa poglejte: v naši občini, za katero ni ravno moč trditi, da je velika, je 43 sindikalnih organizacij s približno 4000 člani. V pokrajinskem sindikalnem tečaju bi jih lahko izobrazili kakih 80, samo tri pa bi lahko poslali na republiški tečaj.“

„Kaj predlagate...?“

„Pred davnimi leti smo že imeli polletne tečaje... Vendar pa za sedaj velja počakati in ovrednotiti uspehe tečajev in seminarjev ter šele potem ukrepati.“

„Kdo bodo predavatelji na teh tečajih in kje se bodo izobrazili?“

„Naloga centra je tudi v tem, da izobrazi predavateljski kader ter skrbi za izdajanje učnega gradiva, brošur, skript, priložnic. Težave s predavatelji slutim predvsem na regionalni oziroma občinski ravni izobraževanja sindikalnih delavcev. Res je, da za sedaj predvsem zavoljo pomanjkanja časa na tem področju ni možno veliko napraviti. Vendar bi se morali kljub temu takoj lotiti reševanja teh vprašanj, čeprav bo marsikateri „učbenik“ moral nastati na izkušnjah iz prakse. Dejstvo pa je, da se do slej teh stvari nihče ni loteval!“

„In vloga delavskih univerz pri družbenem izobraževanju delavcev...“

„Je lahko pomembna. Imeli bi polne roke dela, vendar bi bilo treba najprej izpolniti nekatere pogoje, da bi lahko delavske univerze začele delovati tudi na tem področju izobraževanja. Najprej bi veljalo preskrbeti predavateljske kadre, potem pa tudi materialno omogočiti delavskim univerzam, da bi prevzele del te pomembne naloge. S kadri so delavske univerze izven centrov namreč precej na slabšem kot v velikih mestih. Zategadelj bi veljalo povezati pokrajinske delavske univerze z univerzami v centrih, mi na primer, bi se lahko povezali s celjsko delavsko univerzo. Vsekakor sodim, da bi se delavske univerze lahko vključile v načrtovano družbeno izobraževanje delavcev. Razpoloženje za razširitev te dejavnosti je ugodno in če bodo še družbeni naporji takšni, bo zastavljeni načrt stekel. Z družbenimi napori menim predvsem pomoč družbe, da bi vsaka delavska univerza lahko nastavila človeka, ki bi se ukvarjal z organizacijo družbenega izobraževanja ter da bi dobila za ta namen ustrezne prostore.“

R. B.

„Naš oddelek je bil ustanovljen zato, da bi raziskoval metode dela v Iskri,“ je povzel inž. Marek. „Sprva smo kajpak imeli nekaj začetniških težav, zlasti glede izbire prave metode. Kasneje smo odkupili ameriško licenco meritev Work factor, ki je ena najbolj priznanih metod v svetu. Ob razvijanju te metode se je potem razbohotila naša dejavnost, ki danes sega preko meja Iskre. Za Iskro smo pravzaprav sorazmerno pozno začeli raziskovati metode dela, saj so se v posameznih tovarnah temu nekblikanj upirali – pač zaradi sorazmerno visoke cene raziskav. Raziskave se namreč lahko vlečejo po več mesecev pa tudi do leto dni in več. Temu primerni so kajpak tudi stroški.“

„Zakaj ste izbrali prav ameriško raziskovalno metodo, ki je nedvomno prilagojena načelu izsiliti čimveč delovnih rezultatov iz ljudi in je torej nekako v nasprotju s socialističnim pojmovanjem dela?“

„Metoda sama prav gotovo ne more biti kriva za to, kako jo v posameznih družbah uporabljajo. Po tej metodi pač samo dokaj objektivno skušamo dognati, koliko dela je možno opraviti v določenem času pri določeni delovni operaciji in v določenih delovnih razmerah. Če potem obremenite delavca do maksimuma ali pa nekaj manj, ni več stvar raziskovalne metode. Pri vsem tem pa še nisem odgovoril na vprašanje v celoti. Ta metoda je namreč znatno bolj primerna, kot nekakaj tako pogosto normiranje delovnega opravila z uro. Po tej stari metodi je namreč možno meriti delo šele potem, ko je ves delovni proces že sestavljen, veliko ugotovitev pa je močno subjektivne narave. Prav tako ni možno jasno ugotoviti, kako močno je delavec pri določenem tempu opravila obremenjen, povedano vse seveda zelo poenostavljeno in na kratko. Torej, WF metoda je bolj eksaktna, bolj objektivna.“

Ritem dela

Nedavno tega je bilo v Ljubljani tretje posvetovanje v merjenju metod dela. Dvodnevni posvet o metodah in dosežkih pri meritvah dela je priredil samostojni oddelek za študij dela v Iskri – Zavodu za avtomatizacijo iz Ljubljane. Delovno področje »meritev dela« je prav gotovo dokaj neznan širši javnosti, predvsem pa je dokaj zapleteno za poljudno razlago. Tako je inž. Evgen Marek, podpredsednik posvetovanja, njega smo prosili za krajši razgovor o tej dejavnosti, porabil precej časa, preden nam je razložil zapletene metode. Vsekakor pa je predstavil tega izredno strokovno pobarvanega gradiva v poljudni jezik tako nevhvaležna naloga, da naj nam strokovnjaki oprostite, če bomo v dobri veri, da delamo prav, katero od dejavnosti razložili po »domače«.

„Kako potem metode, ki so naganjale delavce v zahodnoevropskih državah k maksimalnim obremenitvam, na čemer tudi sloni razvoj kapitalističnega sveta, uporabiti v naših mnogo bolj humanih delovnih odnosih, da bi dale primerne ekonomske rezultate?“

„Najprej smo se ukvarjali z osnovnimi raziskavami metod dela, pri čemer smo prišli do ugotovitve, da je vrednost dela sestavljena iz tempa dela in zahtevnosti opravila. Od tu smo prešli na reševanje vprašanja pravičnega nagrajevanja posameznega delovnega opravila in od tod še naprej k problemom organizacije dela, priprave dela itd. Skratka, naše raziskave metod dela so se raztegnile na zelo široko področje. Njihov končni cilj pa je dati objektivne podatke o zmogljivosti posameznih faz delovnega procesa glede na ekonomske učinke. Naše raziskave je možno uporabiti tako, da se delavcem delo olajša, da poiščemo in odpravimo ozka grla, skratka, poženemo v nemoten tek celoten tehnološki postopek.“

„Omenili ste, da je področje vaših raziskav širše od kompleksa Iskrinih tovarn...“

„Raziskave opravljamo za veliko podjetij, res pa je, da v prenekateri delovni organizaciji še niso povsem prepričani v ekonomski učinek naših raziskav. Druge se ustrašijo navidez visokih stroškov, čeprav je lahko učinek naših raziskav znatno višji, kot so stroški zanje. Sprva je našo dejavnost v celoti finansirala Iskra. Postopoma pa smo se tega otresali, tako da sedaj praktično devet desetih dohodkov ustvarjamo sami. S podjetji, za katera delamo raziskave, se dogovorimo za ceno, ki pa je odvisna od učinka našega dela. Osnovni stroški so sicer pokriti, vse drugo pa je odvisno od uspešnosti naše ekipe, ki dela v podjetju, naročniku raziskave.“

Za vsakogar nekaj

Do spomladi lani, ko je vodstvo osnovne sindikalne organizacije v zavarovalnici »Sava« – poslovna enota Ljubljana prevzel Janko Lapuš, je vladalo v tej organizaciji mrtvilo. Vse sindikalno delo v tem nekaj več kot 400-članskem delovnem kolektivu se je začelo in končalo z vsakoletnim sindikalnim izletom. Pismo predsednika Zveze komunistov Jugoslavije tovariša Tita in izvršnega biroja pa je dalo sindikalnemu delu nov polet tudi v poslovni enoti zavarovalnice »Sava« v Ljubljani. O tem smo se pogovarjali z Jankom Lapušem, predsednikom osnovne sindikalne organizacije, sicer pa direktorjem oddelka za nezgode.

„Kakšen program dela ste si zastavili v vaši osnovni organizaciji?“

„Ko sem postal predsednik osnovne sindikalne organizacije, sem vztrajal, da izdelamo natančen program dela, da bomo vedeli, kaj kot družbenopolitična organizacija sploh hočemo. V ta program smo vključili najrazličnejše aktivnosti, tako da se lahko sleherni član sindikata v naši delovni organizaciji udeleži na tistem področju, ki ga najbolj zanima.“

„Bi lahko povedali konkretno, kaj je bila prva naloga po vašem programu dela?“

„Najprej je naša sindikalna organizacija pripravila tri obširne seminarje za člane samoupravnih organov in člane vodstev družbenopolitičnih organizacij v podjetju. Program seminarjev je bil izredno kvaliteten in smo na njih obravnavali aktualne družbenopolitične in gospodarske dogodke, predavali pa so nam sami znani univerzitetni profesorji in družbenopolitični delavci. Za velik uspeh pri delu naše osnovne sindikalne organizacije pa štejem več kot 96-odstotno udeležbo članov kolektiva v razpravah o osnutkih zveze in republiške ustave. Prav o ureditvi ustavnih dopolnil pa se bomo morali v zavarovalnici še veliko pogovarjati, saj smo šele na začetku poti za ustanovitev temeljnih organizacij združenega dela. Naša sindikalna organizacija se bo morala zelo potruditi pri razčiščevanju novih odnosov na relaciji zavarovalnica – zavarovanec. Marsikje bo treba odločno prekiniti z že zastarelo „dozovsko“ miselnostjo, ko je bila zavarovalnica še državna ustanova, in se prilagoditi današnjim razmeram, v katerih dobiva zavarovanec vse več veljave pri upravljanju s sredstvi zavarovalnice.“

„In kakšne so še druge aktivnosti vaše osnovne sindikalne organizacije?“

„Povedati moram, da sodelujemo tudi pri strokovnem izobraževanju naših delavcev, zlasti naših zastopnikov na podeželju. Za zastopnike zavarovalnice se namreč največkrat prijavijo ljudje, ki o tem delu ničesar ne vedo. Zato jim omogočimo, da se v posebnih tečajih, ki jih organizira sindikat, seznanijo z dejavnostjo zavarovalnice in predvsem z delom zavarovalnega zastopnika na terenu. Tako smo prekvalificirali že veliko naših ljudi, katerih osnovni poklici so ključavničar, mizar, krojač ali kaj podobnega, se pa zavoljo različnih vzrokov v njih niso mogli uveljaviti.“

„Kaj pa kulturno, športno-rekreacijsko in drugo udeleževanje članov sindikata?“

„Kar zadeva kulturno in športno udeleževanje naših članov sindikata tole: vsak ima možnost obiskovati kulturne prireditve v ljubljanskih gledališčih, saj za vsako uprizoritev odkupimo določeno število vstopnic. Na področju športa in rekreacije pa smo ustanovili nekaj sekcij, v katerih sodeluje precej naših članov pa tudi udeležba na sindikalnih tekmah ni nikoli problematična.“

„Morda še misel, pobuda o tem, kaj bi bilo treba v vaši delovni organizaciji še izboljšati, da bi bilo tudi delo sindikata boljše?“

„Glavna slabost naše delovne organizacije je, da so člani preslabo obveščeni o dogajanjih v delovnem kolektivu. Res je, da za celotno zavarovalnico Sava izdajamo časopis, vendar v njem ne najdemo dovolj prostora za objavo tistih drobnih prispevkov, ki so pomembni prav za člane naše poslovne enote. Zato smo se v sindikatu skupaj z osnovno organizacijo ZK že odločili, da bomo začeli izdajati lastne interne informacije in tako izpopolnili vrzel pri informiranju.“

M. ŽIVKOVIČ

„Spogledovanje med nami in Slovenijalesom sega nekaj let nazaj“, nam je pripovedovala Milka Šmid, sekretar podjetja Alples. „Že leta 1970 smo namreč podpisali pogodbo o poslovno-tehničnem sodelovanju. Slovenijales je vložil v gradnjo naše nove tovarne 5 milijonov dinarjev. S tem nam je pomagal prebroditi investicijske težave. Po pogodbi dobi Slovenijales delež našega dobička, ki ga ustvarjamo v novi tovarni, odvisno seveda od razmerja med njegovimi in našimi vloženimi investicijskimi sredstvi. Poleg tega so si zagotovili tudi mesto v našem poslovnem odboru, kjer imajo dva člana. Pomembnejše od tega pa je sodelovanje med obema podjetjema na vseh ravneh, ki smo ga sklenili s pogodbo. Sodelujemo pri nakupu surovin in reprodukcijskega materiala. Prek trgovske mreže Slovenijalesa nakupujemo surovine in reprodukcijski material in prodajamo izdelke. Vse to sodelovanje sloni seveda na trdnih ekonomskih temeljih; če dobimo pri drugih trgovskih partnerjih, Slovenijales namreč ni naš edini poslovni partner, ugodnejše pogoje za nakup surovin ali prodajo izdelkov, se o poslih dogovarjamo pri njih.“

Dogovor

Dogovor med obema podjetjema, ki je pravzaprav, seveda poglobljen, v veljavi še danes, je doslej obrodil dobre rezultate, ocenjuje Henrik Dovžan, pomočnik generalnega direktorja za komercialo. Podjetje skorajda v celoti izvaža preko Slovenijalesa. Na domačem trgu pa Alples prodaja svoje izdelke skorajda preko vseh trgovskih organizacij, ki prodajajo pohištvo, precej pa tudi preko lastne prodajne mreže. V trgovinah Slovenijalesa proda kakih 15 odstotkov izdelkov, namenjenih domačemu trgu, prav toliko pa tudi prek Lesnine.

„To se sliši malo čudno,“ je pojasnjeval Henrik Dovžan, „vendar je obseg naše proizvodnje tako velik, da prek enega ali dveh podjetij ne moremo vsega prodati. Pri Slovenijalesu z razumevanjem sprejemajo naše posle z drugimi trgovskimi hišami. Tako smo za prihodnje leto sklenili z Lesnino pogodbo, po kateri bomo prek njene prodajne mreže prodali za približno 10 milijonov dinarjev naših izdelkov. Pri tem tudi Lesnine ne moti, da bomo v prihodnjem letu, o tem ne dvomim, organizacija v sestavi Slovenijalesa.“

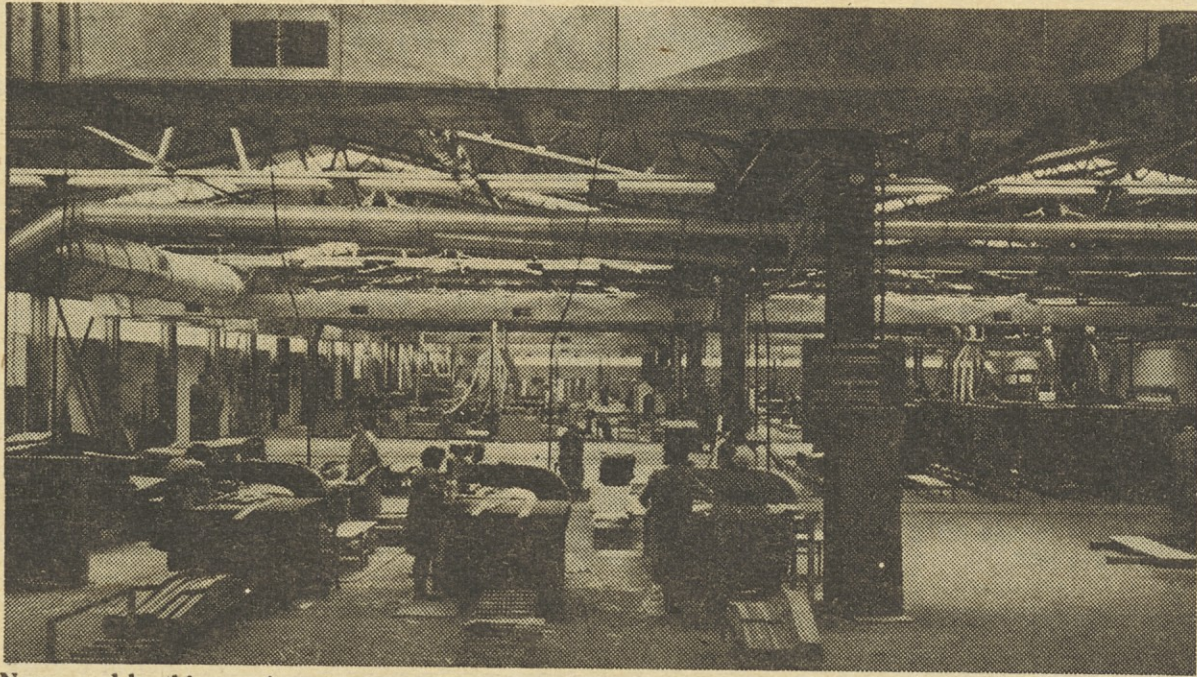
„Ne moremo trditi, da je pred tremi leti začeto sodelovanje povzročilo današnje razgovore o združitvi,“ je dodala Milka Šmid. „Res pa je, da nam je olajšalo delo. Razgovori o združenju so se začeli pred približno letom dni, močna spodbuda pa so bila ustavna dopolnila. Najprej smo se kajpak menili o tem, da bi Alples kot ena temeljna organizacija združenega dela vstopil v združeno podjetje Slovenijalesa. Kasneje pa smo ugotovili, da je optimalen način uresničevanja ustavnih dopolnil pri nas ustanovitev več temeljnih organizacij združenega dela. Alples naj bi se potemtakem vključil v Slovenijales na podlagi samoupravnega sporazuma o združenju kot organizacija združenega dela.“

V Alplesu in Slovenijalesu so že pripravljene vse strokovne analize, ki naj delovnim kolektivom pomagajo sprejeti pravilno samoupravno odločitev o tej akciji.

Združevanje

„Najprej moramo ustanoviti temeljne organizacije združenega dela ter zasnovati samoupravne akte,“ nam je dejal Miloš Hočevar, pomočnik generalnega direktorja Slovenijalesa za splošne zadeve. „Končno besedo o tem, kako naj bi organizacijsko izgledalo naše podjetje, bodo imeli delegati iz trgovine in proizvodnih dejavnosti, ki so že vključene v našo organizacijo. Po sedanjem predlogu naj bi bilo naše podjetje sestavljena organizacija združenega dela – Združeno podjetje Slovenijales. Tako trgovina kot proizvodne organizacije bi v tej sestavi delovale kot samostojne delovne organizacije. Računamo, da bomo organizacijo podjetja v duhu ustavnih dopolnil in ustrezne akte zasnovali do konca leta; obenem naj bi se tudi dogovorili, samoupravno, seve, z Alplesom in še z nekaterimi drugimi delovnimi organizacijami, o združitvi z našim podjetjem.“

V Alplesu so se samoupravno odločili, da bodo imeli 4 temeljne organizacije združenega dela: Tovar-

Nova, pred kratkim zgrajena tovarna pohištva v Alplesu pomeni za podjetje hrbenico proizvodnje. V njej bodo poleg dosedanjega programa, predsob, izdelovali tudi regale za dnevne sobe in pohištvo za otroške sobe.

Majhni postajajo veliki...

● Slovenijales priključuje manjše proizvodne organizacije, da bi tako izpolnil svoj proizvodni program ● Združitev odpira tovarnam tržišče, jim povečuje možnost razvoja, zagotavlja rednejšo oskrbo z reprodukcijskim materialom... ● Še letos se bo k Slovenijalesu priključil tudi Alples.

no pohištva, tovarno ohišij za radijske in TV sprejemnike, žago in obrat stavbnega pohištva ter storitvene dejavnosti. Poleg tega bodo v organizaciji združenega dela delovale tudi skupne službe, ki pa ne bi imele statusa TOZD. Tako sje odločil 710-članski kolektiv, ki se sedaj pripravlja na javno razpravo o priključitvi k Slovenijalesu.

Uskladitev proizvodnje

Medtem strokovne skupine, ki pripravljajo združitve, delajo naprej. „Doslej smo se najbolj ubadali z vprašanji konkurence na trgu,“ nam je dejal Stanko Rant, tajnik osnovne organizacije sindikata v Alplesu. „Slovenijales ima nekaj tovarn pohištva, ki izdelujejo podobne izdelke kot mi. Tako je bilo treba že v začetku začeti raziščevati vprašanje pokrivanja proizvodnih programov. Toda o pravem pokrivanju proizvodnih programov sploh ni govora. Pri omarastem pohištvu in pri ohišjih za RTV sprejemnike nimamo konkurence. Tako imenovana fonska ohišja izdelujemo edini, pri pohištvu pa uporabljamo namesto furnirjev za zunanje obloge posebno polivilno folijo in se tako naša proizvodnja razlikuje od proizvodov drugih tovarn. Predsobe izdeluje tudi tovarna Sora, vendar drugačne tipe, kot mi. Tako težav z dosedanjjo proizvodnjo ni pa tudi nekateri novi izdelki, ki jih uvajamo, na trgu ne bodo konkurirali izdelkom drugih tovarn Slovenijalesa.“

„Prvotni proizvodni program pohištva v novi Alplesovi tovarni bomo razširili,“ nam je dejal France Gorenag, direktor sektorja za pohištvo v notranji trgovini Slovenijalesa. „V tovarni, ki ima najmodernejšo tehnologijo, so že razširili proizvodnjo s tako imenovanim programom B. Sem sodi izdelovanje regalov za dnevne sobe in pohištvo za otroške sobe. Tako oba nova izdelka kot sedanja proizvodnja Alplesa ne predstavljata konkurence proizvodom drugih naših tovarn, pač pa dopolnilo proizvodnim progra-

mom teh tovarn. S te plati se je bilo seveda, vsaj z naše strani, dokaj lahko pogovarjati o združitvi s tem podjetjem, saj nam ta akt prinaša le koristi. Pridobili smo nove, moderne proizvodne zmogljivosti in izpolnili izbiro izdelkov naših lastnih tovarn.“

Seveda pa to ni edina korist združenja med Slovenijalesom in proizvodnimi organizacijami, tako Alplesom kot drugimi. V vsebinskem uresničevanju ustavnih dopolnil dobiva pri tem trgovina svojo pravo vlogo, postaja ne le distributor industrijskih izdelkov, pač pa sestavni člen v verigi proizvodnega procesa, ki se mora začeti in končati na trgu pri kupcih.

Optimalne rešitve

„Ob pravilnem sodelovanju se bosta trgovina in proizvodnja nujno dopolnjevali in dosegli – v to smo prepričani – optimalne rezultate,“ nam je razlagal Stane Rant. „Prednost integracije za obe podjetji je vsekakor v tem, da je zagotovljena stalna in nemotena proizvodnja vseh izdelkov, ki jih je moč prodati na trgu, kvalitetnejša proizvodnja pa bo omogočila tudi ugodnejše cene. V veliki trgovsko-proizvodni organizaciji, kateri v korist je, da proda izdelke, izdelane v njenih proizvodnih dejavnostih, najbrž ne bi mogle ostajati neprodane zaloge. Po drugi strani pa širjenje tržišča zagotavlja proizvodnim enotam večje proizvodne serije, s tem pa tudi nižje stroške in večjo konkurenčno sposobnost.“

Združevanje proizvodnje s trgovino je prav gotovo način združenja z optimalnimi rezultati. Združevanje med samimi proizvodnimi organizacijami namreč ne more dati enakovrednih rezultatov, saj gre v tem primeru le za tako imenovane horizontalne združitve, kjer je možno urejati predvsem vprašanja delitve proizvodnega programa, organizacije dela, tehnologije in drugega, sorazmerno dosti manj pa je možno vplivati na trg, na načrtovanje razvoja itd.

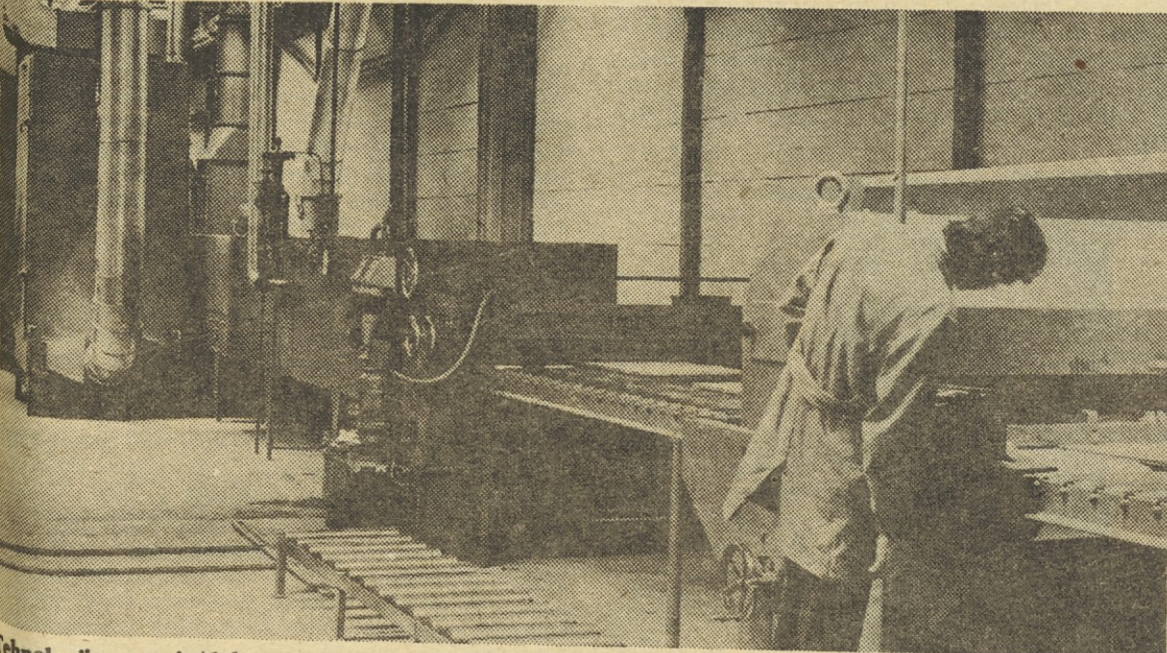
„Lesna industrija je v preteklosti utrpela veliko škodo zaradi strukturnih neskladij v razvoju panog,“ nam je dejal Janez Šter, direktor Alplesa. „Ker sta se bazična lesna industrija in predelava lesa razvijali z različnim tempom in v različnih razmerah, danes na primer že primanjkuje domačih surovin, podjetje, kot je Slovenijales, pa lahko s svojo veliko ekonomsko in razvojno močjo z vlaganjem v razvoj te ali one svoje dejavnosti ali z uvajanjem novih proizvodnih dejavnosti učinkovito vpliva na bolj skladen razvoj bazične in predelovalne lesne industrije. Tudi v tem je eden izmed pomembnih vzrokov, zaradi katerih je združevanje med trgovino in proizvodnjo koristno. Za Alples pa sodim, da mu bo združitev zagotovila možnost oblikovanja in osvajanja proizvodnje novih izdelkov, takšnih, ki jih bo trg najbolje sprejel. Sami te možnosti prav gotovo nimamo, prav tako kot sami ne moremo ničesar opraviti na zunanem trgu. Sorazmerno skromne so tudi naše možnosti, da bi si zagotovili redno dobavo potrebnih surovin. Zavoljo velikosti prodajne mreže Slovenijalesa bomo kajpak znatno bolje kot doslej obvladovali tudi domače tržišče. To pa nam bo omogočilo specializacijo in velikoserijsko proizvodnjo. Tako bomo kajpak še povečali našo produktivnost, dohodek in možnost razvoja z lastnimi finančnimi silami bo precej večja, kot je danes. Ne nazadnje bo tako našemu delavcu zagotovljena tudi znatno večja socialna varnost.“

R. B.

Tovarna pohištva Alples iz Železnikov bo v kratkem postala 17. tovarna podjetja Slovenijales. Pravzaprav niti ni pomembno, katera po vrsti, ker se v tem času pri Slovenijalesu pogovarjajo tudi z nekaterimi drugimi tovarnami o združitvi in se bo do konca leta, kot kaže, podjetje precej povečalo. Pomembno je, da se z združevanjem podjetij v sestavljeno organizacijo združenega dela Slovenijales na najboljši možni način uveljavljajo v ustavi zapisana načela o vlogi in pomenu trgovine v našem gospodarstvu.

Vsekakor se bi veljalo podrobneje seznaniti z uveljavljanjem ustavnih dopolnil v Slovenijalesu in o uresničevanju nove vsebine povezanosti med trgovino in industrijo – toda o tem kdaj drugič. Tokrat naj povzame mo le razgovore z delavci Alplesa in s predstavniki Slovenijalesa, v katerih so nam pripovedovali o pomenu združitve za eno in drugo podjetje.

Nedvomno je združitev proizvodnih organizacij s trgovskimi znatno bolj optimalna oblika združenja kot horizontalna združitev med samimi proizvodnimi organizacijami. Ne samo, da se proizvodnim organizacijam precej širše odpre trg, da imajo več možnosti obvladovanja trga na podlagi tržnih analiz in marketinga, odpirajo se jim tudi boljše možnosti za rednejšo preskrbo s potrebnimi surovinami in reprodukcijskim materialom. Poleg tega lahko močna organizacija trgovsko proizvodnega tipa s svojimi finančnimi zmogljivostmi in kadri skrbi tudi za skladnejši razvoj posameznih dejavnosti v njenem sestavu. V teh možnostih so torej glavni »aduti« združenja med industrijo in trgovino.

Tehnologija v novi Alplesovi tovarni je najmodernejša in omogoča velikoserijsko proizvodnjo. Ta tovarna je temelj sedanjega in bodočega sodelovanja med tovarno iz Železnikov in Slovenijalesom.

ERIKA VERŠEC: „Kadar se razlike merijo v denarju, je vedno vprašanje, kdaj gre za „velike“ in kdaj za „majhne“ denarje. V oči pač bode razlika. In ne nazadnje, saj ne gre samo za denar.“

RAFKO BERLOČNIK: „V rudniku lignita je dogovor naletel na polno podporo. Želimo si le, da bi bil dodatek za stalnost v delovnem kolektivu dvignjen s pol na cel odstotek za vsako leto dela.“

FRANJO MAŽGON: „Pripombe v delovnih kolektivih so bile, vendar kot izraz želje za izboljšavami in ne morda kot načelno odklonilno stališče do teritorialnega družbenega dogovora.“

USKLAJEVANJE

„Omenili ste, da komisija zdaj usklajuje pripombe iz javne razprave z osnutkom.“
„Rad bi povedal, da se niti v eni organizaciji združenega dela ni zastavljalo vprašanje ali sploh smo za dogovor ali ne, temveč so povsod razmišljali samo o tem, kako bi bil dogovor čimbolj kvaliteten in zdrav. Pripombe tako predlagajo še uskladitev nagrad za vajence, integriteto bruto osebnih dohodkov, željo delavcev, da bi imeli prispevke za različna zavarovanja prikazane v absolutnih denarnih zneskih in ne odstotkih, potem je bil govor o letovanju zdravstveno in socialno ogroženih otrok in – še kako! – o financiranju in kreditiranju stanovanjske gradnje.“
In kako ocenjujejo teritorialni družbeni dogovor v posameznih organizacijah združenega dela? O tem smo se pogovarjali z nekaterimi „delegati“, ki so delali v komisiji za pripravo dogovora, obenem pa so spremljali razpravo v svojih organizacijah združenega dela.

V RUDNIKU „ZA“

Kako je bilo v rudniku lignita, je pojasnil Rafko Berločnik: „Razpravo smo organizirali po posameznih TOZD, še najbolj temeljita in vsebinsko bogata pa je bila na delavskem svetu in v sindikatu. Vsekakor moram reči, da teritorialni dogovor, kakršen pač zdaj je, ima v rudniku polno podporo in sploh ne pride v poštev vprašanje, ali ga bomo podpisali ali ne. Bistvenih pripomb v razpravi pravzaprav ni bilo, saj so vse izrečene imele bolj tehnični in lepotni značaj. Splošna ugotovitev je, da bo teritorialni dogovor res uredil lepo število stvari, ki so jih delavci videli in jim niso bile všeč.“
Čeprav je res, da se zadnje čase ne manjka najrazličnejših razprav, je naša zajela zelo širok krog zaposlenih. Šlo je pač za stvari, ki so delavcem zelo blizu in so dosedanja neskladja močno čutili na svoji koži in pri primerjanju kuvert!“

RAZLIKE BODEJO

Kako ocenjujejo osnutek teritorialnega družbenega dogovora v rudarskem šolskem centru, nam je povedala Erika Veršec: „Kar zadeva razpravo samo, je bila precej podobna tisti v rudniku. Navsezadnje nismo rudarski samo po imenu! Moram reči, da smo pri nas že prej razmišljali o tem, kako bi se dalo stvari urediti, zato bomo dogovor podpisali kot dobro stvar. Saj veste, kako je v Velenju in Šoštanj sta navsezadnje majhna krajca, tako da ni skrivnosti, še posebej ne tistih o razmerah v posameznih organizacijah združenega dela in o razlikah, ki jih občutijo ljudje. Pri nas so bile na primer zelo ugodno sprejete izboljšave pri bolezninah.“
Korist? V prihodnje, ko se bomo še dogovarjali o najrazličnejših stvareh, ne bo treba vedno znova od začetka, saj bomo lahko pokazali na teritorialni dogovor kot na dejstvo, ki smo ga vsi podpisali.“

MATERE IN OTROCI

Živahna razprava je bila tudi v Gorenju. Več o njej nam je povedal Harold Kerner: „Poudaril bi rad naš interes za dogovarjanje in usklajevanje. Pričakujemo, da bo dogovor daljše možnosti za vodenje pametnejše kadrovske politike. Pri nas so bile pripombe predvsem na račun minulega dela. Ne gre za to, ali 0,5 ali 1 % za vsako leto, temveč za to, da je pri merjenju minulega dela premalo upoštevali samo delovno dobo. Sploh se zdi, da so v tem primeru pojmi še premalo razčiščeni.“
Precej je bilo govora o izobraževanju, bolniški in dopustih. Gorenje je ženski kolektiv, zato nam ni vseeno, koliko več dni dopusta bodo imele matere za enega in več otrok. Mati, vsaka zase, je pač za to, vendar je vprašanje, če ni uveljavitev takega načela za naš kolektiv prehudo breme. O tem se bomo morali vsekakor še temeljito pogovoriti.“
Izobraževanje? Pri nas je prevladalo načelo, da bomo podpirali le tako izobraževanje zaposlenih, ki bo v skladu s potrebami podjetja in našimi kadrovskimi načrti. Torej, nismo proti izobraževanju, le ugodnosti ne kaže dajati vseprek.“

KDO JE „VIŠJI“?

V gradbenem podjetju Vegrad so stvari seveda ocenjevali s svojega zornega kota. O tem je Rado Sivka povedal naslednje: „Tudi pri nas je osnutek dogovora v razpravi naletel na polno podporo in odobravanje, čeprav se zavedamo nekaterih težav, ki jih ne bo tako lahko prebroditi. Naj omenim samo osnovno: neusklajenost med teritorialnim in branžnim dogovorom pri določitvi najnižjega osebnega dohodka. Gradbinci imamo po svojem sporazumu najnižji osebni dohodek 1.050 dinarjev, velenjski sporazum pa je to mejo premaknil na 1.400 dinarjev. Za teritorialnim dogovorom bomo torej ostajali za 30 odstotkov. Lahko si mislite, kako tak razkorak ocenjujejo delavci. Upamo lahko le, da bodo člani delovnega kolektiva razumeli, da nas zavezuje najprej dogovor slovenskih gradbincev, saj je ta dogovor višji od teritorialnega. Upamo tudi, da bo do začetka prihodnjega leta tudi v branžnih dogovorih prišlo do nujnih sprememb in uskladitev.“

REGIONALNI DOGOVOR

V Velenju smo srečali tudi Branka Martiča, tajnika občinskega in obenem tudi medobčinskega sindikalnega sveta v Celju, kar nam je dalo možnost za „pogled“ na velenjski dogovor tudi s celjske perspektive: „Dogajanje v Velenju spremljamo zelo pozorno, saj bomo velenjske izkušnje lahko zelo koristno uporabili pri sestavi teritorialnega dogovora v Celju. Po vsej verjetnosti pa bo koristnost velenjskega oranja ledine prišla do prave veljave pri dogovarjanju v regiji. Vsi namreč ugotavljamo, da v celjski regiji nujno potrebujemo vsaj okvirni dogovor o omenjenih vprašanjih. Bojazni in pomislekov proti takemu dogovarjanju ni. Prav zato sem prepričan, da bomo lahko regionalno družbeni dogovor kaj kmalu in uspešno spravili pod streho.“

IGO TRATNIK

PO SLEDEN DOGOVARJANJA V VELENJU

Prva brazda na nezorani ledini

Na pobudo delavcev se je sindikat v Velenju lotil naloge, za katero je sicer vedel, da zakonski predpisi „stoje za njim“, vendar ni imel na voljo nobenih „modelov“

V Velenju bodo prvi sklenili teritorialni družbeni dogovor. O tem ni zdaj nobenega dvoma več, ker so zdaj z delom že tako daleč, da jih nihče ne more ujeti. No, sicer pa ne gre za nikakršno tekmovanje, gre preprosto za soočenje z realnostjo in določeno mero delavnosti, organiziranosti in poguma, da se s pomočjo sporazumevanja razlike vsaj omilijo, če se jih že ne da odpraviti.

Velenjčani še prav posebej poudarjajo: „Razlike ne morejo biti izgovor za ne-dejavnost! Razlike so lahko le ovira pri sporazumevanju, vendar ne tako nepremostljive, da niti ne bi poskušali skočiti čez nje.“

Morda ostane še „kost“ za razmišljanje: kaj se bo zgodilo s tistimi TOZD, ki ne bodo hotele podpisati teritorialnega dogovora? Po dosedanjih javnih razpravah je videti, da je tako vprašanje zgolj teoretiziranje, vendar... Če bi si le kdo „upal“ ubirati svojo pot izven smeri, ki jo nakazuje dogovor, je dvomljivo, kako bi uspel zdržati plaz javne kritike in soočenje z družbeno odgovornostjo.

Kakor je res, da so družbeni dogovori o delitvi osebnih dohodkov znotraj posameznih panog prinesli v delitvi dokajšen red in razbistritev voda, je ostalo za razrešitev še dokaj vprašanj in predlogov za izboljšave. Skoraj ne mine seja ali pogovor na to temo, kjer ne bi slišali kritičnih pripomb, ki prav „izzivajo“ nadaljnje studiozno delo, izboljšave, usklajevanja... Tokrat ne bi podrobneje obravnavali vsebine kritičnih pripomb na račun posameznih „branžnih sporazumov“, zanimalo nas je, kaj se dogaja „na terenu“, kjer si posamezni sporazumi s svojimi učinki prihajajo v določeno nasprotje. Nema lokrat povzročajo tudi hudo kri in negodovanje med delavci, ker le-ti ugotavljajo, da so med njimi razlike, ki ne izhajajo samo iz dela in prizadevnosti, temveč je bolj pomembno, če delaš v „bogati“ ali „revni“ organizaciji združenega dela.

Oglasili smo se v Velenju. Ne po naključju, saj se velenjčani že lep čas pripravljajo na sklenitev družbenega dogovora o usklajevanju meril za delitev dohodka in osebnih dohodkov na področju svoje občine.

„Morda je res vprašanje, zakaj se je v organizacijo dogovarjanja vstopil sindikat in ne morda občinska skupščina ali kdo drug,“ je dejal tajnik velenjskega občinskega sindikalnega sveta Franjo Mažgon. „Sindikat navsezadnje združuje osnovne interese delovnih ljudi in če so prav delavci najbolj negodovali na račun neupravičenih razlik med delom v posameznih delovnih organizacijah, je bila delovna naloga s tem pravzaprav že odrejena.“

BOJ Z RAZLIKAMI

„Napovedali ste torej boj razlikam?“
„Od vsega začetka smo se zavedali, da bi bil utopija vsak dogovor, ki bi hotel odpraviti vse razlike. Osnovno izhodišče pri sestavljanju našega teritorialnega družbenega dogovora je torej bilo: razlike je treba vsaj omiliti, če se jih že ne da odpraviti. Lahko rečem, da nam je naloga v veliki meri uspela. S tem ni rečeno, da teritorialni dogovor ne bi mogel biti boljši. Prav gotovo bodo podrobnejše analize v njem odkrile tudi kakšne spodrsiljave, vendar nam take možnosti niso že vnaprej vzele volje. Zavedali smo se, da orjemo ledino, saj bo naš teritorialni sporazum prvi v Sloveniji. Možnosti za zgledovanje in prepisovanje torej nismo imeli.“

PODPIS ZE LETOS?

„Kako ste začeli in do kam ste prišli?“
„Najprej smo opravili analizo izplačanih osebnih dohodkov za posamezna sistemizirana delovna mesta oziroma kvalifika-

cijske skupine za prvo in drugo tromesečje letošnjega leta. Analiza je potrdila govorjenje, da res obstajajo velike razlike med posameznimi organizacijami združenega dela, in to pri najrazličnejših postavkah, kot so višine nadomestil, plačevanje nadur...“

Osnutek teritorialnega družbenega dogovora je sestavila posebna komisija – v njen so predstavniki posameznih delovnih organizacij – ki se je pri svojem delu posvetovala z republiškim sekretariatom za zdravstvo in delo ter z izvedenci z republiškega vodstva sindikatov. Osnutek je bil do nedavnega mesec dni v javni razpravi v delovnih kolektivih, zdaj pa bo komisija uskladila pripombe, ki jih je obrodila javna razprava. Zatem bo šel dogovor spet za petnajst dni v razpravo. Vsekakor računamo, da se bo zbor podpisnic že lahko sestel ob koncu novembra. Po tem „voznem redu“ bi se lahko zgodilo, da bi že konec leta lahko podpisali dogovor.

Rad bi še povedal, da bomo imeli kasneje trinajstčlansko skupno komisijo vseh podpisnic, ki bo bdela na dogovorom in usklajevala vse kasnejše delo pri morebitnih spremembah, dopolnitvah... Vsekakor smo se potrudili, da bi protokol čimbolj poenostavili.“

KAJ V OSPREDJU

„Vašega dogovora zaradi prostorskih omejitev podrobneje ne moremo orisati, lahko pa nam poveste, kam ste še posebej usmerili svojo pozornost.“

„Po mnenju komisije so vprašanja, ki bi jih bilo treba enotneje reševati, predvsem nadomestila osebnega dohodka, zlasti bolniški stalež do 30 dni, letni dopust in nadomestila za nekatere primere odsotnosti z dela.“

Drugi sklop vprašanj je povečana udeležba delavca pri delitvi sredstev za osebne dohodke, in sicer za delo, ki je daljše od polnega delovnega časa, nočno delo, nedeljsko delo, delo ob državnih praznikih, nadomeščanje odsotnega delavca ter opravljanje družbenopolitičnih in samoupravnih funkcij v organizacijah združenega dela in TOZD.

V osnutku dogovora so tudi dodatki, povračila, regresi in nagrade. Gre za dodatek za delovno dobo v organizaciji združenega dela, za nagrado ob odhodu v pokoj, dodatek za ločeno življenje, terenski dodatek, povračilo stroškov za prevoz na delo, regres za dopust, obdaritve ob novem letu iz sklada skupne porabe in obdaritve žensk za 8. marec.

Predmet dogovora bo tudi dopolnilno izobraževanje odraslih in urejanje nekaterih drugih vprašanj, kot so osebni dohodki pripravnikov, delovne sobote, kolektivni dopusti, nagrade za tehnične izboljšave in inovacije, najnižji osebni dohodki in kritje pogrebnih stroškov.“

HAROLD KERNER: „Za Gorenje pravijo, da je ženski kolektiv, zato nas še posebej zadevajo ukrepi, ki so povezani z delom žena, mater, samohranilk... Vsekakor bomo morali temeljito premisliti.“

RADO SIVKA: „Politično zelo občutljivo je vprašanje, ali naj imajo družbeno politični delavci kakšna nadomestila za delo v organih OZD in TOZD. Sodeč po naši razpravi, delavci niso preveč navdušeni za to.“

BRANKO MARTIČ: „Velenjske izkušnje pri teritorialnem dogovoru nam bodo prav prišle pri sestavljanju regionalnega družbenega dogovora. Vsekakor tak dogovor v „celjski“ regiji potrebujemo.“

Zasluzki v korak s produktivnostjo

Slovenski sindikati se bodo zavzemali, da bi se z naslednjim letom osebni dohodki spet povečevali skladno z doseženo produktivnostjo dela ● Vsa skrb prizadevanjem, da bi odpravili vzroke, ki mnogim zaposlenim jemljejo voljo in interes do uspešnejšega dela na delovnem mestu

RS ZSS je na plenarnem zasedanju v sredo na podlagi zelo obširne analize, ki so jo izdelali v Zavodu za planiranje SRS, razpravljali o gospodarskih gibanjih v naši republiki v prvih osmih mesecih letos. Iz te analize sledi, da smo letos na nekaterih področjih dosegli dobre rezultate, da pa v nekaterih drugih bistvenih postavkah odstopamo tako od tekočih predvidenjav za letošnje leto kot od ciljev, ki smo si jih začrtali s srednjeročnim planom. Tako so med pozitivnimi rezultati poudarili večjo globalno usklajenost ponudbe in povpraševanje, izboljšano likvidnost, uspehe v zunanjetrgovinski menjavi in v kmetijstvu, še posebej pa intencionalne procese, ki temeljijo na samoupravni osnovi, ter razvijanje sistema družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov. Med negativnimi težnjami, ki se nadaljujejo tudi letos, je bilo še posebej omenjeno upadanje stopnje gospodarske rasti in produktivnosti, naraščanje proizvodnih stroškov, nesorazmerja v cenah, zaostajanje v obsegu in strukturi investicij, vse bolj ekstenzivno zaposlo-

vanje ter stagniranje oziroma tudi zmanjševanje realnih osebnih dohodkov.

Trenutni družbeno-gospodarski odnosi, na kratko rečeno, še zdaleč niso taki, da bi smeli biti z njimi zadovoljni. Na plenarnem zasedanju RS ZSS so poudarili, da je te odnose treba obravnavati z aspekta uresničevanja osnovnih razvojnih usmeritev srednjeročnega plana. kajti le tako se lahko izognemo kakršnimkoli zmotnim ali prenapetim zaključkom. Če pa se odločimo za tak pristop k oceni - in plenum se je tako tudi odločil - bi v snovanju ekonomske politike za leto 1974 vsekakor morali biti v ospredju neuresničeni cilji iz letošnjega leta, med njimi pa še zlasti bolj dinamična stopnja gospodarske rasti, aktivnejši odnos do osebnih dohodkov in sploh vseh vrst osebnih izdatkov ter učinkovitejša obvladovanje ponudbe in povpraševanja. Z druge strani pa se bodo sindikati tudi zavzemali, da bi se v vseh ekonomskih instrumentih na sploh le začelo uveljavljati in izvajati ustavno načelo o neposrednih odločitvah delavcev; odločitvah, ki bi pomenile politično obveznost za vse, ki v sistemu dokončno odločajo. Če tega ne bi storili, so poudarili člani plenuma, bi se tudi v prihodnjem letu nadaljevala praksa, da delavci ne bi imeli vpliva na odločitve o skupnih obremenitvah gospodarstva, temveč bi lahko, tako kot zdaj, odločali le o sredstvih, ki jih za svoje delo potrebujejo družbene dejavnosti.

Z VEČJO PRODUKTIVNOSTJO IZ TEŽAV

Dolga leta smo živeli mimo dejanskih možnosti, zdaj pa si poskušamo rezati le tolikšen kos kruha, kot je resnično zaslužen. To je eden bistvenih vzrokov, da danes ugotavljamo vrsto težav in problemov, za katere še nismo našli dovolj učinkovitih rešitev. Vendar pa je očitno, da ne glede na posamične ukrepe le ne gre pozabljati na dejstvo, da je edini in resnično trden izhod iz sedanje zagate v prizadevanjih za povečanje produktivnosti, ki naj pripomore tako k bolj dinamični gospodarski rasti kot k izboljševanju življenjske ravni delovnih ljudi. Na plenarnem zasedanju republiškega sveta ZSS pa so v zvezi s tem poudarili, da je treba storiti vse, da se bodo z naslednjim letom realni osebni dohodki spet povečevali skladno z doseženo produktivnostjo dela.

Vse kaže, da smo v zadnjih letih bolj ali manj porušili sistem stimulativnega nagradjanja po delu, ker nismo imeli opredeljene celotne socialne politike in ker smo osebne dohodke obravnavali predvsem kot kategorijo v delitvi dohodka, ne pa kot bistveni dejavnik oblikovanja dinamike in ravnih družbenega proizvoda. Neposredno posledico tega izraza dejstvo, da osebni dohodki iz delovnega razmerja danes predstavljajo manj kot polovico vseh sredstev, s katerimi razpolaga aktivno prebivalstvo. Če je torej pozornost mnogih delavcev bolj usmerjena na pridobivanje dohodkov izven delovnega razmerja, namesto da bi bilo

ravno obratno, je treba priznati, da smo tega v marsičem krivi tudi sami. Nekateri cenzi, denim Nekateri cenzi, denimo tisti o pravici do pridobitve otroškega dodatka in posamezna določila, ki vplivajo na odmero davka od skupnega dohodka občanov, so namreč takšni, da mnogim jemljejo voljo do dela in v tem smislu torej omejujejo prizadevanja za povečanje produktivnosti.

Zaradi takih in podobnih dejstev je bilo na zadnjem plenarnem zasedanju republiškega sveta ZSS med drugim sprejeto stališče, da si bodo sindikati prizadevali, da bi v letu 1974 končno le našli pravo razmerje med socialnimi in ekonomskimi momentimi v politiki družbeno-ekonomskega razvoja in v konkretnih instrumentih. To se bo lahko zgodilo tem prej, kolikor prej bo izoblikovana družbena socialna politika v vsej svoji celovitosti. Z druge strani pa bodo sindikati še bolj kot doslej bdeli nad razvojem notranje delitve za osebne dohodke, naj bi v načelu delili po takih kriterijih, ki bodo bolj kot sedaj za osebne dohodke, naj bi v načelu delili po takih kriterijih, ki bodo bolj kot sedaj veljavna določila zagotavljali večjo zainteresiranost delavcev za dobro gospodarjenje in večjo produktivnost. Bistveni pogoj za to, da bi bila stimulacija v delovnih organizacijah res učinkovita, da bi se torej spet uveljavilo nagradjanje po delu za vse skupine zaposlenih, je prav gotovo v tem, da moramo čimprej poskrbeti za bistveno spremembo v strukturi prejemkov prebivalstva.

-mG

PLENUM SLOVENSkih SINDIKATov O NOVI STANOVANJSKI ZAKONODAJI

Stanovanjski paket na rešet

Vsak občan naj ima le eno stanovanje! ● Tudi položaj podnajemnikov v središču pozornosti sindikatov ● Vsak nosilec stanovanjske pravice naj bi vplačal poseben prispevek za pridobitev te pravice ● Predlog: davčne olajšave za tiste, ki so stanovanja gradili z lastnimi sredstvi

Tik pred sprejetjem ali v pripravi so trenutno trije zakonski predpisi, ki urejajo vprašanja s področja stanovanjskega gospodarstva. Gre za osnutek zakona o stanovanjskih razmerjih, za delovni osnutek popravljenega in prečiščenega besedila zakona o pogojih za prodajo stanovanjskih hiš in stanovanj v družbeni lasti in, končno, še za delovni osnutek zakona o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih. O tem „paketu“ zakonskih ukrepov je republi-

ko mnenju udeležencev plenarne seje republiškega sveta RS ZSS, sedanjih osnutke zakona o stanovanjskih razmerjih predstavlja napredek v primerjavi z dosedanjim zakonom, saj prinaša nekatere rešitve, ki bodo prav gotovo prispevale k odpravljanju socialnih razlik, rentništva, neupravičenega bogatstva in drugih družbeno škodljivih pojavov. Zaradi hudega pomanjkanja stanovanj - trenutni primanjkljaj v Sloveniji ocenjujejo na najmanj 55.000 stanovanjskih enot - pa zakonski osnutek seveda ni mogel odpraviti vseh

vezali na delovno razmerje in ne na čas uporabljanja stanovanja. V desetih letih je namreč delavec z minulim delom in s svojim prispevkom veliko prispeval k razširjeni reprodukciji na stanovanjskem področju, zato pa je rešitev, kot jo predlagajo sindikati, tudi bolj sprejemljiva. Zaščitiiti je treba tudi podnajemnike, so poudarili na plenarnem zasedanju RS ZSS. Zato naj bi ob nastajanju vseh stanovanjskih razmerij obvezno uveljavili pismeno pogodbo, ki bi morala biti predložena tudi stanovanjskemu organu v občini, da bi le-ta lahko evidentiral podstanovalska razmerja.

OBVEZEN PRISPEVEK ZA VSAKOGAR!

Republiški svet je posebej poudaril, da pomeni sprejetje tega zakona primerno priložnost, da bi v sistem pridobivanja družbenih stanovanj vnesli določilo o obveznem prispevku za pridobitev stanovanjske pravice. Ta prispevek naj bi bil diferenciran glede na vrednost stanovanja in ekonomsko ter socialno moč prosilca. Zato prispevka ne bi bilo treba plačati tistim nosilecem stanovanjske pravice, ki bi pridobili pravico do tako imenovanega solidarnostnega stanovanja. Prispevek bi se nosilec stanovanjske pravice kasneje tudi vračal, bodisi postopno, na obroke, bodisi ob izselitvi. Da pa to določilo ne bi enostransko prizadelo bodočih nosilcev stanovanjske pravice, naj bi ta prispevek vplačali (na obroke) tudi sedanji nosilci stanovanjskih pravic.

Povedati je treba, da je namen uvedbe tega prispevka predvsem v tem, da bi tudi na ta način povečali družbena sredstva za stanovanjsko gradnjo in „pritegnili“ sredstva tistih občanov, ki lahko privarčujejo nekaj denarja, nikakor pa toliko, da bi si sami kupili ali pridobili lastno stanovanje. Ob sočasni revalorizaciji anuitet za stanovanjske kredite (minimalno na višino zneska najemnine, ki bi se plačevala za enakovredno stanovanje, če bi bilo v družbeni lastni), bi predlagana rešitev torej predstavljala korak k izenačevanju bremen za stanovanje med tistimi občani, ki so po dosedanjem sistemu uspeli pridobiti družbeno stanovanje, in tistimi, ki so si ga morali preskrbeti sami. S tem pa bi omilili pomemben vir socialnih razlik med delavci; razlik, ki izvirajo iz dosedanje načina razdeljevanja stanovanj.

Zdaj, ko toliko govorimo o gradnji stanovanj za delavce in ko se pripravljamo na uvedbo novega stanovanjskega sistema, bi po mnenju sindikatov tudi morali doseči, da bi tudi z davčnim sistemom vpeljali olajšave za tiste kategorije občanov, ki so bili prisiljeni graditi stanovanje z lastnimi sredstvi. Tako naj bi se odplačila za stanovanjske kredite upoštevala kot odbitne postavke pri določanju osnove za davek na skupni dohodek občanov. Prav tako naj občani ne bi plačevali prometnega davka v primerih, ko je bilo stanovanje prodano zato, da bi lastnik izkupiček vložil v pridobitev ustrežnejšega stanovanja za lastne potrebe.

-mG

brest pohištvo

ški svet ZSS razpravljali na svojem plenarnem zasedanju minulo sredo. Zaradi zelo nasprotujočih si stališč z ene ter zavoljo pomanjkljive dokumentacije z druge strani je plenum prekinil razpravo o delovnem osnutku zakona o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih. Nadaljeval in sklenil jo bo na naslednji seji. Brez bistvenih pripomb pa so člani plenuma potrdili delovni osnutek popravljenega in prečiščenega besedila zakona o pogojih za prodajo stanovanjskih hiš in stanovanj v družbeni lastni, saj sedanje besedilo upošteva dve bistveni priporočili sindikatov: mesečno odplačilo posojila, odobrenega za nakup stanovanja ali stanovanjske hiše v družbeni lasti, naj bi se - denimo - povečalo na raven mesečne najemnine, ki bi jo bilo treba plačevati za tako stanovanje, če bi ostalo v družbeni lasti. Prosilcem, ki so v težkem materialnem in socialnem položaju, naj bi tudi bil omogočen odlog pri začetku odplačevanja tega posojila za krajši ali za daljši čas. Vendar pa je plenum RS ZSS v zvezi s tem poudaril, da gmotni razmer prosilca ne bi smeli „meriti“ z višino njegovega osebnega dohodka, temveč bi bolj ustrezala višina družinskega dohodka na člana družine kupca družbenega stanovanja.

napak, ki izvirajo iz podedovanega stanja na stanovanjskem področju. To pa ne pomeni, da se s tem lahko zadovoljimo! Nasprotno: zakon, ko bo sprejet, bi z nekaterimi rešitvami vseeno moral globlje poseči v obstoječe odnose.

Sindikati menijo, da bi zakon moral bolj upoštevat samoupravne stanovanjske skupnosti. Ni potrebe, da bi z zakonom predpisovali vsebino posameznih določil stanovanjske pogodbe, način plačevanja najemnine in podobno. Prav tako ni vzroka, ki bi govoril v prid trditvi, naj bi z zakonom določili največjo še dovoljeno stanovanjsko površino oziroma velikost počitniške hiše. To naj bi storile občine same oziroma njihove stanovanjske skupnosti, ki bodo pod pritiskom konkretnih razmer gotovo realnejše, kot če bi imele „kritije“ v republiškem predpisu.

Sindikati podpirajo variantno rešitev v osnutku zakona, po kateri se lastniški maksimum, dovoljen z veljavni predpisi, lahko tudi zoži. Po mnenju sindikatov zadostuje, če vsakemu občanu dovolimo lastništvo nad enim stanovanjem, vendar pa naj se ta maksimum v družini kot osnovni celici, ki stanovanje tudi koristi, omeji na dve večji oziroma na tri manjša stanovanja.

Z osnutkom novega zakona je ponovno uvedena desetletna zaščita imetnika stanovanjske pravice. Prav in pošteno pa bi bilo, če bi ta rok

PREDSEDSTVO REPUBLIŠKEGA SVETA ZSS O SKLEPNEM POROČILU O USTAVNI RAZPRAVI

Učinkovita razprava

Na seji predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije 13. novembra so razpravljali o predlogu sklepnega poročila o javni ustavni razpravi, organizirani v osnovnih organizacijah sindikata v temeljnih organizacijah združenega dela, v občinskih svetih Zveze sindikatov in v republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije ter njegovih strokovnih službah.

Iz predloženega gradiva lahko povzamemo, da je bila udeležba delavcev na sestankih, javnih tribunah in drugih oblikah javnega obravnavanja predloženih osnutkov ustavnih besedil v nekaterih organizacijah združenega dela tudi polnoštevilna, v večjem delu organizacij več kot polovična in le v neznatnem delu delovnih skupnosti niso znali zbuditi ustreznega zanimanja večine zaposlenih. Ker so delavci predlagali poleg nekaterih načelnih pripomb tudi veliko povsem konkretnih sprememb besedil obeh ustav, je predsedstvo RSZSS menilo, da bodo morali sestavljavci dokončnega predloga ustavnih besedil podrobno utemeljiti, zakaj morebitnih sprememb niso oziroma ne bodo mogli vnesti v ustavni besedili, sicer se utegne zgoditi, da bodo kljub polni podpori temeljnim vsebinskim usmeritvam ustavnih osnutkov, ki so jih delavci v združenem delu nedvomno izrekli, utegnili pasti tudi očitki, češ predlagali smo spremembe, vendar jih sestavljavci ustave niso upoštevali.

Ko so razpravljali o vsebinski usmeritvi javne razprave o ustavnih besedilih, so člani predsedstva RS ZSS opozorili, da delavcev v združenem delu na primer niso zanimali vprašanja v zvezi s predlogi predstavnikov cerkve po ustanovitvi samoupravne skupnosti vernikov. Zanimali pa so se za tista vsebinska vprašanja in tudi povsem konkretne opredelitve o ustavnih besedilih, za katera so ocenili, da jim nudijo manj od sedanje ustave, ki pa so v celoti vgrajene v duhu ustavnih sprememb. Tako so zelo podrobno razpravljali o samoupravni delavski kontroli, in na primer, o poslovnih organih.

Kljub številnim pripombam delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela še vedno ni zagotovila, ali bodo sestavljavci ustavnih besedil jasno razmejili vsebino vodenja in upravljanja, kajti v 90., 91. in 92. členu osnutka ustave SFRJ tega ni pa tudi v zbirnih poročilih o vsebini ustavnih razprav ter o konkretnih pripombah na predložene osnutke ustavnih členov tega ni mogoče zaslediti. V zvezi s to razmejivostjo nastajajo namreč nejasnosti, kajti vodenje poslovnih organov je mogoče razumeti tudi kot vodenje gospodarstva, se pravi tudi kot odločanje o dohodku. To pa je izrecna pristojnost organov samoupravljanja - delavskih svetov. Vloga poslovnih organov je izključno operativne narave, se pravi voditi proizvodni proces ali delovni proces, nikakor pa ni njihova vloga upravljanje in gospodariti z družbenimi sredstvi in z dohodkom.

Na seji predsedstva so sklenili z vsemi konkretnimi predlogi, zbranimi v javni razpravi, seznaniti tako člane zvezne in republiške ustavne komisije ter seveda tudi republiško koordinacijsko konferenco za spremljanje javne ustavne razprave, ki deluje pri republiški konferenci SZDL.

DUŠAN REBOLJ

Janez Barborič v Škofji Loki

ŠKOFJA LOKA, 16. t. m.: Spupaj z nekaterimi sodelavci v republiškem svetu ZSS je danes obiskal Škofjo Loko inž. Janez Barborič, predsednik slovenskih sindikatov. Na občinskem sindikalnem svetu so ga predstavniki škofjeloških sindikatov in družbenopolitičnih organizacij najprej seznanili z glavnimi značilnostmi družbeno-ekonomskega razvoja te gorenjske občine, zatem pa je predsednik

slovenskih sindikatov obiskal obrat Termike na Trati, kjer je tekel pogovor o samoupravni organiziranosti v podjetju. Inž. Janez Barborič je skupaj s svojimi sodelavci obiskal tudi varno Alpele v Češnjici in se pogovarjal s predstavnikami sindikata in samoupravnih organov, popoldne pa se je pogovarjal o aktualnih družbenih problemih s širšim političnim aktivom škofjeloške občine. nn

Pravna posvetovalnica DE

VPRAŠANJE:

Med bolniškim staležem sem se oglasil v delovni organizaciji, kjer sem zaposlen. Na svojem delovnem mestu sem našel odločbo o razporeditvi na drugo delovno mesto. Na to odločbo bi vložil ugovor, vendar ne vem, ali je sploh še čas, ker je odločba že več kot 15 dni ležala na moji mizi. Zato prošim, da mi poveste, od kdaj pravzaprav teče rok za vložitev ugovora. Obenem me zanima, ali je delovna organizacija ravnala prav, ko mi je odločbo pustila kar na mizi, ali pa bi mi jo morala osebno vročiti. A. G. - Ljubljana

ODGOVOR:

Tako po starem kot po novem zakonu tečejo roki za vložitev pravnih sredstev od dneva vročitve. Praviloma mora biti vročitev osebna. Prav gotovo imate pravico vložiti zahtevo za varstvo pravic v roku 15 dni od dneva, ko ste odločbo prejeli, na kar se v zahtevi lahko sklicujete, in tudi opozoriti, da takšna „vročitev“ nikakor ni pravilna. Kot rečeno, zakon govori o 15-dnevnem roku od dneva, ko je delavcu vročen sklep. Podrobnejša določila o načinu vročanja

pa bi moral vsebovati samoupravni akt organizacije združenega dela, seveda pa le-ta ne smejo biti v nasprotju z določilom zakona. Dvomim, da je v vaši organizaciji predpisan takšen način vročanja, kot se je primeril vam, in je možno, da gre za nehoteno napako. Vsekakor vam svetujemo, da vložite zahtevo za varstvo pravic v omenjenem predpisanem roku, če pa bi se le primerilo, da bi organ, pristojen za odločanje, vašo zahtevo zavrnil, češ da je ugovor prepozen, lahko proti taki odločbi sprožite spor pred sodiščem, saj bi v tem primeru šlo za grobo kršitev postopka.

M. Lipužič

KUPON DE — Pravna posvetovalnica

... v jugoslovanskih sindikatih

HRVAŠKA

KRIKA ZAKONA

Predlog zakona o stanovanjskih razmerjih v SR Hrvaški je naletel na ostro kritiko v sindikatih Dalmacije. Kritika je tako ostra, da sindikati odrekajo predlogu zakona sleherni razredni značaj, zato zanje praktično ni sprejemljiv.

Za sindikate v Dalmaciji ni sprejemljivo stališče v predlogu zakona, da lahko državljani na področju istega mesta ali naselja uporabljajo eno samo stanovanje. Sindikati sodijo, da ta omejitev ne pomeni posebno revolucionarnega ukrepa in da bi moral zakon omejit stanovanjsko pravico do enega samega stanovanja za celotno območje republike. Določilo zakona, če obvelja, kot je sedaj zapisano v predlogu, bi namreč pomenilo, da bi lahko imeli občani neomejeno število stanovanj — le da ne bi bila v istem kraju, občini.

Druga pripomba sindikatov velja temu, da predlog zakona ne upošteva institucije samoupravnega dogovarjanja in sporazumevanja pri reševanju stanovanjske problematike. Predlog tudi ne določa enakih pravic delovnih ljudi pri uporabi stanovanj v družbenem in v zasebnem sektorju. Podnajemniki ostajajo še naprej prepuščeni na milost in nemilost samovoljni nosilcev stanovanjske pravice. Zakon tudi ne upošteva pravic delavcev iz minulega dela; sindikati namreč sodijo, da bi morali delavcem zagotoviti pravico, da dobijo stanovanje — če prej ne — vsaj pred odhodom v pokoj. In slednjič: sestavljalcem zakona sindikati v Dalmaciji zamerijo tudi to, da zakonski predlog ne vsebuje niti najosnovnejših normativov, s katerimi bi preprečili špekulacije s počitniškimi hiščami.

Slednjič več stanovanj

OD NAŠEGA DOPIŠNIKA

Z družbenimi dogovori in posebnim zakonom o izločanju sredstev za stanovanjsko gradnjo se je bistveno povečala materialna osnova za reševanje stanovanjske problematike, saj zdaj znašajo v ta namen izločena sredstva v črnogorskih občinah od 4 % do 7 % od bruto osebnih dohodkov. V Črni gori računajo, da naj bi do 1975. leta zgradili stanovanja za vse tiste delavce, ki so že sedem in več let v delovnih kolektivih, niso pa še rešili svojega stanovanjskega problema.

Podjetja v Ivangradu so na primer že zagotovila sredstva za gradnjo 80 stanovanj za neposredne proizvajalce; v Cetinju gradijo trenutno 60 novih stanovanj, od tega bosta dve tretjini namenjeni delavcem iz neposredne proizvodnje, zlasti pa tistim na najtežjih delovnih mestih. Zgovoren je primer volnarskega kombinata v Bijelom polju, kjer pravkar dokončujejo gradnjo 64 stanovanj, od katerih bo večina namenjenih za upokojene delavce kombinata, ki za časa svoje zaposlitve niso mogli priti do stanovanja. Tudi v enem najstarejših industrijskih podjetij v Črni gori — v Remontnem zavodu „Sava Kovačević“ v Tivtu posvečajo veliko pozornost reševanju stanovanjskega problema svojih delavcev; kar 70 % sredstev skupne porabe namenjajo za stanovanjsko gradnjo. Delavcem so dodelili 122 kreditov za individualno gradnjo, od 89 najemnih stanovanj pa so jih dali 60 na voljo delavcem iz neposredne proizvodnje. Pravijo, da bodo tako razdelili tudi 80 stanovanj, ki jih pravkar gradijo. Največja delovna organizacija v Črni gori — Železarna „Boris Kidrič“ v Nikšiću pa je iz letošnjega dohodka izločila 10 milijonov dinarjev za individualno stanovanjsko gradnjo. S povečanimi sredstvi iz stanovanjskega prispevka pa ta kolektiv računa tudi na nakup kakih 100 stanovanj, s krediti pa bo po-

magal 70 delavcem. V Titogradu so iz razpoložljivih 20 milijonov dinarjev za solidarnostno gradnjo stanovanj za delavce že naročili prvih 250 stanovanj.

V Črni gori že opredeljujejo družbenoekonomsko politiko za prihodnje leto. V teh razmišljanjih velja še posebej omeniti pobudo, da bi morali v prihodnjem letu zagotoviti posebne olajšave pri odmeri komunalnega prispevka, kadar gre za gradnjo delavskih stanovanj, da bi naj v občinah formirali interesne skupnosti za gradnjo stanovanj, solidarnostno pa naj bi pomagali tudi tistim delovnim organizacijam, ki same ne morejo učinkoviteje reševati stanovanjskih problemov svojih delavcev.

J. STOJANOVIĆ

HRVAŠKA

Kamen spotike: prisilna uprava

V javni razpravi o vsebini nove zvezne ustave so mnogi kritično spregovorili tudi o uvajanju prisilne uprave. Kot je znano, imenujejo prisilne uprave navadno takrat, ko zaide delovna organizacija v izgubo, prisilna uprava pa rešuje delovno organizacijo tako, da samoupravljanje enostavno ukine. Skoraj nikoli ne govorimo na

sestankih političnih in družbenih organizacij o tem, kaj je pravi vzrok nerazvitosti samoupravljanja v takih podjetjih. Tudi v prihodnje računamo s potrebo po uvajanju prisilne uprave, kar dokazuje osnutek ustave. Zato delavci v javnih razpravah o novi ustavi zahtevajo, naj se spremeni metoda uvajanja prisilne uprave. V Varaždinu so, na primer, predlagali, naj ne bo več občinsko predstavništvo, temveč naj jo imenuje delovni kolektiv, v katerem se uvaja prisilna uprava. Vemo namreč, da se podjetja največkrat znajdejo v težavnem položaju zaradi splošnih gospo-

darskih razmer ali pa zaradi napak vodilnih ljudi. Če gre za prvi vzrok, prisilna uprava ne more pomagati, če pa gre za

drugi vzrok, ni samoupravljanje tisto, ki bi moralo biti ukinjeno, temveč vodstvo delovne organizacije.

— Kaj pa je delal, da se je onesvestil?
— Bral je oceno gospodarskega trenutka in perspektive za prihodnje leto.

Kako zaježiti naraščanje cen?

V resoluciji o temeljnih družbenoekonomskega razvoja Jugoslavije, ki naj bi veljala letos, piše, da bi morali že do konca marca skleniti splošni družbeni dogovor republik in avtonomnih pokrajin o uresničevanju politike cen, vendar so ta dogovor sklenili ob koncu maja, uresničevati pa ga začeli šele v drugi polovici junija. Nič čudnega torej, če se je vrsta gospodarskih organizacij že v prvem polletju znašla v težavnih gospodarskih razmerah. Krog proizvodov, pri katerih so organizacije združenega dela poslovale na meji rentabilnosti ali z izgubo, se je namreč začel vse bolj širiti. Proizvodnjo takšnih proizvodov so organizacije združenega dela začele opuščati ali pa so jo močno omejile. Če pa so z izvozom dosegle višjo ceno, so začele takšne proizvode tudi izvažati, medtem ko je ostajal domači trg slabo založen. Posledica tega je, da na trgu iz meseca v mesec bolj primanjkuje nekaterih surovin, reprodukcijskih materialov in tudi končnih izdelkov. To velja predvsem za proizvode, za katerih proizvodnjo potrebujejo surovine in reprodukcijski material iz uvoza. Ti proizvodi so se močno podražili tudi na zunanjih trgih, razen tega pa so se povečale še uvozne cene — zaradi revalorizacije nekaterih valut in devalorizacije dinarja.

S sklenitvijo dogovora o uresničevanju politike cen so začele cene naglo naraščati, zlasti še cene električne energije, premoga, nafte in njenih derivatov, proizvodov črne metalurgije in večine proizvodov barvaste metalurgije ter različnih proizvodov vseh industrijskih panog. Močno so se povečale tudi odkupne cene skoraj vseh kmetijskih pridelkov, podražile pa so se tudi gostinske, obrtne, komunalne in druge storitve.

Letošnji porast cen na vseh področjih in pri vseh dejavnostih je tako precej večji, kot je bil lani. Že v avgustu smo na nekaterih področjih prekoračili meje, ki so bile predvidene za rast cen v letošnjem letu, denimo, cene proizvajalcev industrijskih izdelkov, gostinskih storitev itd. Izjema so bile v avgustu le cene življenjskih potrebščin, pri katerih je bilo predvideno, da bodo na koncu leta v primeri z decembrom 1972 višje za približno 15 %, v avgustu pa so bile — ob sezonskem padcu cen — v primerjavi z decembrom lani višje za 10,2 %. Vendar prav te dni spet naglo lezejo navzgor, tako da so po vsej

verjetnosti že dohitele zamujeno.

Zakaj tako nagla rast cen?

Na gibanje cen pri nas močno vpliva naraščanje cen na mednarodnem tržišču. Po podatkih iz tujih virov za avgust so se cene osnovnih surovin in kmetijskih proizvodov na svetovnem trgu izredno povečale, na primer, surovine skoraj za 52 %, med njimi volna za 95 %, kavčuk za 114 % itd. Že samo ta podatek govori, da naraščanja cen skoraj ne bo mogoče preprečiti.

In kako omiliti posledice nagle rasti cen?

Ob naraščanju cen prehrane bo nujno treba sprejeti takšne ukrepe, ki bodo zaščitili življenjsko raven delavcev z nizkimi dohodki in sploh vseh, ki bi jih znatnejše povečanje cen najbolj prizadelo. Pri tem pa se moramo zavedati, da je ekonomsko in socialno neutemeljeno s občutno regresiranimi cenami prehrane subvencionirati tuje turiste, maloobmejni promet in vse tiste, ki so ekonomsko dovolj močni, da take socialne pomoči ne potrebujejo. Socialne aspekte v politiki cen je zato potrebno primerno upoštevati na takšnih področjih, na katere turisti „nimajo dostopa“, kot na primer pri brezplačni ali močno regresirani šolski prehrani, v otroškem varstvu, pri regresiranju prehrane med delovnim časom v obratih družbene prehrane in podobno.

Sekretariat CK ZK Srbije je, skupaj s predstavniki pokrajinskih komitejev Vojvodine in Kosova, predstavniki Beograda in republiškega izvršnega sveta o upadanju življenjske ravni zaposlenih zaradi naraščanja cen že razpravljali, namerava pa tudi ukrepati. Skoraj gotovo je, da bo izvršni svet skupščine Srbije — če bo našel sredstva — nadomestil povečanje cen nekaterih živil, da bo ukrepal v otroški zaščiti in da bo povečal limit neobdavčenega dohodka na pogojno nekvalificiranega delavca. Že na eni od prihodnjih sej bo sprejel te ukrepe. To pa je samo del nalog, ki jih je po njegovi oceni treba opraviti za zaščito življenjskega standarda občanov. Mnogo večje možnosti na tem področju bi morale izkoristiti občine na svojih področjih, pa tudi delovne organizacije, katerih manevrski prostor prav tako ni majhen.

Upajmo, da bodo to akcijo za zaščito življenjske ravni zaposlenih posnemali tudi v drugih republikah.. In v naši!

V. B.

TE DNI SO REKLI

KIRO GLIGOROV, član IB predsedstva ZKJ, na seji predsedstva:

Gmotni položaj delavskega razreda in samoupravno združenega dela se ni okrepil v skladu z realnimi možnostmi in z že doseženo družbeno afirmacijo. Tako je zlasti v proizvodnih dejavnostih, v tej zvezi je nujno treba razjasniti našo politiko krepitev materialnega položaja samoupravljanja. Velikokrat poudarjajo, da s tem, ko si z akcijo v družbi prizadevamo za likvidacijo državnega kapitala, ukinitve ali transformiranje skladov, ko smo proti odtujanju centrov gospodarske in finančne moči, v veliki večini neposredno še ne povečujemo sredstev na računih organizacij združenega dela. Res je, da z vsemi temi ukrepi ne ustvarjamo novega dohodka, vsekakor pa je tudi res, da ti ukrepi pomenijo bistvene spremembe na področju razpolaganja z dohodkom. Zaradi tega je treba to nalogo uresničevati brez odlašanja. Po drugi strani pa bi bilo nerealno pričakovati, da bomo lahko v kratkem času „razbremenili“ gospodarstvo, ker se takoj zastavlja vprašanje, kateri so tisti družbeni izdatki, ki bi jih lahko izraziteje zmanjšali. Zagotoviti moramo predvsem to, da bo delavski razred gospodar nad precej odtujenim dohodkom, in se odločno zavzel za uresničevanje takšne politike, s katero bomo pri vsakem prihodnjem povečanju družbenega proizvoda povečali sorazmerno udeležbo gospodarstva v njegovi delitvi.

VELIMIR BOZOVIĆ, predsednik delavskega sveta titograjske industrije pohištva in mizarstva „Marko Radović“, za okroglo mizo „Komunisti“:

Smu in bomo za vse razlike, ki nastajajo z delitvijo po delu. Kdor bolje dela, naj več zasluži! To pa niso socialne razlike. Precej je namreč takšnih, ki lahko tako malo delajo, da jih nikoli ne moremo tako malo plačati. Zahtevamo, da se nam zagotovi delo in da zaslužimo toliko, kolikor lahko naredimo. Če bodo bolje živeli tisti, ki več delajo, naj nas to ne skrbi: to je njihova pravica. Zavzeli smo se — in to podpiramo iz vsega srca — za tisto, kar omenja tudi pismo — naj bo tako tudi drugod — da bi povsod izločali tiste, ki živijo od tujega dela in se bogatijo s špekulacijami.

KRSTA AVRAMOVIĆ, član IB predsedstva ZKJ, na posvetovanju CK ZK in sveta sindikatov Srbije, o gradnji stanovanj za delavce:

V Srbiji primanjkuje 80.000 stanovanj, torej akcije ne moremo omejiti le na 5000 stanovanj, namenjenih delavcem. V zvezi z razrednimi cilji družbene akcije za gradnjo delavskih stanovanj bi morali uvesti korenite spremembe tudi pri delitvi stanovanj. Podatki kažejo, da moramo graditi hitreje in več stanovanj, pa tudi to, da moramo spremeniti odnose pri razdeljevanju novih stanovanj. Pri tem se moramo izogniti skrajnostim: socialni demagogiji in pojmovanju, da revolucionarni preobrti niso potrebni.

Do konca leta naj bi organizirali široko razpravo, da bi ugotovili realne možnosti za re-balans stanovanjske gradnje, začrtane v srednjeročnem planu. V Jugoslaviji primanjkuje 700.000 stanovanj, 300.000 družin pa živi v slabih stanovanjih. Določanje družbenih standardov za stanovanja pa je naletelo na odpor.

NIKOLA STOJANOVIĆ, zvezni sekretar za trg in cene, v izjavi za „TANJUG“:

Dezinformacije o vnovični podražitvi naftnih derivatov pomenijo usmerjanje položaja v napačno smer. Proti temu se moramo vsi skupaj boriti. Ta naloga zadeva tako organizacije s področja preskrbe kot občane, ki ne bi smeli — ko nasedajo dezinformacijam — vznemirjati trga. Pozivamo prav tako občane, da ob vsaki prekinitvi prodaje kurilnega olja obvestijo pristojne organe o takšnih primerih. Imamo dovolj kurilnega olja na zalogi in ne smemo dovoliti, da se pod pretvezo čakanja na nove cene ustavlja prodaja in ogroža preskrba občanov. Prek zveznega tržnega inšpektorata smo že ukrepali in bomo v kalu zadržali ekscese na trgu. Najodločneje bomo ukrepali proti tistim, ki naftne derivate prodajajo po višjih cenah ali pa ustavljajo prodajo.

Hrastničani zidajo v oblakih

Pa še res je! Hrastničani zidajo v oblakih, včasih tudi nad njimi. Ne zidajo gradov, ampak restavracijsko poslopje ob najvišji postaji kaninske žičnice, na višini 2.220 metrov. To pa je trenutno najvišje gradbišče pri nas, saj je le nekaj več kot 500 metrov niže od vrha samega Triglava. Na tej višini pa so res skorajda večkrat nad oblaki, kot pod njimi. Tudi pogoji dela, predvsem pa življenje so tam neprimerno težji kot v dolini. Zato tudi ni čudno, da je investitor Alpski turistični center dobil le dva ponudnika za izvedbo del. Izbrali so SGP Hrastnik predvsem zato, ker je zagotovilo, da bo dela do roka izvršilo. Ravno rok pa je bil za investitorja nadvse pomemben. Gondolska žičnica do zadnje postaje bo stekla že do začetka letošnje smučarske sezone. Pogoj za obratovanje dovoljenje pa je, da so na zgornji postaji vsaj zasilno urejeni zaprti prostori za primer neurja in sanitarije. Letošnja smučarska sezona je torej odvisna od graditelja restavracije.

Marsikdo je Hrastničanom rekel, da so avanturisti, ker so prevzeli delo, ki je zaradi lokacije in z njo povezanimi problemi zelo težko tudi za večja in bolj renomirana podjetja. Toda delavci SGP Hrastnik so se zagrizli v začetku tudi v živo skalo in ... uspeli so! Poslopje restavracije je pod streho. Nobenega strahu ni več. Naj zapade še toliko snega, ali naj veter zavija še tako močno, še potrebna notranja dela bodo še lahko končali. Zelo redko se zgodi, da bi investitor javno pohvalil izvajalca, toda tokrat se je to zgodilo. V Bovcu so nadvse zadovoljni s kvaliteto dela Hrastničanov, predvsem pa s tem, da so se držali roka.

Restavracija, ki je torej že pod streho, ima štiri etaže. V njih bodo pomožni prostori, garaža za teptalce snega, terasa in trije tipi restavracij. Samopostrežna in postrežna restavracija s 285 sedeži ter snack bar. Gradnja skupaj z opremo bo veljala približno 12 milijonov dinarjev. Popolnoma pa bo dograjena do prihodnje smučarske sezone.

O tem, kako so stavbo začeli graditi, kako je gradnja potekala in kako jo gradijo sedaj, naj povedo delavci sami.

IVAN GANZA je tesar, doma iz Hrastnika. Pri gradnji sodeluje kot eden redkih že od vsega začetka. Ko smo letos 25. junija prišli, je bilo tu še šest metrov snega. Prišli smo seveda peš, kar dobre tri ure hoda je. Barake, ki so jih postavili že prej, se sploh niso

videle. Po izkopanih predorih smo prišli do njih. Povsod sam sneg. Tudi, ko smo začeli razstreljevati za temelje, smo morali najprej odmetati sneg. Prve dni smo se kar težko privadili na delo. Že po nekaj minutah si bil utrujen in ves zadihan. Menda je to zaradi višine. No, počasi smo se privadili in sedaj še kar gre. Zasluzek? Ja, veste, delamo od zore do mraka, kadar je lepo vreme. Res, da ob mesecu dobim tistih 5.000 dinarjev, samo pravim ... da so pošteno zasluženi.

STANE PETROVIČ je prav tako na Kaninu od začetka gradnje in je prvi delovodja.

„Težko je delati tu gori. V začetku pa je bilo še težje. Pogoste okvare na tovorni žičnici, ali pa slabo vreme, ki je onemogočalo transport materiala s helikopterjem, so povzročali velike zastoje pri delu. Prav tako tudi slabo vreme. Neurja v dolini so prave kapljice proti tistemu, kar smo doživljali tu. Veliko ljudi ni vzdržalo teh naporov, posebno še, če upoštevamo, da so lahko šli v dolino le vsakih 14 dni. Marsikdo še s takega izleta ni vrnil več nazaj.“

JOŽE HODANIČ je star 17 let. Doma je iz hrvaškega Zagorja, na Kaninu pa dela že štiri mesece.

„Pomagam v kuhinji, sekam drva, nosim vodo od žičnice, ali pa kopljem sneg, ki ga potem stopimo. Dolgčas? Seveda! Raje bi delal kje drugje.“

„Kaj pa je zate najtežje?“

„Jutranje vstajanje.“ se hitro oglasijo drugi. „Zanj bi morali postaviti poseben žerjav, da bi ga zjutraj dvignil iz postelje.“

Jože jih je najprej jezno pogledal, zardel, potem pa priklimal.

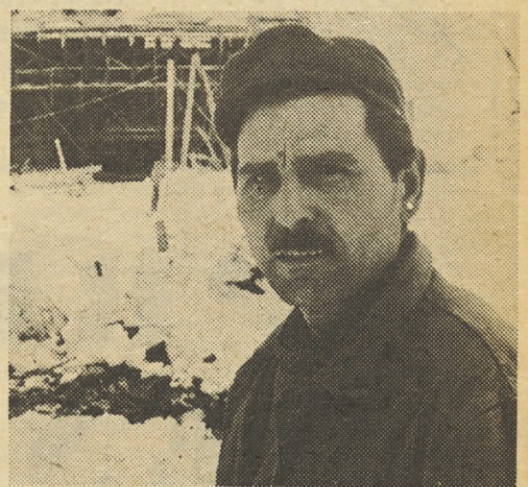
IVAN TEPEŽ je gradbeni tehnik.

Najhujša je osamljenost tu v hribih. V dolino grem le enkrat na mesec. Zabava? Ha, radio in pa delo. Dobivamo pa tudi časopis in šah igramo. Pa pisma pišemo domov. Ob slabem vremenu smo največkrat naveličani že vsega. Kadar pa delamo, niti ni časa za dolgčas. Sedaj bo kmalu bolje. Gradnja žičnice je v zaključni fazi in preselili se bomo v dolino. Na delo se bomo vsak dan vozili. Pozimi je najbrž tu zgoraj nevdržno, saj že sedaj, ko malo močnejše zapiha, veter nosi sneg v barake. Že najde špranje, ki jih ne moreš niti zatesniti. Pa tudi delo samo bo lažje, saj bomo največ pod streho.“

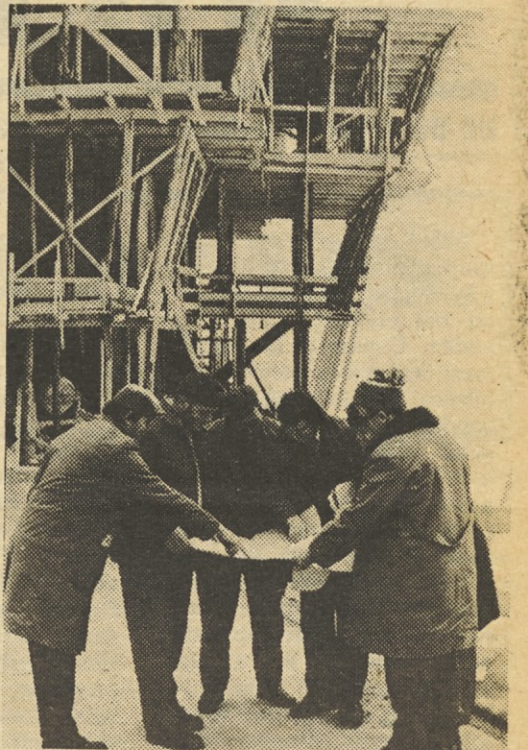
Text in foto: A. AGNIČ

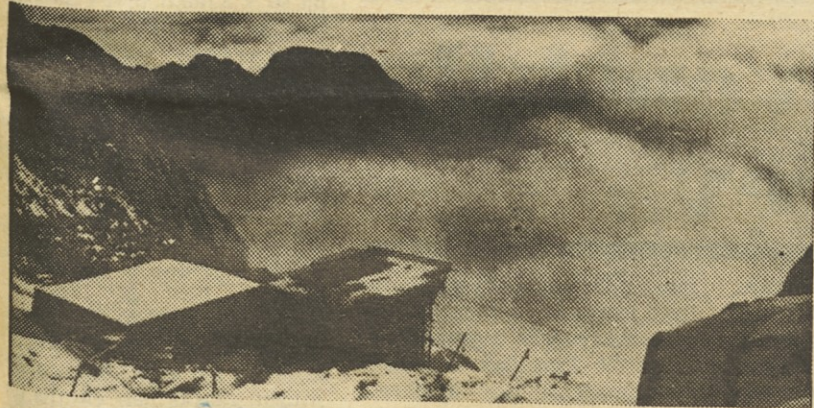
Kuhati za 30 ljudi, posebno še, če je to treba petkrat na dan, vsekakor ni lahko. Tončka ŠENTJURC je kuharica na Kaninu šele deset dni, vendar se že počuti kot doma. „Dela v hribih sem že vajena. Prav nič hudo ni, le naši delavci so včasih precej zahtevni.“

Tesar Ivan GANZA je na gradbišču že od vsega začetka

Gradnja restavracije je že po načrtu zelo zahtevna. Težaven teren in slabe vremenske razmere pa terjajo od izvajalcev prav vsjo pozornost. Podobni posveti so zato zelo pogosti

Ne samo, da Hrastničani redko prihajajo v dolino, ampak je največkrat niti ne vidijo

Na Kaninu je zima pohitela, zato ima Jože s kurjenjem veliko dela

PODOBE NAŠEGA ČASA

Končno je avtomatizirani bager znamke „Slovenija-parallel“ zajel v samo dno temeljev še včeraj mogočnega trikotnega in 30-nadstropnega kolosa — direktorje TDZGRV „Zlata jama“, ki je moral odstopiti prostor integriranemu TDZGRV in TDGCPK „Emona-ekspres“, ter prinesel na dan lično črno skrinjico iz nerjaveče litine, kakršne je človeštvo izdelovalo okrog leta 2000 in jih uporabljalo za različne namene, med drugim tudi za vzdavo pomembnih sporočil o življenju v taktiranem času v temelje velikih industrijskih konglomeracij in agroživilskih kompleksov, kot so se takrat izražali o pojavih, ki so še danes uganka za naše svetovno priznane sociološke strokovnjake. Razumljivo, da je bila vsakršna takšna najdba velika senzacija za ljudstvo, znanstvenikom pa je odpirala nova obzorja pri arheološkem, etnografskem in socialnem pro-

učevanju zgodovine.

Nič čudnega, če so TV studiji že nekaj minut nato s teleskopsko tehniko posredovali ljudstvu sporočilo, da je bager te in te znamke (in to brez tehniko posredovali ljudstvu sporočilo, da je bager te in te unamke (in to brez reklamnega trošenja hranilnih knjižic kakšne banke s helikopterji in maximar-

besedilo takoj vložili v ustrezne infraelektronske računalnike, ki so hip zatem iz sporočila prednamcev razbrali naslednje kolikor toliko razumljive stavčne zveze:

— ustrezna povezanost delovnih procesov v horizontalni in v vertikalni smeri je nesporni pogoj za optimalizacijo razvojnih programov,

gracijami v panogi, da bi tako kar največ pridobile, čeprav pri tem uporabljajo zelo različna merila, ki ne bi vzdržala družbene ocene;

— nekatere integracijske pobude imajo značaj „bežanja“ pred sproženimi integracijskimi pobudami. Tudi iz teh motivov so nastale nekatere združitve, ki so bile pripravljene v zelo kratkih

vanje poteka prepočasi, ker vznikajo odpori, katerih posledica je slabitev tako materialne proizvodnje in razvoja proizvodnih sil kakor samoupravnih socialističnih odnosov, zato je treba te odpore premagovati z ugotavljanjem njihovega bistva in ciljev, organizirano akcijo vseh naprednih subjektivnih sil za njihovo preseganje in

Po kratkem razmišljanju je rekel vodja strokovne ekipe svetovnih znanstvenikov:

— Dragi moji kolegi, pričča smo najpomembnejšemu odkritju v zgodovini naših integracijskih procesov — najdbi prvih zametkov integracije na naših tleh.

Na vse svivolase in plešaste učenjake napravijo te besede globok vtis. Trije si skrivaj obrišejo solze, eden pa šepne sosedu: — Joj, kako so ti ljudje trpeli! Že besede same pričajo, koliko so morali pretrpeti. Človek govori zavito le, če si naravnost ne upa.

— Kaj misliš, da so jih topli?

— Mislim, da ne gre toliko za fizično, kolikor za duhovno trpljenje. Jecljanje je lahko tudi izraz duhovnih, ne le fizičnih bolečin. Ob vsaki arhaični sestavi in teh stavkov se velja zamisliti. Zlasti pa še ob predzadnjem stavku.

— Kako se že glasi?

— Na tistega mislim, ki govori o padajoči dinamiki osebnih dohodkov ...

— O, to je moralo pisce tega sporočila boleti pri srcu ...

— O, to jih je moralo boleti!

VINKO BLATNIK

Ko je bila dinamika rasti OD še padajoča

ketingu nad mesti) prinesel izpod temeljev novega gradbišča CPRVKL „Vesoljski pristan“ črno skrinjico, tretjo takšno najdbo doslej, ki so jo takoj oddali znanstvenikom v nadaljnji postopek. Sredstva množičnega komuniciranja tudi niso pozabila zapisati časa tega dogodka: zgodilo se je to 27. novembra leta 2572 ob pol treh popoldne po našem času.

Na rezultate znanstvenega razbiranja podatkov ni bilo treba dolgo čakati, saj so delavci instituta TPCVL „Ehoavtomatika“ najdeno

kakor tudi pot za razreševanje danes v Sloveniji izjemno perečih vprašanj o zagotovitvi zadostnih energetskih in surovinskih virov in za trajnejšo oskrbo v sprejemljivih pogojih;

— kljub pozitivnemu trendu integracijskih gibanj v zadnjem obdobju pa ti procesi še nimajo zadostnega razmaha in take intenzivnosti, da bi bila že ustvarjena osnova za uveljavljanje družbenoekonomskih in razvojnih ciljev;

— za manjše delovne organizacije je značilno nihanje med zamišljenimi inte-

časovnih obdobjih. Z njimi se nosilci podjetniških in lokalističnih interesov upirajo bolj domišljenim integracijam, želijo pa preprečiti kritiko, da se ne vključujejo v povezovanje in združevanje;

— takšna stališča ustvarjajo vtis, da so sprožene in z različnih strani podprte pobude grajene na izhodiščih administrativnega centralizma s težnjo čim bolj centralizirati upravljanje in oblast nad proizvodnimi sredstvi, dohodkom in še posebej akumulacijo in podobno;

— povezovanje in združevanje

nepretranim aktiviranjem delavcev za povezovanje in združevanje;

— akcijska gibanja v integracijskih procesih zavirajo tudi carinski predpisi, ki delujejo še vedno destimulativno na odpiranje kanala vračanja delavcev iz tujine;

— prav tako je dinamika rasti prejemkov prebivalstva letos zelo padajoča;

— nosilci progresivne vsebinske usmeritve pa že dosega pomembne uspehe pri tolmačenju operativnega načrta za realizacijo integracij v vseh sredinah.

modna hiša

Pri nakupu zimske garderobe v Modni hiši ne boste imeli težav: za hladne dni je Modna hiša pripravila bogat asortiment modne damske, moške in otroške konfekcije. Izbirali pa boste lahko tudi med bogato kolekcijo pletenin, metrskega in dekorativnega blaga ter aktualnimi modnimi dodatki. Modni kroji, visoka kvaliteta materialov in dostopne cene vam zagotavljajo dober nakup.

PREVEČ DENARJA OD TEKA

Na Gorenjskem prihodnje leto za zdravstveno varstvo že 287 milijonov dinarjev • Kako naraščajo osebni dohodki

Sklad zdravstvenega zavarovanja kranjske skupnosti je imel v letošnjih devetih mesecih skoraj 168 milijonov dinarjev dohodka. Čeprav je to nekoliko manj, kot je bilo predvideno, je bilanca za to obdobje zelo ugodna in napoveduje, da bo sklad lahko do konca leta v redu poravnal svoje obveznosti.

Osebni dohodki, kot najpomembnejša osnova dohodkov sklada, so se v devetih mesecih povečali na Gorenjskem za 15 odstotkov. Zanimiv je podatek, da so zaposleni v družbenem sektorju v devetih mesecih prejeli skupaj 1 milijardo 178 milijonov novih dinarjev čistih osebnih dohodkov ali za nad 157 milijonov več, kot v istem razdobju lani. Po posameznih občinah so bila povečanja zelo različna. Prednjači Tržič z 21 odstotki, v Škofji Loki so se OD povečali za 19 odst., v Kranju za 18 odst., na Jesenicah za 13 odst., v Radovljici pa le za 2 odst. Po dosedanjih izkušnjah sodeč bodo OD za zadnje tromesečje narasli še z nekoliko višjo stopnjo.

Za letošnje leto je na Gorenjskem značilen precejšen porast števila zdravstvenih storitev, zlasti pri dejavnostih, kjer so bili kmetje doslej na slabšem kot delavci in je pri njih zato tudi slabše zdravstveno stanje. Zaskrbljujoče pa naraščajo izdatki za zdravstvene storitve zunaj kranjske skupnosti, čeprav gorenjska zdravstvena služba precej vlaga v izboljšanje pogojev svojega dela. Tako je bil v preteklih letih odliv pri sredstvih za bolnišnično zdravljenje udeležen z 41 do 46 odstotki, letos pa je pri delavcih dosegel polovico, pri kmetih pa celo 55 odstotkov.

Ko so o tem razpravljali na nedavnem zasedanju skupščine skupnosti zdravstvenega zavarovanja Kranj, so se zavzeli za to, da bi čimprej dobili pregled izvajanja investicij v Zdravstvenih zavodih na Gorenjskem in njihovega vpliva na zmanjševanje potreb po zdravstvenih storitvah zunaj te skupnosti.

Člani skupščine so se seznanili tudi z izhodišči za financiranje skupnosti v prihodnjem letu. Po okvirnih podatkih naj bi imela ta skupnost v letu 1974 287 milijonov dinarjev dohodka in izdatkov. Zdravstvenim zavodom so na zasedanju naložili, da do 15. novembra pripravijo svoje delovne programe, tako da bo skupnost lahko do konca leta sklenila z delovnimi organizacijami potrebne sporazume o financiranju in si zagotovila možnost in pravico za pridobitev večjih sredstev. Skupščina je hkrati sklepala tudi o pripravah na ustanovitev začasne samoupravne interesne skupnosti za zdravstveno varstvo, s katero bodo upravljanje tega področja prilagodili ustavnim spremembam. Začasna skupnost naj bi delovala do tedaj, ko bodo izdani potrebni predpisi za dokončno ustanovitev takih skupnosti.

M. S.

V REVIRJIH BODO SLOVESNO PROSLAVILI 50. OBLETNICO ZLOMA ORJUNE

Praznik slovenskih delavcev

Petdeseto obletnico spopada naprednih zasavskih rudarjev in drugih delavcev s fašistično orjuno in njihovo zmago nad njo bo proslavilo vse slovensko delavstvo. Proslavo 1. junija prihodnje leto v Trbovljah so uvrstili v koledar republiških prireditvev, o tem je razpravljalo na eni zadnjih sej tudi predsedstvo RS ZSS in ta predlog podprlo. Predvideno je, da bi se na ta dan zbrali v središču revirjev številni člani slovenskih delov-

nih kolektivov na zborovanju, ki bo nedvomno še posebnega pomena, ker bodo za nami volitve, sprejeta bo zvezna in republiška ustava, preučiti pa bo mogoče že tudi prve izkušnje o uveljavljanju ustavnih dopolnil. Vse priprave na to veliko zborovanje in druge prireditve bo usmerjal 25-članski republiški odbor, v katerem bodo predstavniki CK ZKS, Republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije, republiške konfe-

rence SZDL in ZMS pa zastopniki revirskih sindikalnih svetov, borčevskih organizacij in drugi. V Trbovljah bodo slovesno odkrili nov spomenik žrtvam spopada z orjuno 1. junija leta 1924, revirski muzej revolucije oziroma njegov oddelek za zgodovino pisje, znanstveno-raziskovalno dejavnost in izdajo publikacij o razvoju naprednega delavskega gibanja pa bo za to priložnost izdal zbornik o spopadu z orjuno in njegovih posledicah za nadaljnji razvoj naprednega delavskega gibanja ne samo v Zasavju, ampak po vsem Slovenskem.

Petdesetletnica spopada z orjuno je nedvomno eden od mejnikov v razvoju naprednega delavskega gibanja na Slovenskem, ko je KPJ že dokazala svojo borbeno moč, predvsem pa tudi opozorila na nevarnost fašizma v Evropi, to, kar ni bila sposobna storiti nobena druga stranka ali sila. Prav zato je pomen zloma orjune izredno velik.

-m-

PROBLEMI, NA KATERE OPOZARJAJO ŽENSKÉ IZ MEŽIŠKE DOLINE

ZAKAJ RAZLIKE?

Ženske se še vedno počasneje uveljavljajo in napredujejo kot moški, kljub enakim možnostim

Pred dnevi so se na Ravnah na Koroškem sešle članice Zveze komunistov. Obravnavale so svoj družbeni položaj in angažiranost ter ob tem poudarile pripravljenost, da se v prihodnje še bolj vključijo v družbeno življenje.

nje. Opozorile pa so na več konkretnih vprašanj, ki jih bo treba začetni preučevati in tudi razreševati. Kot menijo članice Zveze komunistov, se ženske še zmeraj počasneje uveljavljajo in napredujejo kot moški, in to kljub enakim pogojem. Ženske so nadalje, kot so same zatrjevale, prizadete tudi pri osebnih dohodkih, saj prejema za isto delo, pri isti izobrazbi in pa za isti delovni učinek manjši osebni dohodek kot moški.

Ko so članice ZK razpravljale o drugih vprašanjih in nalogah, so povedale, da imajo delavci še zmeraj premajhen vpliv na oblikovanje stanovanjske politike, tako v organizacijah združenega dela kot v občini. V nekaterih organizacijah združenega dela še zmeraj prevladujejo monopolni posameznih struktur itd.

Opozorile pa so tudi na probleme v zvezi z otroškim varstvom, zlasti še na to, da ni urejeno popoldansko varstvo predšolskih otrok, da šepa trgovina oziroma preskrba itd.

(ma)

Napol prazen dom

Pred pol leta so upokojenci v Celju dobili nov, udoben dom s 124 posteljami, vendar upokojenci dom le počasi polnijo. Doslej je v domu zasedenih le 56 mest. Eden glavnih vzrokov je v tem, da gre za tip zavoda in ne za stanovanjski blok. Drug razlog pa je finančne narave. Tisti, ki imajo velike pokojnine, imajo običajno tudi ugodne stanovanjske razmere in ne čutijo potrebe po vselitvi v dom. Celotna oskrba v domu stane 1520 din na mesec. V domu jih le 26 plačuje celotno oskrbo, za sedem upokojencev doplačujejo otroci, 23 pa jih prejema družbeno pomoč. Poprečna pokojnina v domu je namreč le 1.378 din. Mnogo upokojencev pa odklanja družbeno pomoč kot tudi pomoč svojih otrok in nadaljuje s skromnim življenjem. V Celju sedaj razmišljajo, da bi delovne organizacije dotirale svoje upokojence v domu, v zameno pa bi dobile izpraznjena stanovanja.

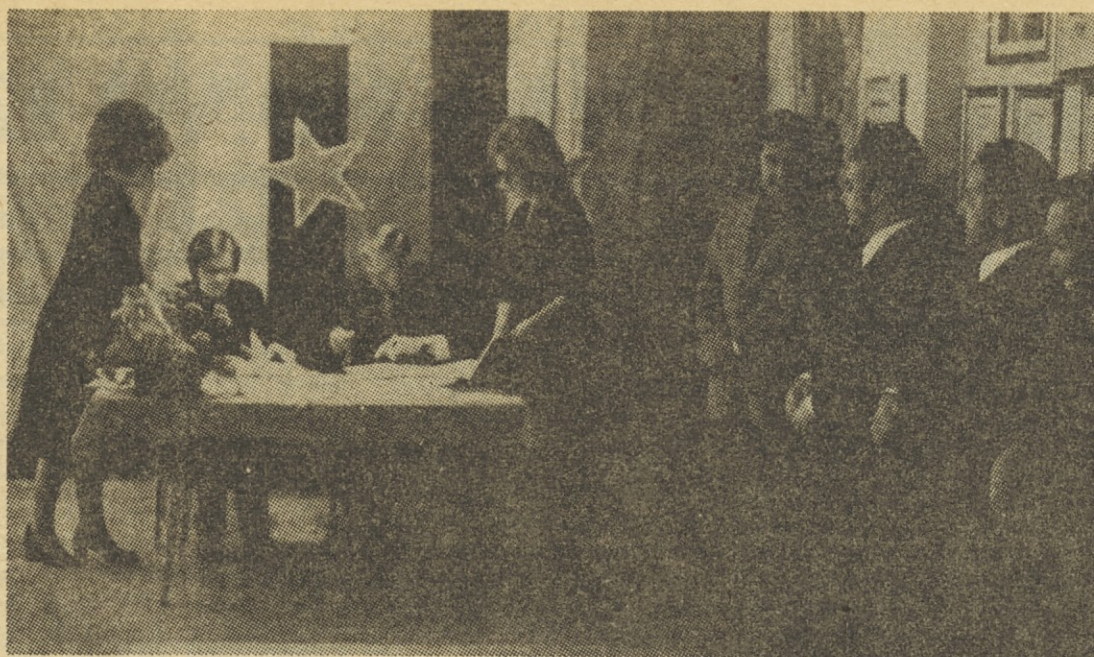

POJEM ŠIROKE IZBIRE, SOLIDNE POSTREŽBE, ZMERNIH CEN, POJEM DOBREGA NAKUPA

TRGOVSKO PODJETJE
nama
LJUBLJANA

Ugodnejša posojila

Pri oblikovanju pogojev, po katerih naj bi iz sredstev, ki jih podjetja namensko za gradnjo stanovanj oročajo v bankah, dodeljevali posojila tudi zasebnikom, bi morali upoštevati, da vsi občani, ki želijo graditi hišo ali stanovanje, niso enako premožni. Socialno šibkejšim, ki že lastno soudeležbo pri visokih stroških gradnje stanovanj težko prispevajo, bi morali omogočiti odplačevanje najetega posojila pod ugodnejšimi pogoji, kot premožnejšim občanom. Sicer obstoji nevarnost, da bi ob pretrdih pogojih najemanja in vračanja posojil angažirali mnogo manj zasebnih sredstev. Ta sredstva pa so v sedanjem obdobju stanovanjske gradnje še kako potrebna, če hočemo postopno zmanjšati velik primanjkljaj stanovanj pri nas. Tako so menili člani Upravnega odbora gospodarske zbornice SRS, ko so obravnavali predlog družbenega dogovora o upravljanju in gospodarjenju s sredstvi za kreditiranje gradnje stanovanj. Dogovor so sprejeli, dodali pa so, da bi morali dajati posojila tudi za nakup stanovanj in ne le za gradnjo.

V sredo, 14. t. m., so v Cestnem podjetju Ljubljana podpisali samoupravni dogovor o združevanju temeljnih organizacij združenega dela v Združeno cestno podjetje. Po temeljnih razgovorih v posameznih obratih so se odločili za štiri TOZD. Podpis tega samoupravnega sporazuma je pravzaprav le uvod v podpis samoupravnega sporazuma o združitvi sedanjih cestnih podjetij v Združeno cestno podjetje SRS.

SLOVENSKA KEMIČNA INDUSTRIJA SE POSLOVNO POVEZUJE

Koncentracija pameti in moči

Pred podpisom samoupravnega sporazuma o ustanovitvi poslovne interesne skupnosti Združenje kemične industrije ● Naloga združenja predvsem koordinacija razvoja kemične industrije in povezovanje v jugoslovanskem prostoru in navzven

Slovenska kemična industrija koncentriira „svojo pamet in kapital“, da bi na najboljši možni način koristila delavcem svoje panoge in uresničila programe srednjeročnega in dolgoročnega razvoja panoge. Pred delavci temeljnih organizacij združenega dela je podpisovanje samoupravnega sporazuma o ustanovitvi poslovne interesne skupnosti „Združenje kemične industrije“, ki naj bi poslovno zaživela že v začetku prihodnjega leta.

S to akcijo, ki naj bi ji sledile še akcije združevanj podjetij iz posameznih dejavnosti kemične industrije (nekatera podjetja se že ukvarjajo s tem vprašanjem), začena naša najbolj zanemarljena, vendar pa tudi ena najbolj perspektivnih panog (v svetu) svoj razvoj v novi smeri: z združenimi močmi, tako finančnimi kot kadrovskimi, naj bi slovenska kemična industrija postopoma pridobila pomembnejše mesto ne le v gospodarstvu republike, pač pa tudi v državnem merilu. Obenem pa naj bi se mnogo bolj uspešno, kot se je doslej, vključevala v mednarodno delitev dela. Posebnega pomena pri uresničevanju akcije za združevanje je dejstvo, da je od plenuma te panoge, ki je bil v okviru gospodarske zbornice marca letos in na katerem so začeli govoriti o potrebi notranjega povezovanja podjetij te panoge, pa do uresničevanja zamisli preteklo relativno zelo malo časa. To kaže na veliko zavzetost vseh „prizadetih“, da bi tako panogi, kot posameznim podjetjem omogočili razvoj, kakršnega bi glede na svetovno konjunkturo izdelkov kemije lahko dosegli.

Takšna, kot je danes, slovenska kemična industrija ni pomemben partner niti v razvojnih načrtih v domačih okvirih, da pri tem o vključevanju v mednarodno delitev dela (razen nakupa licenc) ne govorimo. S petimi milijardami dinarjev skupnega celotnega dohodka v lanskem letu je dosegla približno 15 odstotkov celotnega dohodka te panoge v jugoslovanskem merilu. Ker je omenjenih pet milijard razdeljenih na 40 podjetij (med njimi je velika večina majhnih), je razumljivo, da ta slovenska industrija ni dobila svojega mesta v strateških načrtih razvoja Jugoslavije in s tem kajpak tudi ne mesta v mednarodni delitvi dela.

Študije tudi kažejo, da prav razdrobljenost onemogoča uresničevanje programa razvoja pa-

noge v letih 1970 do 1975. Največji problem je, da ne bodo v tem času izpeljane razvojne zamisli o investiranju v proizvodnjo surovin in polizdelkov. Brez lastne surovinske baze pa si v bodoče razvoja predelave v kemični industriji, in v to dejavnost je bil dosedaj pretežno usmerjen razvoj slovenske kemije, zaradi vedno hujšega boja za surovine na svetovnem trgu ne moremo zamisliti.

Med razlogi za klavno stanje slovenske kemične industrije je tudi pomanjkanje sodelovanja in koordinacije v programiranju razvoja, zlasti v domačih okvirih. Teh slabosti vsaj načelno ne bo več, saj praktično vse gospodarske organizacije iz te panoge sodelujejo pri ustanavljanju poslovne interesne skupnosti Združenja kemične industrije.

Združenje kajpak ne bo delovalo v svojstvu združenega podjetja. Njegove naloge bodo sicer zelo obsežne, prvenstveno pa se bo vsaj v začetku moralo ukvarjati predvsem s koordiniranjem programov nadaljnjega razvoja slovenske kemije tako v panogi sami kot tudi s povezovanjem v tokove v Jugoslaviji in po svetu. V okvirih združenja bodo zagotovili koordinacijo marketinga, raziskav in razvoja, ekonomske analize, organiza-

cijo in informiranje ter kadrovske in socialne funkcije.

Čeprav bo skrb za koordiniran in pospešen razvoj slovenske kemične industrije, zlasti bazične, prvenstvena naloga združenja, tudi preostale ne bodo manj važne. Med njimi omenjamo predvsem sodelovanje pri združevanju posameznih podjetij v posameznih dejavnostih, s čimer naj bi se začeli ukvarjati takoj v naslednjem letu. V teku so že trije takšni dogovori: v farmacevtski industriji, v industriji smol, lakov, barv in gume ter v tako imenovani mariborski skupini. Dogovarjanje o združevanju je prav v mariborski skupini, v kateri se dogovarjajo o združevanju svojih gospodarskih in kadrovskih potencialov Pinus, Tovarna dušika, Swaty in Zlatorog, menda najdlje, saj naj bi združeno podjetje zaživelo že z novim letom. V perspektivi pa je tudi povezovanje trgovine kemične stroke, kjer naj bi se oblikovala interesna skupnost na podobnih osnovah, kot v kemični industriji. Združenje kemične industrije naj bi povezovalo obe skupnosti s posebnim dogovorom.

Na teh osnovah naj bi bila za okrog 20.000 delavcev, kolikor jih je zaposlenih v slovenski kemični industriji, zagotovljena za-

delo vnaprej ne le socialna varnost pač pa tudi uveljavljanje njihovih samoupravnih pravic.

R. B.

ENERGIJA DANES, JUTRI IN...

Še nikoli ni v svetu vladala tolikšna zaskrbljenost zastran energije in energetskih virov, kot danes. Naftna kriza kot posledica zmanjševanja proizvodnje nafte na Bližnjem in Srednjem vzhodu, o katerem so se složno dogovorile arabske države, da bi izsilile pravično rešitev vojne in političnega zapleta na Bližnjem vzhodu, je v tem brezumno sodobnem potratnem potrošniškem svetu pospešila preplah, do katerega bi sicer tako ali tako prišlo. Aktualna energetska kriza, katere znamenja so se kazala že več let, je zlasti v razvitem svetu utrdila spoznanje, da so poglavitni razpoložljivi energetske viri dejansko v rokah nerazvitega sveta, ki si – kot kaže najnovejša praksa – lahko usodi zapreti naftne pipe, ki se ne pušča več

izkoriščati svetovnim naftnim družbam in ki brez kakršnega koli tveganja lahko zmanjša proizvodnjo in zviša cene surove nafte, zavečajoč se, da je leta učinkovito politično orožje v njihovih rokah.

Arabski svet na naftni fronti nima kaj izgubiti: pri zvišanju cenah prinaša tudi manjša proizvodnja nafte enak ali celo večji dohodek. Ker se tudi svetovne naftne družbe ne odpovedujejo dobičku, konec koncev poravnava račun za to politično in ekonomsko igro evropski in svetovni potrošnik nafte in njenih derivatov.

Kot kažejo aktualna dogajanja na „naftnem planu“, kmalu ne bo več pomembno, kolikšna je cena nafte, kolikor pomembnejše bo, ali bo nafte in energije sploh dovolj. V zahodnem svetu že uveljavljajo ukrepe ali razmišljajo o tem, kako bi čim bolj varčevali z nafto in energijo sploh. V številnih razvitih državah so že prepovedali točenje bencina in vožnje z avtomobili ob vikendih, uvajajo varčevanje z električno energijo in z energetskimi viri sploh, obenem pa se pospešeno pripravljajo na odkrivanje novih lastnih energetskih virov in surovin.

Nobenega dvoma ni, da bo spoznanje o vse večji odvisnosti od energetskih virov v nerazvitem svetu razviti del sveta spodbudilo k nagli razširitvi uporabe jedrske energije za proizvodnjo elektrike in pozornost znanstvenikov še bolj usmerilo na razvijanje „čiste“ avtomobilskega motorja, ki bo očuval ozračje in celotno človekovo okolje pred nopolnim onesnaženjem in uničenjem.

Bolj kot te pridobitve, ki se človeštvu zaradi teh in drugih razlogov obetajo na tehničnem in ekonomskem planu verjetno še prej, kot se bo izteklo naše tisočletje, pa so trenutno po svetu v ospredju prizadevanja za čim smotrnejšo uporabo razpoložljive energije.

Tudi pri nas bi morali storiti vse, da bi se čim bolj zavarovali pred bližajočo se energetsko stisko. Zadnji čas je, da začnemo pospešeno graditi nove energetske objekte, med njimi še zlasti prvo jedrsko elektrarno ter si hkrati prizadevamo, da bi dragoceno in primanjkujočo električno energijo povsod, kjer je to mogoče, nadomestili z drugimi ustreznimi viri, kot sta na primer zemeljski ali mestni plin.

V Sloveniji kaže s tega vidika spet aktualizirati projekt za razvoj plinskega gospodarstva, ki smo se mu prezgodaj in, kot se bojimo za vselej odrekli. Odločno je treba pokreniti proces združevanja termoelektrarn in premogovnikov, ki je zanj ob zadnji kritični situaciji (žal, šele iz stiske v zvezi s prekinitvami obratovanja TE Šoštanj III) dal še vedno neuresničeno pobudo šaleški bazen.

In ne samo to: začeti moramo varčevati z energijo povsod tam, kjer jo trošimo prekomerno in neracionalno, v gospodarstvu in gospodinjstvih. Večkratno bi se nam obrestovalo, če bi za posamezna naselja in bloke načrtovali skupne objekte in naprave centralne kurjave, če bi v nova stanovanja dosledno vgrajevali toplotnoizolacijske materiale, ki zmanjšujejo porabo energije za ogrevanje.

Energetski strokovnjaki so si edini v mnenju, da bo energije čedalje bolj primanjkovalo in da bodo cene energetskih surovin in virov še bolj narasle.

Če naj si sodobni človek ohrani doseženo udobje, ki mu ga omogočata moderna stanovanje in današnja raven tehnične razvoja, bo očitno moral smotrnejše ravnati predvsem z energijo, ki mu v prvi vrsti omogoča udobje.

Dogajanja ob bližnjem zvezni krizi so spoznanje o tej nujnosti sodobnemu človeku približala in ga konkretnije izoblikovala.

NANDE ŽUŽEK

Slovenska obala in prihodnji razvoj

Čeprav je okvirno prihodnji gospodarski in družbeni razvoj slovenske obale načrtan, pripravljajo zdaj na tem območju nove, podrobnejše razvojne načrte. Podrobnejši dolgoročni razvojni program pripravljajo za obalo Institut za regionalno ekonomiko iz Ljubljane. Program naj bi med drugim pomagal odgovoriti na vprašanje, v kakšnem obsegu v prihodnjem desetletju razvijati zlasti turizem in pomorstvo ter z njim povezano industrijo, da bi 36 kilometrov naše obale pri tem kar se da smotrno izkoristili, hkrati pa ne bi bistveno prizadeli ekološko, naravno in socialno-ekonomsko ravnatelj. Ob tem je vsaj za nekaj naslednjih let več ali manj znano, kakšno smer bosta ubirala turizem in luško gospodarstvo, manj pa, kako bo z drugimi dejavnostmi. Prav to pa je treba natančneje proučiti, ker je že nekaj časa očitno, da bo v prihodnjih letih treba strukturo gospodarstva na obali dopolniti.

Zlasti ima zdaj na obali premajhen delež industrija, predvsem taka, ki je bodisi pri uvozu surovin bodisi

pri izvozu svojih izdelkov ali obojem vezana na prevoze po morju. Tovarna industrija se že dolgo povsod po svetu seli k morju in tako zmanjšuje prevozne stroške. Zaradi tega smo že pred leti tudi ob naši slovenski luki osnovali posebno luško industrijsko cono. Skupaj z luko predstavlja jedro slovenskega pomorskega gospodarstva, ki smo mu dali mesto tudi v razvojnih načrtih Slovenije.

Zal, razvoj luške industrijske cone doslej ni bil tak, kakršnega smo pričakovali, ker ni bilo ustreznega nosilca razvoja. Koprška občinska skupščina je zato pred kratkim sprejela več ukrepov za valorizacijo industrijske cone, hkrati pa vlogo nosilca razvoja poverila poslovnemu združenju SERMIN iz Kopra, ki ga je lani osnovalo 12 slovenskih delovnih organizacij. Sermin je že pripravil nekaj načrtov za hitrejši razvoj industrije ob morju. Med drugim so si zamislili tudi gradnjo rafinerije, termoelektrarne in kasneje petrokemične predelovalne industrije. Tem načrtom so v zadnjem času

pridružili še predelavo plina. Naloga Sermina bo tudi – v sodelovanju z Luko in drugimi dejavniki – komunalno in infrastrukturno opremljati luško cono in tako gospodarskim organizacijam hitreje omogočiti izkoriščanje prednosti, ki jih ponuja morje. Hkrati bo poslovno združenje Sermin pripravljalo druge načrte za razvoj industrije ob morju in skušalo zanje zainteresirati organizacije združenega dela iz vse Jugoslavije. Po vseh teh načrtih pa bo treba upoštevati, da bo ob naši obali treba težiti k razvoju take industrije, ki ne bo terjala veliko delavcev. Na slovenski obali je zaposlenih zdaj že okrog 43 odstotkov prebivalstva in delavcev torej že manjka. Tudi v prihodnje jih bo treba dobiti iz drugih delov Slovenije in Jugoslavije, predvsem pa še bolj izkoristiti notranje rezerve. To med drugim pomeni, da bo treba izboljšati zdaj neustrezno kvalifikacijsko strukturo zaposlenih. Hkrati s tem pa bo treba poskrbeti, da se bodo skladno z gospodarstvom razvijale tudi negospodarske dejavnosti, ki že sedaj močno zaostajajo.

S. K.

DOPIŠNIKI POROČAJO

LITIJA

Volitve novega DS
v Predilnici

Na minulih zborih delovnih ljudi v litijski Predilnici so sprejeli predlog odbora za uresničevanje ustavnih dopolnil, da za zdaj ne bodo ustanovili temeljnih organizacij združenega dela, pač pa bo Predilnica organizacija združenega dela. V zvezi s tem so dopolnili svoj statut. Analiza, ki so jo v podjetju pripravili, ugotavlja, da obstoje v predilnici nedeljive delovne celote in da v njih nastajajo produkti, ki so tržno blago, ki imajo svoj notranji in zunanji trg. Organiziran imajo tudi obračun proizvodnje, ločeno za te enote, ni pa vpeljana finančna knjigovodstvena evidenca, ki bi omogočala ugotavljanje dohodka posameznih delovnih enot.

Pred kratkim so v Predilnici imeli sestanke po delovnih skupnostih, na katerih so govorili o možnih kandidatih za novi delavski svet in za člane kolektivnih izvršilnih organov. Delavski svet bo imel 35 članov, kolektivni izvršilni organi, ki jih bodo prav tako volili neposredno, pa pet članov in po tri namestnike.

Volitve v Predilnici bodo 26. tega meseca. Na zborih delovnih skupnosti so predlagali precej več kandidatov, za katere sodijo, da so s svojim dosežanim delom dokazali, da si vsi prizadevajo za nadaljnji razvoj samoupravljanja.

-m-

RADOVLJICA

Almira na Japonsko

Pred kratkim so iz tovarne Almira odpeljali prvo pošiljko 10.000 ženskih puloverjev na Japonsko v mesto Osako. To je tudi obnem prvi večji izvoz slovenskih pletenin v daljno Japonsko. Izdelki Almire japonskemu tržišču niso neznan, saj je prav ta tovarna skupaj s tovarno športnega orodja Elan-Begunje pripravila v času olimpiade v Saporu leta 1972 samostojno razstavo.

Almira proizvaja vedno več in se širi. Predvsem širi svoje obrate. Pred kratkim so podpisali pogodbo s SGP „Gorica“ o izgradnji povsem nove tovarne, ki jih bo veljala okrog 5 milijonov dinarjev. Za to investicijo so se odločili zavoljo tega, ker imajo v Novi Gorici že dobro vpeljana proizvodnja, vendar pa so delovni pogoji neprimerni, predvsem pa jim onemogočajo uvajanje nove tehnologije. Z novo tovarno bodo proizvodnjo lahko še enkrat povečali.

K. M.

JESENICE

Nova hladna valjarna

Na zadnji seji delavskega sveta jeseniške železame so potrdili finančni načrt izgradnje nove hladne valjarne na Beli. Hladno valjarno, ki bo veljala milijardo in 450 milijonov dinarjev in je ena največjih slovenskih investicij v gospodarstvu, bodo začeli graditi že letos, obratovati pa naj bi začela predvidoma 1976. leta.

V hladni valjarni bodo proizvedli 115 tisoč tun hladno valjane pločevine. Nova hladna valjarna pomeni tudi drugi del rekonstrukcije železarne, saj so morali v sedanjih obratih železarne opraviti nekaj del in povečati zmogljivosti.

V jeseniški železarni pa bodo začeli tudi z gradnjo novega obrata, v katerem bodo izdelovali vratne podboje ter s tem povečali proizvodnjo končnih izdelkov. Izdelovali bodo kovinske vratne podboje, ki so bolj praktični in cenejši od lesenih. Računajo, da bodo do leta 1980 proizvedli že toliko teh izdelkov, da bodo morali povečati zmogljivosti obrata.

M. R.

POKUKALI SMO ZA ZAVESO POSLOVANJA V TIP-TOP

IZGUBA NI VEDNO IZGUBA

Podjetje Tip-Top se hoče letos rešiti bremen slabega gospodarjenja izpred let, zato zavestno prikaže v bilancah izgubo, nastalo zaradi razprodaje starih zalog in deloma zavoljo odpisov starih terjatev ● Perspektiva zelo ugodna, če bodo na voljo obratna sredstva

Med šestimi podjetji v ljubljanski občini Bežigrad, ki so ob polletnem periodičnem obračunu izkazala poslovno izgubo, je bila na vrhu spiska Industrija oblačil Tip-Top. V tem podjetju so prigospodarili skoraj 5 milijonov dinarjev izgube, kar je več kot polovica skupne izgube vseh šestih podjetij z negativno polletno bilanco. Podjetje je bilo že leta 1969 pod imenom Modna oblačila praktično pred likvidacijo, pa smo se pozanimali, kje so korenine nove izgube. Zvedeli smo, da je dosežana izguba posledica gospodarjenja v preteklosti, deloma pa tudi zaradi odpisov zastarnih terjatev. Vendar, tako pravijo v podjetju, je izguba prikazana „zanalaš“: kolektiv se je namreč odločil, da do konca tega leta povsem pokrije dolgo, na 45 milijonov din v naslednjem letu začel poslovati brez teh obremenitev.

KATASTROFA

Podjetje je, pogledimo najprej nekoliko nazaj, že nekaj let pred letom 1969, letom katastrofe, poslovalo s slabim uspehom. Vendar so z večimi računovodskimi potezami izgubo, ki se je prvokrat pokazala že leta 1966, prikrivali, dokler se je ni, do 1969. leta, nabralo za 26 milijonov dinarjev. Za primerjavo naj povemo, da je podjetje imelo tistega leta celotnega dohodka 24 milijonov dinarjev!

Poleg čiste izgube je SDK ugotovila še krepke zaloge neprodanih izdelkov, katerih vrednost je ocenila na 10 milijonov dinarjev. 1300 zaposlenim je grozilo, da bodo ostali brez dela. Tako bi se tudi zgodilo, če ne bi priskočila na pomoč Jugotekstil in Goriška banka, ki sta bila glavna upnika podjetja. Kljub temu prvi reševalni poskusi niso uspeli najbolje, podjetju so se zaloge neprodanih izdelkov povečale celo na 36 milijonov dinarjev po letu dni prisilne uprave.

POSLOVNO SODELOVANJE

V letu 1972 je podjetje, ki se je medtem preimenovalo iz Mod-

nih oblačil v Tip-Top, sklenilo z Jugotekstilom novo pogodbo: Jugotekstil naj bi vlagal v proizvodnjo Tip-topa svoja sredstva, pri Tip-Topu pa naj bi skrbeli za prodajo. Stara pogodba iz leta 1970, po kateri je Jugotekstil zagotavljal kompletno prodajo izdelkov bivših Modnih oblačil, se sploh ni obnesla, njen rezultat so bile 36 milijonov din vredne zaloge.

Podjetje si je potem resda opomoglo, vendar je pri tem Jugotekstil angažiral zelo velika lastna sredstva, v poprečju 20 milijonov dinarjev za obratna sredstva v lanskem letu. 25 milijonov din za obratna sredstva je prispevala banka. Moramo poudariti, da je medtem Tip-top po sanacijskem programu povečeval obseg proizvodnje, in sicer na 38 milijonov v letu 1970, na 45 milijonov din v naslednjem letu ter na 80 milijonov v lanskem.

Zategadelj je že lani potreboval 45 milijonov dinarjev za obratna sredstva, v letošnjem letu, ko je plan za celotni dohodek postavljen na 120 milijonov dinarjev, pa potrebuje kar 75 milijonov dinarjev za obratna sredstva. Čeprav se podjetje stalno bori za to, da bi uspelo prigospodariti čimveč lastnih obratnih sredstev, jim to zaradi starih „grehov“ ne uspeva. Večino sredstev, potrebnih za tekočo proizvodnjo, imajo namreč še vedno sposojenih.

KAKO V BODOČE?

Za sedaj je podjetje, kljub

precejšnjim težavam – tudi zaradi večanja obsega proizvodnje in izrednih potreb po obratnih sredstvih – vendarle uspelo največji del napak v gospodarstvu iz preteklih let že popraviti. Čisto izgubo v višini 26 milijonov dinarjev je podjetje poravnalo že v lanskem letu.

Vleče pa se razprodaja zalog izdelkov. SDK je že prvokrat vrednost zaloga previsoko ocenila, menijo v podjetju, pa se ta napaka maščuje še dandanes. Podjetje namreč zelo težko angažira sredstva za razprodajo, vsaj dosežaj jih nekako niso mogli zbrati dovolj. Zategadelj so se tudi odločili, da bodo v letošnjem letu zavestno šli v razprodajo in prikazovanje izgube, ki bo zaradi tega nastala. Do konca letošnjega leta hočejo namreč vse stare, nekurantne zaloge razprodati, da bi v naslednjem letu lahko začeli povsem „čisti“, tako rekoč na novo.

OBRATNA SREDSTVA

Edino, kar kolektivu „Tip-Top“ še „zastira obzorja“, je pomanjkanje obratnih sredstev. Letos jih za dosego plana, kot rečeno, potrebujejo kar 75 milijonov dinarjev. Po 35 milijonov naj bi prispevali banka in pa Jugotekstil, ostalo pa ima podjetje samo. Vendar je Jugotekstil, ki tega bremena ne zmore več, z začetkom tega meseca razveljavil pogodbo. Razveljavitev pogodbe na srečo ne bo bistveno vplivala na poslovni uspeh podjetja Tip-Top, ker je

do konca poslovnega leta ostalo le malo časa.

Podjetje celo namerava do konca leta vrniti Jugotekstilu toliko posojenih sredstev, da bi ostalo „dolžno“ še 30 milijonov dinarjev. Tip-Top predlaga, da bi vrnil ta del posojila v roku treh let, Po razvojnem ali sanacijskem programu naj bi že v prihodnjem letu podjetje doseglo 150 milijonov celotnega dohodka. Takšen obseg poslovanja, tako trdijo v podjetju, je optimalen, da bi dosegli tudi zelo ugodne gospodarske rezultate. Med drugimi bi ob tolikšni proizvodnji in prodaji kajpak lahko v naslednjih treh letih ne samo nadomestili manjkajoča obratna sredstva, pač pa bi tudi lahko vendarle spet investirali v modernizacijo proizvodnje ter bolje poskrbeli za družbeni standard delavcev.

PRIZADEVANJA
VELENJSKIH RUDARJEV
ZA UBLAŽITEV POSLEDIC
POMANJKANJA PREMOGAV jamo
tudi na
praznik!

Velenjski rudarji kažejo veliko pripravljenost in razumevanje, da pomagajo pri omilitvi težav zaradi pomanjkanja premoga oziroma drugih energijskih virov. Če ne bi imeli težav zaradi velikih pritiskov, pa zaradi vode, ki jim je zalila odkope v Škalah, bi bili uspehi še večji.

Od začetka septembra delajo velenjski rudarji redno ob sobotah v vseh treh izmenah, ob nedeljah pa v dopoldanski izmeni. Na nedeljsko delo v jamah prihajajo tudi zaposleni iz drugih temeljnih organizacij združenega dela velenjskega premogovnika. Medtem ko so v razdobju januar–oktober nakopali v Rudniku lignita Velenje skupaj 3.212.000 ton lignita, kar je 3 % več, kot je določal proizvodni načrt, so ga pridobili z nadurnim delom kar 94.830 ton. Z nadurnim delom ob sobotah in nedeljah nadaljujejo; med drugim bodo delali tudi med novembrskimi prazniki, in sicer 30. novembra. Letos bodo opravili v jamah kar 300 delovnih dni. V nadurnem delu pa bodo v vsem letu, kot računajo, pridobili okrog 450.000 ton lignita, medtem ko se bo celotna proizvodnja gibala okrog 3.930.000 ton in bo najvišja letna proizvodnja lignita doslej.

Predlog proizvodnega načrta za leto 1974 so pripravili tudi že na Rudniku lignita Velenje. Ker nova dodatna oziroma nadomestna odkopna polja še ne bodo pripravljena, predvidevajo samo izkop 4 milijonov ton lignita, vendar pa te proizvodnje, kot zatrjujejo, še ne bo mogoče doseči samo z delom v rednem delovnem času (to je z 42-urnim delavnikom), pač pa bo tudi še v letu 1974 potrebno nadurno delo velenjskih rudarjev.

CELJE

USPEŠEN IZVOZ

V kar štirih celjskih organizacijah združenega dela so že v septembru uresničili program letošnjega izvoza. S takim uspehom se lahko pohvalijo v Aeru, Zlatami, Žični in v Železarni Štore. Zlasti pomemben je dosežek železarjev. Za letošnje leto so si namreč zadali dvakrat večji izvoz kot preteklo leto. Tega pa so že v tričetrletju dosegli. Pomemben pa je tudi dosežek Aera. V tej delovni organizaciji so že presegle milijon dolarjev izvoza v letošnjem letu. Pomembno pa je tudi to, da se je Aero vključil v trgovanje z deželami v razvoju.

M. BRECL

FOTO VEST

Konec tega leta oziroma prve dni naslednjega bodo v Tovarni pohišstva v Brežicah začeli delati v novih prostorih. Dogradili bodo namreč dve novi hali s po 1.300 kvadratnih metrov. V eni od njih bo skladišče ivernih plošč in prostor za sestavljanje furnirja. V drugi pa bo skladišče reprovromateriala, prostor za montažo in embalaranje ter del povečane lakirnice. Nova investicija jih bo veljala 15 milijonov dinarjev.

Novi prostori in novi stroji bodo delavcem Tovarne pohišstva omogočili, da bodo sodobno tehnologijo lahko optimalno razvili. Proizvodnja bo na ta način stekla v zaokroženem tehnološkem ciklusu. Ob tem pa računajo, da bodo dvignili proizvodnjo za okoli 30 % pri praktično istem številu delavcev. Letna bruto proizvodnja naj bi se približala vrednosti 100 milijonov dinarjev letno.

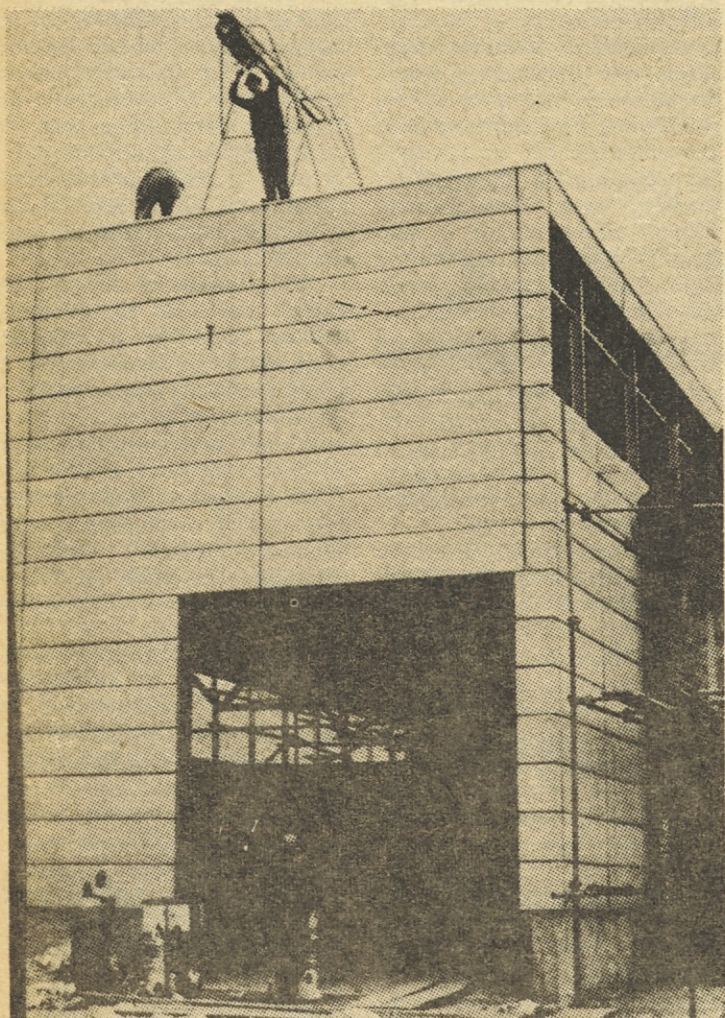
Letošnja rekonstrukcija oziroma izgradnja je pravzaprav že druga faza njihovega razvojnega načrta, ki pa je na prostoru, kjer tovarna stoji danes, tudi zadnja. Prostora za širjenje namreč ni več. Ob tej drugi fazi

rasti tovarne pa je zanimivo povedati, da so pri prvi fazi v letih 1971/72 gradili pretežno z bančnimi krediti, sedaj pa so kar 70 % sredstev zbrali sami.

Kot smo že povedali, bo tovarna sedaj tehnološko in funkcionalno zaključena celota, vseeno pa že mislijo na razširitev. Načrti so sicer šele v razvoju. Povedali so, da bodo najbrž kmalu zgradili novo tovarno, katere izdelki naj bi dopolnjevali sedanjo proizvodnjo. Kje, kdaj in kaj bodo izdelovali, pa zaenkrat v Tovarni pohišstva Brežice, ki je del Slovenijalesa, niso hoteli povedati. – Foto: A. Agnič

Gradbena dela na obeh novih halah, ki jih gradijo v tovarni pohišstva Brežice, gredo h koncu. Že čez dva meseca bodo v njih skladišča in proizvodni prostori. To jim bo omogočilo znatno povečanje proizvodnje, zlasti zato, ker bodo lahko dosledno uvedli novo tehnologijo

Vsaka od novih hal meri 1.300 kvadratnih metrov. V eni bo skladišče plošč in sestavljalnica furnirja, v drugi pa povečana lakirnica, skladišče reprovromateriala ter montaža in embalaža

Zimske sindikalne igre 1974

V pretekli zimski sezoni je bil storjen velik korak v organiziranju in izvajanju sindikalnih smučarskih tekmovanj, čeprav ni bila zima preveč naklonjena s svojo snežno odejo. Pomnožilo se je število delovnih kolektivov, ki so samostojno organizirali razne rekreativne dejavnosti na snegu ali ledu ter tudi ustrezna tekmovanja za prvenstvo kolektivov v različnih starostnih kategorijah. Največ tekmovanj je bilo v veleslalomu, manj v smučarskih tekih in sankanju, izjemoma pa tudi v smučarskih skokih ali kegljanju na ledu.

Tudi v občinskem merilu je bilo organiziranih večje število smučarskih tekmovanj, saj so v 34 občinah izbrali svoje sindikalne ekipe, s katerimi so nastopili na I. republiškem smučarskem tekmovanju sindikatov Slovenije v Kranjski gori 11. 3. 1973. Posamezni strokovni sindikati, poslovna združenja ali združena podjetja so prav tako organizirala svoja prvenstva v republiškem merilu – skupno kar 12 tekmovanj.

Ceprav ni natančne statistike o teh tekmovanjih, z gotovostjo vemo, da je na vseh sindikalnih smučarskih tekmovanjih v sezoni 1972/73 nastopilo več kot

ljubljajo dolgo in s snežnimi padavinami bogato zimo. Zato je prav, da pravočasno načrtujemo razne aktivnosti na snegu in ledu, predvsem pa program in roke sindikalnih tekmovanj na vseh stopnjah. Seveda ni mogoče vsega natanko določiti, saj je običajno zima muhasta, vendar so meseci december, januar in februar dokaj zanesljivi in se redko zgodi, da bi cel mesec bil brez vsake možnosti za smučanje.

Najprej je potrebno zagotoviti možnosti in organizirati rekreativno vadbo na snegu in ledu za čim večje število zaposlenih in njihovih družinskih članov. To so predvsem organizirani izleti na smučišča ali pa organizacija krajsih tečajev za začetnike, kakor tudi nadaljevalni tečaji. Ugodne snežne razmere v decembru in januarju so na voljo sindikalnim organizacijam za njihovo aktivnost, ki jo v drugi polovici januarja zaključijo z ustreznim preglednim tekmovanjem ali prvenstvom delovnih kolektivov.

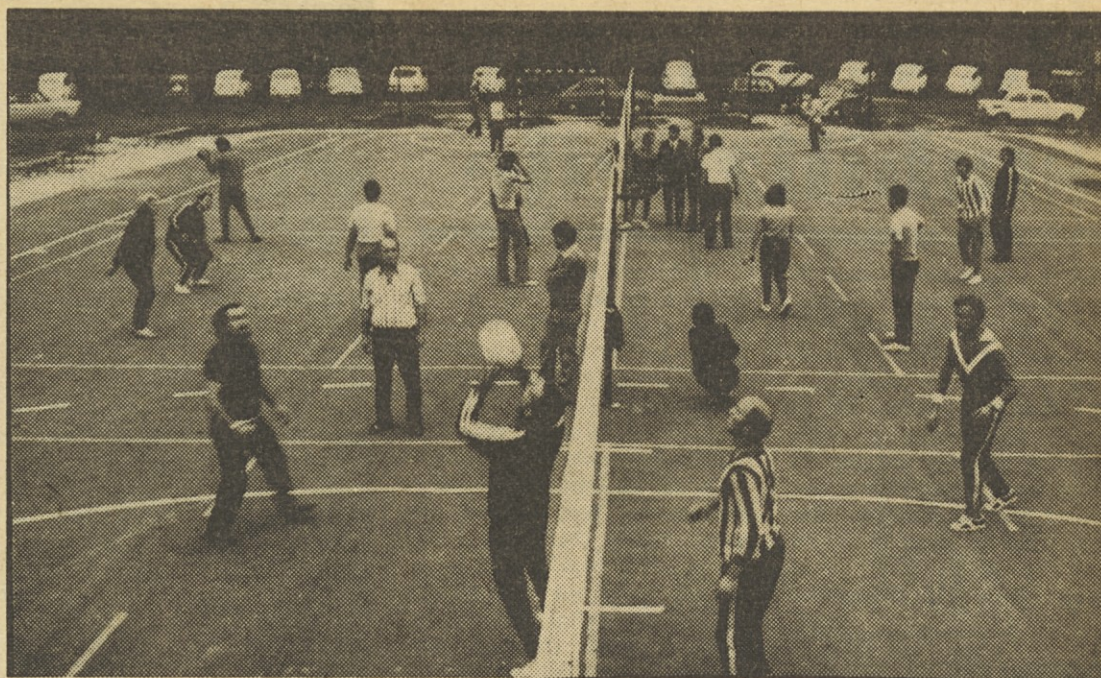
Ob koncu januarja in v prvi polovici februarja bodo na vrsti občinske zimske sindikalne igre oziroma prvenstva, na katerih bodo nastopali tekmovalci in tekmovalke ter ekipe delovnih

činami, kar je lahko istočasno tudi področno prvenstvo med temi občinami.

Druga polovica februarja naj bi bila na voljo posameznim strokovnim sindikatom, poslovnim združenjem ali združenim podjetjem za organizacijo njihovih sindikalnih zimskih iger, na katerih nastopajo delavci in delavke iste ali sorodne stroke oziroma sindikatov. V tem času je najtežje zagotoviti prosta smučišča in celotno tehnično izvedbo tekmovanja, saj je to navadno višek tekmovalne sezone. Zato so tudi tu priporočljiva skupna organiziranja dveh ali celo treh sindikalnih iger različne stroke istega dne in na istem smučišču, vendar v različnih urah, saj nobeno tekmovanje ne traja več kot 2 uri.

Kot zaključek sindikalnih aktivnosti v zimski sezoni sta predvidena: v soboto, 9. marca: družinski veleslalom in v nedeljo, 10. marca: II. republiško sindikalno tekmovanje v veleslalomu, na katerem bi ponovno nastopile izbrane občinske sindikalne ekipe v različnih starostnih kategorijah za ženske in moške.

Takšen pester zimski program seveda še ni zaključen in

Športniki „sindikalisti“ so letos pridobili na Skalni kleti v Celju novo asfaltno površino (46 x 25) za rekreacijska tekmovanja in vadbo v raznih športnih panogah. Posnetek je z internega tekmovanja Cinkarne v odbojki.

AKTIVNI CELJANI

Pred dnevi so bila končana v Celju tri tekmovanja v okviru SŠI-1973. V teku pa so srečanja v namiznem tenisu, kjer tekmuje 40 moških, 17 žensk in 10 ekip starejših članov. H koncu gredo tudi tekmovanja za trim športni znak. Organizatorji re-

kreacije izkoriščajo še zadnje lepe dneve za organiziranje aktivnosti.

V malem nogometu je sodelovalo 45 kolektivov. Žal je tekmovanje oviralo slabo vreme, ker je tudi vplivalo na udeležbo. Z zmago 4:1 nad lanskoletnim

prvakom Tehnomercatorjem si je letos prvo mesto priborila LIBELA.

Ekipe Kovinotehne je premočno osvojila prvo mesto v nogometu, v balinanju pa so bili najboljši predstavniki Savinje in Klime.

T. G.

V. ŠPORTNE IGRE GRADBINEV JUGOSLAVIJE

Tretje mesto za reprezentanco Slovenije

V organizaciji sindikata gradbenih delavcev Bosne in Hercegovine so bile v Sarajevu 5. športne igre gradbenih delavcev Jugoslavije. V šestih športnih panogah, to je v malem nogometu, kegljanju, odbojki, namiznem tenisu, streljanju in šahu, se je pomerilo več kot 500 gradbincev iz vseh republik.

Kljub spremenjenim propozicijam iger – to pot niso smeli nastopiti zvezni ligaši – je bila kvaliteta iger na zadovoljivi ravni. Kot vse kaže posvečajo v drugih republikah posebno v zadnjem času veliko večjo pozornost športni aktivnosti svojih delavcev kot doslej. Temu primerni so bili tudi rezultati. Če bodo želeli slovenski gradbinci še vnaprej obdržati korak z njimi, se bodo morali, po-

sebnost v nekaterih panogah, precej potruditi.

Slovensko zastopstvo se je torej vrnilo iz Sarajeva z bronastim odličjem. Največji uspeh so dosegli strelke mariborskega Stavbarja, ki so osvojile prvo mesto. Njihovi strelci so se odrezali le nekoliko slabše in bili drugi, kot tudi kegljači iz trboveljske Cementarne.

Tudi odbojkarji in igralke namiznega tenisa Ingrada iz Celja so bili uspešni z osvojenim drugim mestom. Nogometaši iz Ajdovščine pa so bili četrti. Na račun usodne napake – pozabljene zdravstvene izkaznice, so pristali šahisti Ingrada na zadnjem mestu, čeprav bi bili po rezultatih lahko drugi.

Jubilejne pete športne igre gradbenih delavcev Jugoslavije so se končale z zmago slovenskih gradbincev iz Srbije. Drugi so

bili Hrvati, tretje mesto pa so osvojili gradbinci Slovenije.

Poleg srečanj na zelenih igriščih, ki so bila vzorno pripravljena, pa so organizatorji poskrbeli tudi za dobro počutje vseh sodelujočih. Program tekmovanja ni bil preveč natrpan, tako si je večina športnikov lahko ogledala tudi nekaj znamenitosti Sarajeva.

Posebno veselje je bilo na svečanem zaključku v domu Famosa v Hrastnici, kjer so prejeli najboljše ekipe pokale in priznanja. Prijateljsko srečanje ob zaključku iger pa je bilo ponoven dokaz, da športna srečanja gradbenih delavcev Jugoslavije niso samo srečanja na igriščih, temveč da predstavljajo tudi tesnejše sodelovanje med posameznimi organizacijami v republiki kot tudi izven njih.

Še malo in spet si bomo nadeli dilce ... (Foto: J. M.)

10.000 tekmovalcev iz vrst zaposlenih občanov Slovenije.

Zdaj smo že tik pred zimsko sezono 1973/74, saj so nastopili že dokaj hladni dnevi, vremenski napovedovalci pa ob-

kolektivov. Ker nimajo vse občine lastnih smučišč in možnosti samostojne organizacije in izvedbe tekmovanj, je priporočljivo organizirati tekmovanja skupaj s soslednjimi ali z več ob-

bo o njegovem obsegu tekla še razprava, vendar je nujno misliti nanj že sedaj, ko zaključujemo koledarje tekmovanj smučarske zveze Slovenije.

JOŽE MALIČ

V soboto, 10. novembra, so na Jesenicah ustanovili temeljno telesno kulturno skupnost. Na ustanovnem sestanku so v razpravi in poročilih ugotovili, da je na Jesenicah športna dejavnost

predvsem skrb za množičnost, problem financiranja ter postopno izgradnjo potrebnih športnih objektov. V okviru raznih društev deluje 50 klubov s 3500 člani in pet telovadnih društev Partije

dobivajo zelo malo denarja in jim čisto ne zadostuje niti za nabavo rekvizitov.

V razpravi so se zavzeli za rešitev kadrovske in materialne problematike teh klubov, ki bodo z urejenim financiranjem TTKS lahko boljše uresničevali svoje letne programe. TTKS ne bo nosilka vseh akcij, temveč bo predvsem usmerjala razvoj telesne kulture v občini.

M. R.

Na Jesenicah ustanovili temeljno telesno-kulturno skupnost

zelo razvejana, da delujejo in živijo domala vse oblike telesne vzgoje in športa, razen tega pa sta kot vrhunska športa na zelo visoki ravni hokey in smučanje.

Poudarjali so dosledno uresničevanje vseh nalog,

zan. Pri vseh klubih je eden osnovnih problemov primeren materialna osnova, saj predvsem zaradi pomanjkanja sredstev mnogi života-rjijo. Še posebej so se zavzemali za aktivnejšo dejavnost šolskih športnih društev, ki

bov, ki bodo z urejenim financiranjem TTKS lahko boljše uresničevali svoje letne programe. TTKS ne bo nosilka vseh akcij, temveč bo predvsem usmerjala razvoj telesne kulture v občini.

BOVEC

PRVENSTVO INVALIDOV V SEDEČI ODBOJKI

Na osnovi programa Zveze za šport in rekreacijo invalidov Slovenije se je pričelo v Kranju letošnje prvenstvo Slovenije v sedeči odbojki. Prvenstvo se odvijeta na osnovni šoli „Franceta Prešerna“ na Zlatem polju. Pravico nastopa imajo vse ekipe športnih društev invalidov oziroma klubov, ki so registrirani člani Zveze za šport in rekreacijo invalidov Slovenije. V ekipi so lahko igralci vseh kategorij invalidnosti.

Vse stroške organizacije prvenstva nosi Zveza za šport in rekreacijo invalidov. Vse nastopajoče ekipe bodo dobile diplome, tri najboljše pa tudi pokale.

Finalno tekmovanje v odbojki

V telovadnici osnovne šole Petra Skalarja v Bovcu je bilo pred dnevi finalno tekmovanje v odbojki v okviru delavskih športnih iger občine Tolmin. Organizator tekmovanja je bila komisija za šport in rekreacijo pri OSS Tolmin v sodelovanju z odbojgarskim klubom Bovec.

V finale se je uvrstilo šest sindikalnih ekip iz Bovca, Kobarida in Tolmina. Tudi letos je prvo mesto osvojila sindikalna ekipa kovinskega podjetja Tren-

ta iz Bovca, ki je v odločilni tekmi za prvo mesto premagala ekipo Prosvete z rezultatom 2:1.

Vrstni red: 1. Trenta Bovec, 2. Prosveta, 3. TIK I. Kobarid, 4. TIK II. 5. Lesno Bovec, 6. Gostol Tolmin.

V prihodnjih dneh bo prav tako v Bovcu finalno tekmovanje v odbojki za ženske. Sodelovalo bo šest sindikalnih ekip.

MK

Po stopinjah stabilizacije

Konec septembra so hrastniške delovne organizacije imele za 20 % večji celotni dohodek, večji dohodek, ostanka dohodka pa so kolektivni ustvarili v višini 35 in pol milijona din, to kaže, da dokaj zavzeto izpolnjujejo svoje akcijske načrte, čeprav se številne med njimi srečujejo z resnimi težavami. Rudarski kolektiv ugotavlja, da bo moral več storiti za to, da bi zadržal mlajše ljudi v tem po-

klicu. Njegov stalež se je letos zmanjšal za skoraj 4 %. Ker je proizvodnja v rudniku še vedno odvisna od števila razpoložljivih delovnih rok, je fluktuacija resno vprašanje, ki ga večkrat obravnavajo in skušajo najti primernejšo rešitev.

Osebnih prejemki zaposlenih v hrastniškem gospodarstvu so znašali konec septembra 2136 din in so za 14,6 % višji, kot v tretjem lanskem četrtletju. Toda realni osebni dohodki so, zaradi letošnjih občutnih podražitev življenjskih in drugih stroškov, močno padli. V Hrastniku poudarjajo, da bo treba inflacijo odločno zajezi ali pa bo ceno stabilizacije našega gospodarstva v celoti plačal delovni človek, neposredni proizvajalec. To pa bi bilo spričo znanih razmer na sedanji stopnji našega razvoja nedopustno.

Hrastniške delovne organizacije so letos povečale izvoz. Njegova vrednost znaša ob koncu septembra kar za 57 % več, kot v enakem času lani, predvsem zaradi tega, ker je steklarški kolektiv letos bistveno povečal prodajo nekaterih svojih izdelkov na tuja tržišča, predvsem Zvezno republiko Nemčijo, ZDA in nekatere druge zahodnoevropske dežele. V Hrastniku ugotavljajo, da letos nimajo tolikšnih preglavic z ne likvidnostjo. Še lani v tem času je hrastniška industrija kreditirala svoje kupce z nekaj deset milijoni dinarjev, letos ni več tako in tudi hrastniški delovni kolektivi laže poravnajo svoje obveznosti do dobaviteljev.

SAMOUPRAVNI DELAVSKI NADZOR V ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA V MEŽIŠKI DOLINI

Kljub uspehom niso povsem zadovoljni

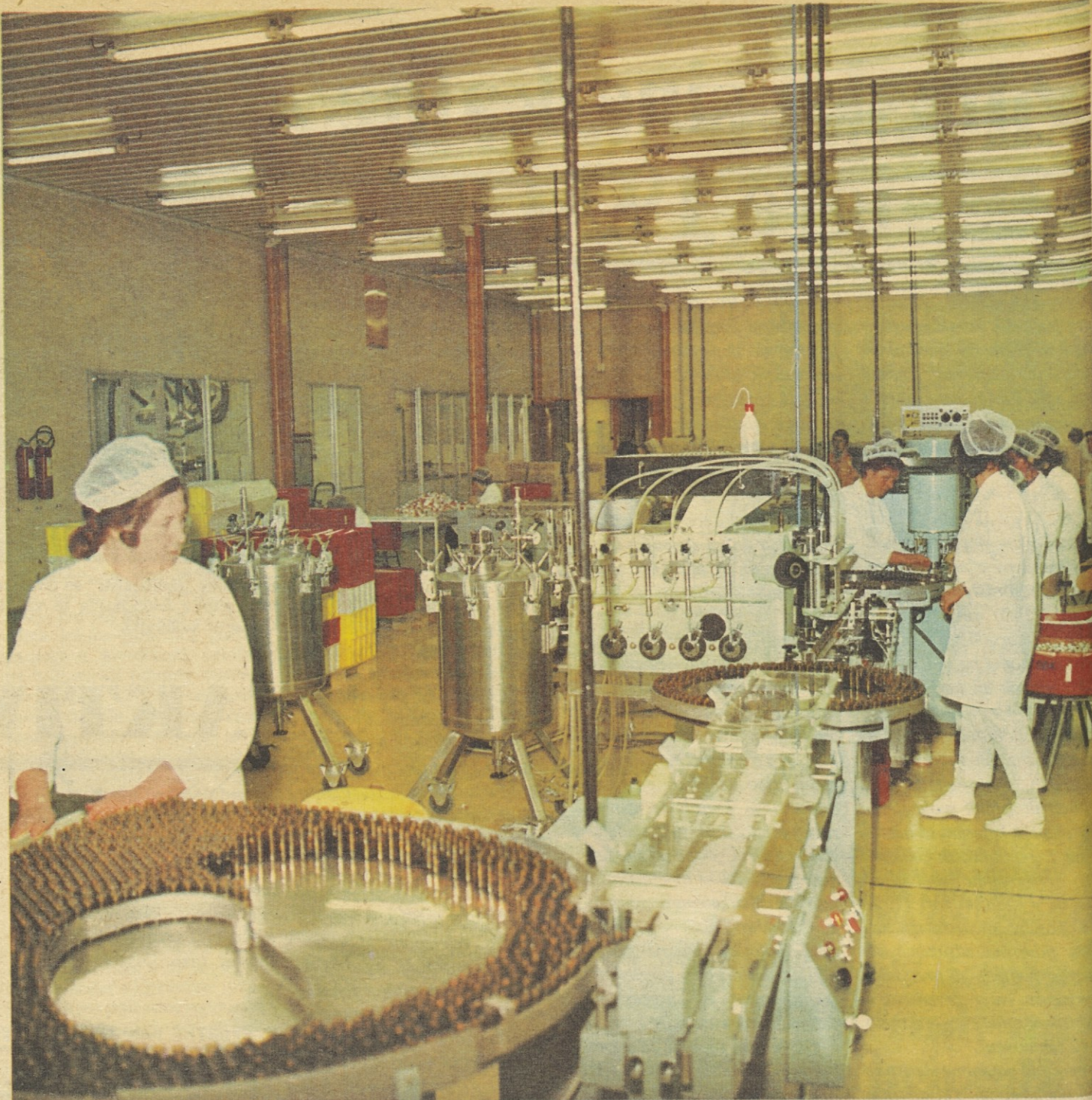
Kmalu bo preteklo leto dni, odkar sta sprejela Predsedstvo Občinskega sindikalnega sveta Ravne na Koroškem in Komite Občinske konference ZK skupni akcijski program za uveljavljanje samoupravnega delavskega nadzora v organizacijah združenega dela v Mežiški dolini. Najprej so želeli zagotoviti javnost vseh elementov gospodarjenja ter sprejeti programe uvajanja delavskega nadzora, pozneje pa v samoupravne akte in programe dela samoupravnih organov vnesti konkretne naloge s področja delavskega nadzora, ustanoviti stalne organe delavskega nadzora ter razširiti delavski nadzor tudi izven organizacij združenega dela.

Cilj prve faze uveljavljanja delavskega nadzora, to je odpraviti anonimnost osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov, so dosegli. To zagotavljajo v večini organizacij združenega dela, v 21 delovnih organizacijah pa objavljajo tudi že nekatere druge elemente gospodarjenja. Vendar velja ob tem poudariti, da so doseženi uspehi, kljub določenim nejasnostim na začetku akcije, bolj rezultat političnega pritiska, kot spoznanja, da je delavski nadzor kot sestavni del samoupravljanja nujnost. Namesto ustvarjalne iniciative so se v Mežiški dolini marsikje srečevali z zavlačevanjem, pretirano previdnostjo in z raznimi neutemeljenimi pomisleki itd. Gre za dokaz, da v organizacije združenega dela še vse prepočasno prodira samoupravni koncept dela in da še zmeraj niso ponekod zagotovljeni pogoji za razvoj dejanskega samoupravljanja.

Zdaj na Ravnah na Koroškem ugotavljajo, da je sicer dosežen napredek pri obveščanju zaposlenih. Ponekod, kot na primer v Kmetijski zadrugi Prevalje, so začeli izdajati interno glasilo, v nekaterih drugih delovnih organizacijah pa so uredili obveščanje v okviru informativnih skupin itd. Prve javne objave osebnih dohodkov so v nekaterih organizacijah združenega dela opozorile, da sistemi delitve niso primerni, da je potrebna nova sistemizacija delovnih mest, očitne pa so postale tudi nekatere druge slabosti. Zaposleni terjajo zdaj še več odgovorov, vendar še zmeraj, kot je ugotovil aktiv komunistov – delavcev, niso zadovoljni z obveščeno, tudi zagadelj, ker je še zmeraj obveščeno preveč odvisna od mojstrov oziroma vodij.

V Mežiški dolini za zdaj torej še niso povsem zadovoljni z uveljavljanjem samoupravnega delavskega nadzora, čeprav so bili doseženi prvi uspehi. Cimprej bo treba izvoliti stalne organe delavskega nadzora, komisije in odbori delavskega nadzora pa morajo postati center idej in akcij za dejansko uveljavljanje interesov delovnih ljudi. Zagotoviti bodo morali tudi kar najbolj objektivno obveščeno, objavljati bodo morali sproti podatke o dohodku, investicijah, amortizaciji in razširjeni reprodukciji ter o stanju in gibanju poslovnih skladov. Pripraviti in sprejeti bo še treba konkretne programe dela organov delavskega nadzora, v statutih in drugih aktih pa določiti pristojnosti in naloge organov delavskega nadzora. Ne nazadnje pa bo treba zagotoviti še kar najtanjše povezane organe delavskega nadzora v organizacijah združenega dela z organi nadzora izven delovnih organizacij.

(MA)

Vsako leto dogradijo v tovarni zdravil Krfa v Novem mestu nove proizvodne prostore. Posnetek je iz oddelka „farmaceuti e“, ki je opremljena z najmodernejšimi stroji. — Foto: A. AGNIC

Skupne moči za privlačnejši Bled

Možnosti urejanja skupnih potreb na osnovi samoupravnega dogovarjanja so na Bledu botrovala zamisli o ustanovitvi interesne skupnosti za gradnjo rekreacijsko-turistične infrastrukture. Upravni odbor turističnega društva Bled je z iniciativnim odborom za ustanovitev skupnosti zanj pridobil nad 30 hotelskih, turističnih, trgovskih in drugih organizacij, katerih predstavniki so pred dnevi že podpisali pristopne pogodbe.

V njih so se organizacije ob-

vezale, da bodo za gradnjo turističnih objektov, ki sami ne morejo prevzeti odplačevanja posojil, prispevale stalne deleže sredstev. Hotelske organizacije bodo sodelovale s prispevkom 0,5 odstotka od bruto prometa, kar bo že za to leto znašalo 337 tisoč dinarjev. Enak prispevek turističnih agencij bo pripomogel do 36 tisoč dinarjev. Trgovska podjetja bodo z 0,3 odst. od bruto prometa zbrala 164 tisoč dinarjev, ostale gospodarske organizacije Bleda pa bodo s prispevkom 0,5 od-

stotka izločile za skupnost 69 tisoč dinarjev. Počitniški domovi, od katerih je do sedaj pristopil k interesni skupnosti le počitniški dom JLA, bodo prispevali po 50 dinarjev od postelje, turistično društvo pa bo prispevalo 20 odstotkov turistične takse, kar bo znašalo letos 110 tisoč dinarjev. Nekatero organizacije so se odločile, da bodo sodelovale z enkratnimi vsotami svojih sredstev, predvideno pa je tudi, da se bo število članov interesne skupnosti do konca leta povečalo na 48,

skupna sredstva pa bodo doseglu blizu 1 milijon dinarjev.

S posebno pogodbo, ki so jo podpisali skupaj s pogodbo o njeni ustanovitvi, so se člani interesne skupnosti obvezali, da bodo s skupnim denarjem najprej zgradili pokrito drsališče. Potrebne priprave za to gradnjo je opravil že iniciativni odbor, zato predvidevajo, da bo novi objekt lahko nared do konca prihodnjega leta. Za stroške gradnje v vrednosti okoli 9 milijonov dinarjev so že pridobili posojilo, ki ga bodo člani interesne skupnosti odplačali s svojimi prispevki v 15 letih.

Prizadevanja, da bi Bled dobil pokrito umetno drsališče, so stara že vrsto let in najtesneje povezana z željo po uspešnejši zimski sezoni. Viden napredek, ki so ga v zimskem turističnem prometu Bledu zelo hitro zagotovila nova smučišča na Zatrniku, upravičenost novih na-

ložb le še potrjuje. Po dosežanih rezervacijah sodeč bo imel Bled to zimo stalno od 1000 do 1500 gostov

Ustanovitev interesne skupnosti za gradnjo rekreacijsko-turistične infrastrukture na Bledu je zagotovo začetek zelo pomembnega novega obdobja načrtnega zbiranja denarja za bogatitev turistične ponudbe kraja. Z njo se odpira pot še za uresničevanje drugih zanimivih načrtov, kot so veliko zimsko kopališče, igrišča za tenis, naprave za zimski trim in za podobne objekte, ki naj bi se v prihodnjih letih pridružili turističnim privlačnostim Bleda. Dejstvo, da bodo pri teh naložbah sodelovale tudi številne organizacije, ki niso neposredno vezane na dohodek od turizma, pa pričra, da se zavedajo tudi njihovega pomena za rekreacijo delavcev, mladine in drugih občanov.

—M. S.

V poslovni enoti zavarovalnice „Sava“ v Ljubljani je sindikalna organizacija že doslej vsako leto organizirala sindikalni izlet. Člane sindikata so največkrat peljali na izlet v tujino, bodisi v Italijo, Avstrijo ali oddaljene dežele. Nobena skrivnost ni bila, da so bili takšni izleti tudi zelo dragi. Novo vodstvo osnovne sindikalne organizacije, ki mu predseduje Janko Lapuš, pa je prekinilo s „tradicijo“ takšnih izletov. „Zakaj bi hodili v tujino, če pa še domovine ne poznamo dovolj dobro,“ je dejal Janko Lapuš in za letos prvič pripravil izlet po domovini. Tako se je več kot 200 članov kolektiva z veseljem udeležilo izleta na Rab, ki so ga združili še z obiskom nekdanjega koncentracijskega taborišča na tem otoku, od katerega ustanovitve je minilo že več kot trideset let. Udeleženci izleta so obiskali še podružnico zavarovalnice „Sava“ na Reki (na našem posnetku) in se seznanili še s tem delom kolektiva. — M. Ž.

Prizadevanja na Krvavcu

Nadaljnja izgradnja Alpskega turističnega centra Krvavec, s katero bo pridobil krožno kabinsko žičnico za povezavo z dolino ter dvosedežnico in tri vlečnice, je vzbudila med smučarji na ljubljanskem in kranjskem področju veliko zanimanja. Mnogi pa se vprašujejo, ali bo obsežna dela, ki so jih zastavili šele letos spomladi, zares mogoče zaključiti do zime. Izvajalci del so prepričani, da bodo nove naprave v decembru že lahko obratovale. Seveda pa izpolnjevanje te napovedi terja od njih zelo veliko naporov, saj so zaradi dolgotrajnega deževja in zgodnjega snega izgubili nepričakovano veliko delovnih dni. Tako posamezne ekipe delajo sedaj celo ponoči. Podjetje Creina in konzorcij za izgradnjo Krvavca pričakujeta, da bo uspešen start priljubljenih smučič pritegnil v konzorcij še druge delovne organizacije, saj sedaj razpoložljiva sredstva še ne zadoščajo za uresničitev pomembnih načrtov.

srečanja

s slovenskimi delovnimi kolektivi ob prazniku republike

● IZ NEKDANJE PARTIZANSKE DELAVNICE SE JE RAZVILA SODOBNA TOVARNA

S TRDNO VOLJO PO POTEH NAPREDEKA

● ETA JE DANES TEMELJ VSEGA GOSPODARSKEGA IN DRUŽBENEGA ŽIVLJENJA V CERKNEM, KAŽE PA, DA BO KMALU POSEGLA V RITEM ŽIVLJENJA TUDI V DRUGIH KRAJIH

Ne vemo natanko, katero slovensko podjetje je v zadnjih letih napravilo največji korak v svojem razvoju, vsekakor pa je Tovarna elektro-termičnih aparatov ETA iz Cerknega med tistimi podjetji, ki se skokovito razvijajo. Težko bi dejali, da je to samo posledica delovanja tržišča, ki z odprtimi rokami sprejema, kar v tovarni ETA izdelajo. Prav gotovo pa si noben kolektiv ne bi mogel privoščiti širjenja proizvodnje in modernizacije tehnološkega procesa v tolikšni meri, kot si je kolektiv tovarne ETA, če si ob vseh ugodnostih, ki jih je nudil trg s svojim povpraševanjem, ne bi ugodnostih, ki jih je nudil trg s svojim povpraševanjem, ne bi pošteno pritrgoval od ust, da bi zbral potrebna sredstva za modernizacijo in razvoj. S svojim naglim razvojem je podjetje domala v celoti opravilo nalogo, zaradi katere je bilo ustanovljeno: da Cerknemu in okoliškim vsem pomaga iz zaostalosti.

ETA je danes temelj gospodarskega, športnega, nemara tudi družbenega in kulturnega življenja v Cerknem. Predvsem pa zagotavlja osnovno — preživlja kakih štiri do pet tisoč prebivalcev Cerknega in njegove okolice. V tovarni so zaposlili tako rekoč vse razpoložljive sile s tega področja; 1300 delavcev danes dela v tej tovarni. V bodoče bo podjetje začelo pomagati tudi nekaterim drugim krajem v idrijski občini in nemara še kje drugje, kjer ljudje še čakajo na delo v industriji.

V Cerknem že vrabci čivkajo o tem — hudomušno pravijo v tovarni — prepričani pa smo, da drugje skorajda ne vedo, da je današnja ETA naslednica nekdanjih partizanskih delavnic IX. korpusa. Ko je orožje utihnilo, so v majhni delavnici začeli popravljati najrazličnejše električne aparate ter montirati električne napeljave. Z obrtniški deli so se ukvarjali tja do leta 1955.

To leto je prava prelomnica v življenju tedanjega kolektiva tovarne ETA. Tedaj so se v krajevni družbenopolitični skupnosti zavzeli za to, da bi industrija potegnila kraj iz zaostalosti. Takratni kolektiv tovarne ETA se je trdno oklenil zamisli.

Resda jim sprva ni bilo lahko. Predvsem z lastnimi, tako finančnimi kot kadrovskimi močmi so morali osvajati nov, industrijski način proizvodnje in organizirati proizvodnjo povsem novih izdelkov. Osnovna proizvodna usmeritev tovarne, ki so si jo izbrali takrat, se je ohranila do danes, proizvodni program pa se je v teku let seveda močno spremenil.

Prva leta razvoja so v podjetju prevzemali proizvodnjo najrazličnejših električnih izdelkov. Zaradi anonimnosti na trgu in zaradi maloserijske proizvodnje se podjetje seveda ni moglo razvijati, kot bi želelo. V začetku so manjkali pravzaprav vsi elementi uspeha v proizvodnji. Ni bilo dovolj sredstev za večja vlaganja v razvoj, reprodukcijnska sposobnost je bila slaba; ker so izdelovali male serije izdelkov, ni bila niti cena dovolj privlačna za trg pa tudi produktivnost ni bila na potrebnih ravni. Tako je podjetje tja do leta 1965 raslo le bolj počasi in z precejšnjimi težavami.

Šele leta 1965 je prineslo preobrat: spoznanje, da lahko le velikoserijska proizvodnja, seveda ob primerni kakovosti izdelkov, pomeni zagotovilo za uspešno gospodarjenje in za razvoj podjetja, je kolektiv tovarne ETA dodobra izkoristil.

Skrčili so proizvodni program na tiste izdelke, ki so bili najbolj donosni, na trgu najbolj cenjeni in zavoljo naglo razvijajoče se bele industrije pri nas tudi najbolj perspektivni. V tovarni ETA so začeli z velikoserijsko proizvodnjo grelnih plošč za električne štedilnike in električnih cevnih grelcev za gospodinjstva in industrijo. Ti izdelki so še danes najpomembnejša proizvodnja v tovarni in bodo, poleg termoregulatorjev, še nekaj časa ostali nosilci proizvodnje v tovarni, kot pravimo.

Prav bi bilo, da dosežanje trditve o hitrem razvoju tovarne ETA podpremo z nekaterimi najbolj osnovnimi številčnimi kazalci. Torej: leta 1970 je podjetje s 690 zaposlenimi prigrisodarilo 72 milijonov dinarjev celotnega dohodka, za sklade je to leto kolektiv lahko odštel 9 milijonov dinarjev. Naslednjega leta se je celotni dohodek povečal na 100 milijonov dinarjev, za sklade je ostalo 13 milijonov dinarjev, število delavcev pa je naraslo na 735. Lani je v tovarni ETA delalo že 994 delavcev, izdelali so za 147,9 milijona dinarjev izdelkov, za sklade pa namenili 18,5 milijona dinarjev. Za letošnje leto napovedujejo, da bodo prigrisodarili 200 milijonov dinarjev celotnega dohodka, zaposlenih pa je, kot smo omenili, že 1300 delavcev.

Na tej razvojni točki pa so možnosti za dosego še česa večjega v Cerknem praktično izčrpane, saj ni več delavcev. Zategadelj kolektiv že razmišlja, da bi gradil obrat v Godoviču ali kje drugje v idrijski občini, kjer bi bilo na voljo kakih 300 delavcev, svoj obrat pa želijo zgraditi tudi na Koprskem, seveda če bodo le lahko zagotovili potrebno število delavcev. V povečevanje proizvodnje jih namreč še vedno silijo potrebe trga, domačega in tujega, na katerem so se tudi lepo uveljavili.

Ko smo se v podjetju pogovarjali o temeljih, na katerih sloni tako hiter razvoj tovarne, so nam povedali, kar smo že zapisali v začetku: resda je kolektiv izbral pravilno usmeritev v proizvodnji,

izdelke, ki jih je trg močno potreboval in ki so še danes perspektivni, vendar je poleg vsega tega odločilno vplivala tudi trdna volja kolektiva, da si sam pomaga na bolje. Nemara mu je pri premagovanju te težavne poti pomagalo dejstvo, da se je moral kolektiv v glavnem zanašati le sam nase. Kljub temu, da je razvoj podjetja ogromno pomenil za zaostalo Cerkno, se je kolektiv vendarle moral predvsem z lastnimi silami prebijati naprej, sam si je moral ustvarjati ime in veljavo na trgu in pri bankah, kadar je potreboval posojilo.

Zato tudi skoki v razvoju niso tako osupljivi. Temelje namreč na trdni podlagi — na rezultatih trdega dela kolektiva, na pritrgovanju od ust. Dokaz za to je dejstvo, da je v tej fazi modernizacije in večanja zmogljivosti, katere stroški so presegali 30 milijonov dinarjev, kolektiv sam prispeval skoraj polovico potrebnih sredstev.

Sedanja faza modernizacije se v tovarni ETA pravkar zaključuje.

prevoze na delo. Podjetje se tako iz leta v leto srečuje z večjim povpraševanjem po stanovanjskih posojilih.

„Na srečo smo že vsa leta doslej težili, da bi čim hitreje reševali stanovanjske probleme. Tako imamo sedaj registriranih le še kakih 60 prošenj,“ so nam zatrjevali v podjetju.

V Cerknem je polovica novih stanovanj zgrajenih s pomočjo tovarne ETA. Tempo gradnje tudi v prihodnje ne bo popustil, saj namerava podjetje vložiti znatna sredstva v gradnjo stanovanjskega doma; v njem bodo pretežno samska stanovanja, poleg tega pa tudi klubski prostori za delavce tovarne ETA.

O veliki skrbi za reševanje stanovanjskih problemov nekaj števil: tedaj, ko je še veljalo, da morajo podjetja za stanovanjsko gradnjo izločiti 4 odstotke od bruto osebnih dohodkov, je podjetje sklenilo, da jih bo v ta namen izločalo šest. Kmalu po sprejetju družbenega dogovora o višini izločanja teh sredstev je kolektiv sklenil, da bo namesto dogovorjenih šest odstotkov namenil za stanovanjsko gradnjo kar 10 odstotkov od bruto osebnih dohodkov.

Vendat tudi ta, tako povečana sredstva ne bi zadostovala za zadovoljitev vseh potreb po posojilih za gradnjo stanovanj. Zato so namenili za povečanje sredstev za gradnjo stanovanj tudi dodatna sredstva za gradnjo stanovanj. Ta denar je pretežno namenjen za gradnjo samskega doma.

Skrb za delovnega človeka dandanes ne more biti omejena le na skrb za dobre delovne pogoje, soliden zaslužek in nemara še na to, da ima delavec streho nad glavo. V mnogih kolektivih so že spoznali, da je športno udejstvovanje delavcev izrednega pomena: delavci — športniki so boljši delavci, malokdaj so bolni, malokdaj se pri delu poškodujejo.

Moderna proizvodna linija v „centralnem“ obratu ETE v Cerknem

Najverjetneje že v prihodnjem letu pa bo podjetje začelo graditi nove proizvodne prostore za obrat cevni grelcev. S tem bodo dosegli dvoje: razširili in modernizirali bodo proizvodnjo cevni grelcev, v sedanje prostore tega obrata pa se bo razširil obrat termoregulatorjev. Proizvodnja tega izdelka postaja vse bolj perspektivna, zato bodo v ETI dokupili še nekaj tekočih trakov in povečali zmogljivost obrata.

Že leta so osebni dohodki v tovarni ETA nižji kot v sorodnih podjetjih in tudi pod republiškim povprečjem. Danes še vedno ne dosegajo meje 1900 dinarjev v poprečju na zaposlenega, medtem ko je republiško povprečje za dobrih 200 dinarjev višje. Vendar pa v tovarni ETA niso pozabili na zadovoljevanje drugih potreb delavcev.

V tovarni se, tako kot v vseh drugih kolektivih, za katere je značilen nagel razvoj, pojavljajo v močnejši obliki problemi izobraževanja delavcev in stanovanjsko vprašanje.

Pritisk mladih delavcev iz okoliških vasi v dolino, v Cerkno, iz leta v leto narašča. Mladi nočejo ostati na kmetijah, ne želijo se voziti na delo uro ali še dlje, čeprav je tovarna prav zanje uredila

V tovarni ETA zato vsako leto ob sprejemanju plana in razporejanju prisluženih sredstev namenijo znatna sredstva za športno udejstvovanje delavcev. Nismo se prav v podrobnosti pogovarjali o tej dejavnosti, saj nam je bil dovolj že podatek, da roketna ekipa tovarne ETA tekmuje v republiški ligi in da ji pravkar gradijo igrišče v Cerknem. Zelo živahen je njihov smučarski klub ter kegljaška ekipa, če spregovorimo samo o najbolj uspešnih oblikah športnega življenja v tovarni ETA.

Veliko število mladih delavcev je kolektivu naložilo še eno skrb. Vedno večji tehnološki napredek v proizvodnji, ki je med drugim tudi posledica vključevanja tovarne ETA v mednarodno delitev dela, zahteva kajpak delavce, ki bodo tudi po znanju kos tej nalogi. Zato v podjetju velja pravilo, da si prizadevajo pomagati slehernemu delavcu, ki si želi izpopolniti znanje. Vsakomur, ki prvo leto dodatnega šolanja opravi z uspehom, povrnejo praktično vse stroške, ki jih ima z izrednim šolanjem. Poleg tega pa podjetje financira tudi šolanje 120 študentov na srednjih in visokih šolah.

Iz majhne partizanske delavnice, ki je popravljala partizansko orožje in drugo, je tako z leti zrasla sodobna tovarna, ki daje zaslužek večini prebivalcev kraja in ki je temeljni kamen razvoja ne le Cerknega, temveč tudi bližnje okolice. Takšna je podoba današnje tovarne ETA. Že jutri pa bomo bržčas morali govoriti o novi ETI.

tovarna izolacijskega materiala - laško

t i m

63270 LAŠKO
JUGOSLAVIJA

TOVARNA IZOLACIJSKEGA MATERIALA • RUDNIK PREMOGA,
GLINE IN PESKA • ORGANIZACIJA SKUPNIH SLUŽB

Priporočamo svoje izdelke:

- TIM styropor za toplotne in zvočne izolacije ter embalažo
- TIM bitumenske izdelke za hidroizolacije
- Izdelke in storitve elektro strojnih obratov
- Rjavi premog, glino in pesek

*Vsem delovnim ljudem čestitamo za praznik
republike!*

Delovni kolektiv

**Tovarna izolacijskega materiala
LAŠKO**

POLZELA
TOVARNA NOGAVIC * POLZELA

Vsem delovnim ljudem čestitamo
za praznik republike in jim želimo
še veliko delovnih uspehov!

ZAVOD ZA TURIZEM MISLI TUDI NA DOMAČE GOSTE

V nesezon- skih mese- cih je Portorož bolj domač

V Portorožu poteka seminar o kvaliteti v turizmu. Udeleženci so nastanjeni v grand hotelu Metropol, ki je pred tremi tedni prejel visoko mednarodno priznanje za kakovost svojih uslug – diplomu in medaljo „maison de qualite“ – kot edini hotel v Jugoslaviji in poleg samo še petih drugih v Evropi. Toda v Metropolu ne zamolčijo, ko se pohvalijo s prejetim priznanjem, da jim je k uspehu v mnogočem pripomoglo tesno sodelovanje z Zavodom za turizem. Ker je tudi sicer čutiti velik vpliv delovanja tega zavoda, pogledjmo nekoliko, s čim se vse ukvarja.

Tujci naj prispevajo za domače turiste

Zavod je še lani deloval pod imenom Zavod za pospeševanje turizma Piran, letos pa je ob preselitvi sedeža v nove prostore v Portorožu poskrbel tudi za registracijo novega naziva ZAVOD ZA TURIZEM PORTOROŽ. S tem, da je pri naslovu opustil besedo „pospeševanje“ pa nikakor ne namerava prenehati s svojimi prizadevanji za nadaljnji razvoj sodobnega turizma na slovenski obali. Nasprotno – v skladu z izpopolnjevanjem svoje organizacijske in kadrovske strukture namerava v bodoče še sistematičneje kot doslej prispevati k temu, da se bo na naši obali in še posebej v Portorožu kot njenem turističnem središču razvil turizem na visoki, evropski, če že ne kar svetovni ravni. Glavno vodilo pri vseh teh prizadevanjih pa je že zdaj: s čim popolnejšim servisom zadovoljiti vsakega gosta, tako skromnega kot najzahtevnejšega.

Še tako lepi načrti se ob še tako prizadevnih nosilcih podrejo, če zanje ni potrebnega denarja. Tega se v zavodu zavedajo in zato jim je prva skrb, dobiti denar za financiranje osnovnih potreb razvijajočega se turizma. V zavodu se že od vsega začetka zavedajo tudi, da tega denarja ni mogoče pričakovati iz občinskih ali drugih proračunov ali od povečanja cen za turistične usluge; s slednjim bi samo prizadeli domačega gosta. Torej je bilo potrebno najti takšno rešitev, ki bi zagotavljala dotok sredstev iz žepa tujih turistov. Zato je zavod pred osmimi leti ustanovil igralnico. Za to se je odločil tem raje, ker je hkrati pomenila zaželeno dopolnitev turističnih uslug, kakršne so posebno petičnejši gostje vajeni tudi drugod po svetu. Igralnica se je razvila tako, da je kmalu postala glavni vir dohodka zavoda. Ker pa je osnova zavodove poslovne politike, da najtesneje sodeluje z vsemi dejavniki, ki kakorkoli lahko pripomorejo k vse boljšemu razvoju turizma na naši rivieri od Debelega rtiča do meje s Hrvaško na Dragonji, 120-članski delovni kolektiv zavoda ne jemlje pridobljenega dohodka kot svoje rente, temveč ga deli širši skupnosti. Deloma v obliki družbenega dogovora z vsemi tremi obalnimi občinami (lani jim je dal skupaj 5 milijonov 700 tisoč dinarjev), deloma pa s financiranjem najrazličnejših prireditev in propagandnih akcij v korist turizma ne samo na obali, temveč tudi v zaledju, in deloma v obliki dotacij raznim turističnim, kulturnim, športnim in drugim organizacijam ter društvom, ki vsako po svojih močeh s svojim delom prispevajo k razvoju turizma. Mnogo sredstev pa je zavod prispeval tudi za financiranje turistične infrastrukture. Če pustimo ob strani njegove prispevke za gradnjo kanalizacije, modernizacijo cest, javno razsvetljavo in druge komunalne objekte, pa moramo vsekakor navesti zavodovo obsežno vlaganje v ureditev športno-turističnega letališča v Sečoveljih (po fazah bo dokončno za stalni športno-turistični promet urejeno predvidoma do sezone leta 1975), še posebej pa letos dograjeno kongresno-prireditveno dvorano „Avditorij“ z letnim amfiteatrom, objekt, ki zagotavlja Portorožu celoletno sezono.

Središče sodobnega kongresnega turizma

„Avditorij“, prvo kompletno kongresno poslopje v Sloveniji stoji v najmirnejšem, s cvetjem in zelenjem obkroženem kotičku Portoroža. Grajeno je tako, da je v njem mogoče organizirati najrazličnejše prireditve na prostem in v dvorani (letni amfiteater sprejme, kot je pokazala letošnja sezona, tudi 3000 gledalcev hkrati, dvorana pa ima 520 udobnih sedežev prav tako v amfiteatralni obliki) od navadnih kino-predstav do najbolj zahtevnih spektaklov in tehnično zapletenih televizijskih prenosov. Predvsem pa je poslopje namenjeno kongresnemu turizmu, se pravi zasedanjem in sodelovanjem vseh vrst. Zato ima „Avditorij“ poleg kompozicijskega obdobja še vse druge prostore in naprave ter aparature, ki so potrebne za velika, tudi mednarodna zasedanja. Oder je mogoče s premi-

Portoroški „AVDITORIJ“ se je kot kompletno kongresno poslopje uveljavil tudi že v tujini

nimi stenami in zavesami prostorninsko prilagoditi vsakokratni potrebi, vsak sedež pa dobi ob zasedanjih montažno mizico, da udeleženci lahko pišejo na trdni podlagi. V dvorani je mogoče prikazovati vse vrste filmov in diapozitivov, saj ima projekcijska kabina na voljo aparature za vse dimenzije in tonske sisteme filmov, diaprojektorje za razne dimenzije diapozitivov, pa še epidiaskop, grafoskop in podobne projektorje. V stranskih stenah dvorane so kabine za prevajalce, sodobne naprave za simultano prevajanje pa omogočajo, da vsak udeleženec lahko spremlja potek zasedanja v enem izmed petih istočasno prevajanih jezikov kjerkoli v posloppju, celo v bifeju in na terasi. V vseh večjih prostorih so vgrajene tudi klimatske prezračevalne naprave. Poleg velike dvorane ima „Avditorij“ še tri manjše, različnih velikosti, namenjene za sočasno delo raznih pododborov ali komisij. Seveda nudi poslopje udeležencem kongresov tudi vse potrebne pisarniške, recepcijske, toaletne in druge prostore z vsemi pripadajočimi napravami in opremo. Elegantna vhodna avla je kot nalašč za prirejanje priložnostnih razstav, kakršne so v navadi ob zasedanjih predstavnikov specializiranih gospodarskih panog ali kulturnega življenja. Skratka, portoroški „Avditorij“ je postal središče, v katerem se odvija najzanimivejše družbeno in družabno življenje na naši obali, večkrat pomembno ne samo za Portorož in obalo, temveč za vso Slovenijo in celo za mednarodno dogajanje.

Zasebne sobe vse bolj privlačne

Kakor omogoča zavod domačim gostom, da si za nizko vstopnino lahko ogledajo tudi najpomembnejše prireditve, tako skrbi s svojo službo zasebnih sob, da pridejo do cenenege letovanja tudi tisti domači gostje, katerih delovni kolektivi nimajo počitniških domov in ki bi jim bilo letovanje v hotelih predrago. V sezoni je namreč prenočevanje z zajtrkom v zasebnih sobah približno za polovico cenejše kot v hotelih ustreznе kategorije. Naši ljudje to priložnost vsako leto v večji meri izkoriščajo in tako so recepcije Zavoda za turizem v Portorožu, Piranu in Izoli letos zabeležile že skoraj za 40% več domačih gostov kot lani in skoraj 20% več njihovih prenočitev v zasebnih sobah. Preko zavoda oddaja sobe v treh omenjenih krajih že okrog 550 družin, skupaj je na voljo okrog 1300 sob z 2780 ležišči. To je pa že kar lep hotel, katerega prednost je ta, da izven sezone ne stoji mrtev, temveč ga gospodinjstva uporabljajo za lastne potrebe. Zavod, kateremu pristojni gospodarski in politični krogi priznavajo, da edini vodi jasno poslovno politiko glede oddajanja zasebnih sob, si zdaj prizadeva, da bi po zapolnitvi tistih hotelskih objektov, ki so zaradi pokritih bazenov in kongresnega turizma odprti vse leto, postopoma odprl v nesezonskih mesecih za turiste tudi zasebne sobe. Edini pogoj je, da je mogoče sobe v mrzlih dneh ogrevati. Zavod bo tudi poskušal doseči s hoteli samoupravni dogovor, po katerem bi gostje v zasebnih sobah bili deležni istih ugodnosti kot gostje v hotelih – namreč, da bi v plačilo sobe bila že vključena pravica do brezplačnega obiska bazenov in podobno. Kot zavod ne dela nikakršne razlike, ko gre za propagando ali financiranje česar koli drugega, kar pospešuje turizem pri nas, tako meni, da turistične organizacije ne bi smele delati razlik med gosti.

Mimogrede povedano pa je Portorož v nesezonskih mesecih bolj domač kot v sezoni, ko je prenapolnjen z inozemci. Upokojeenci, ki ne prenesejo poletne vročine, vrveža in slanih sezonskih cen, se vse raje zatekajo v teh mesecih v to naše turistično središče, da v miru poskrbijo za potrebno rekreacijo na lepih sprehodih po okolici ali s plavanjem v ogrevani morski vodi v pokritih bazenih. Obiskujejo pa ga seveda tudi zaposleni, ki so dopust lahko nastopili šele na jesen ali zimo, da ne govorimo o tem, kako rade prihajajo družine ob koncu tedna preživeti dva sončna dneva v vedno zeleno obmorsko pokrajino.

Dolgočasja ni niti ob slabem vremenu

Medtem ko v „Avditoriju“ v teh mesecih ni tako velikih prireditev kot v sezoni, ker ne bi bilo dovolj publike za drage nastope in ker tudi ni prostora zaradi pogostih zasedanj, pa so živahnejša kot poleti predvsem kegljišča in pokriti bazeni.

V obeh portoroških hotelih, ki imata zimske bazene, ugotavljajo, da je vedno več družin ali zaključnih družb, ki v rednih časovnih razdobjih – pretežno za konec tedna – prihajajo na tako rekoč kompletno rekreacijo: najprej gredo na trim-stezo v Strunjan ali pa na daljši sprehod preko Belega križa v Fijeso ali Piran, ali pa skozi Lucijo na ogled galerije kipov na prostem in na čudovit razgled po Piranskem zalivu, potem pa se spravijo v savno, vzamejo še masažo in se končno naplavajo v bazenu. Tisti, ki imajo razne revmatične ali dihalne motnje, pa vzamejo še blatne kopeli ali kopeli v slanici, pa inhalacije z zdravilno morskovo vodo. Vse to jih tako prijetno utrdi, da jim zvečer ni potrebno zapravljati denarja po lokalih, temveč se hitro pogreznjejo v globok, zdrav spanec. Kdor pa ima kljub temu toliko kondicije in veselja do zabave v družbi, se lahko napleše ob ritmičnih različnih kapel najprej v nekaterih restavracijah oziroma kavarnah, pozneje pa še v nočnih barih, ki imajo vsak svoj mednarodni artistski program. Slovenci pa ne bi bili Slovenci, če se ne bi še rajši zbrali v ožji družbi dobrih pivec in pevec v kakšnem manjšem lokalu, ki jih v okolici Portoroža ne manjka. Vse več je tudi gostov, ki si v turistični knjižnici izposojajo izbrano literaturo, da tako vsaj deloma nadoknadijo tisto, kar zamudijo glede svojega kulturnega dviga doma, kjer jim pomanjkanje časa tega ne dopušča. Seveda je poskrbljeno tudi za ljubitelje kina: v Portorožu je v teh mesecih filmska predstava sicer samo trikrat na teden v „Avditoriju“, toda vsakokrat je na sporedu drugačen film, medtem ko se spored menja vsak dan tako v Piranu kot Izoli in Kopru, kamor iz Portoroža ni dlje kot npr. za Ljubljančane iz enega konca mesta na drugega. Ne smemo pozabiti tudi umetniških razstav, ki jih piranska Mestna galerija pripravlja s finančno pomočjo Zavoda za turizem redno vse leto. Otvoritev njenih razstav so sploh vsakokrat res lepo umetnostno doživetje, ki je pridobilo galeriji že lep krog stalnih obiskovalcev, da o priložnostnih niti ne govorimo. Skratka, za razvedrilo vseh vrst je že kar dobro poskrbljeno, Zavod za turizem pa poskuša doseči, da bo razvedrila še več.

(EI)

AUTOEMONA

INOZEMSKA
ZASTOPSTVA
IN
SERVISI

LJUBLJANA, CELOVŠKA CESTA 252

čestita ob prazniku republike 29. novembru
vsem delovnim ljudem

Prodaja — servis vozil znamke Volkswagen

LABOD

tovarna perila
Novo mesto
s svojimi TOZD
»LOČNA« —
Novo mesto
»Libna« —
Krško
»DELTA« — Ptuj

*Vsem delovnim ljudem čestitamo za dan
republike — 29. november!*

TOPLARNA LJUBLJANA

- proizvaja električno energijo
- proizvaja toplotno energijo in tehnološko paro za potrebe komunalnega gospodarstva Ljubljana
- prodaja pepel kot polnilni oziroma gradbeni material, destilirano vodo in kremenčev pesek

*S svojim delom pomagamo izboljševati
delovne in življenjske razmere prebivalcev
širše in ožje družbene skupnosti.*

*Pridružujemo se čestitkam
ob dnevu republike!*

TEKSTILNA TOVARNA

PREBOLD

SLOVENIJA — JUGOSLAVIJA

*Vsem delovnim ljudem čestitamo za praznik republike
29. november!*

● KOLEKTIV MARIBORSKEGA GRADLESA SE JE S SVOJIM DELOM UVELJAVIL DOMA IN NA TUJEM

Nova tehnologija in novi proizvodi

● STROKOVNJAKI GRADBENO-OBRTNEGA PODJETJA GRADLES SO SVOJO NAJNOVEJŠO DEJAVNOST PRIKAZALI NA DVEH NEDAVNIH SIMPOZIJIH V BEOGRADU IN V MARIBORU

Pri iskanju sodobnih in kar najbolj rentabilnih tehnoloških postopkov je vložil Gradles v minulih letih vse svoje sile v modernizacijo finalne gradnje na vseh vrstah gradbenih objektov. Kolektiv, ki je vseskozi delal in rasel pod geslom „bolje, ceneje in hitreje“, se je zato hitro uveljavil tako doma kot na tujem. Delovna organizacija, ki šteje blizu 350 zaposlenih, ima vedno polne roke dela...

Skratka, naložbe v funkcionalnost finalnih del na gradbenih objektih, so se v tem mariborskem gradbeno obrtnem podjetju bogato obrestovale. V sodelovanju s tujimi podjetji opravljajo delavci Gradlesa najbolj zahtevna dela. Med drugim so se izkazali pri delih na olimpijskih objektih v Muenchnu, kjer je prevzel Gradles notranjo obdelavo objektov v skupni površini pol milijona kvadratnih metrov. Delavci so pri tem uporabljali najsodobnejšo mehanizacijo, saj so na primer dnevno obložili s plastičnim ometom več kot 2.500 kvadratnih metrov.

ENI REDKIH V EVROPI

Posebno velik korak naprej pa je storilo podjetje na področju gradbenih izolacij. Nedavno je Gradles ustanovil poseben obrat, ki se ukvarja le s proizvodnjo teh, za gradbeništvo tako pomembnih materialov.

Dejstvo namreč je, da potrebujejo gradbeniki vse več kvalitetnih izolacij, saj si brez njih ne moremo več predstavljati sodobne gradbene dejavnosti. Zato se je Gradles tudi specializiral za proizvodnjo izolacijskih materialov, ki varujejo objekte pred vlago, na zaščito betonov, ki so izpostavljeni razjedanju, na izolacije ravnih streh in drugo.

Posebno lepe uspehe pa je dosegel Gradles pri predizolaciji toplovodnih cevi po avstrijski licenci Kelit. Ta dejavnost je za Gradles še precej nova, vendar izredno perspektivna, saj je podjetje, ki izdelujejo predizolirane toplovodne cevi v Evropi, le malo.

Prednost Gradlesovih predizoliranih cevi je v primerjavi s klasičnimi zelo velika. Cevi so

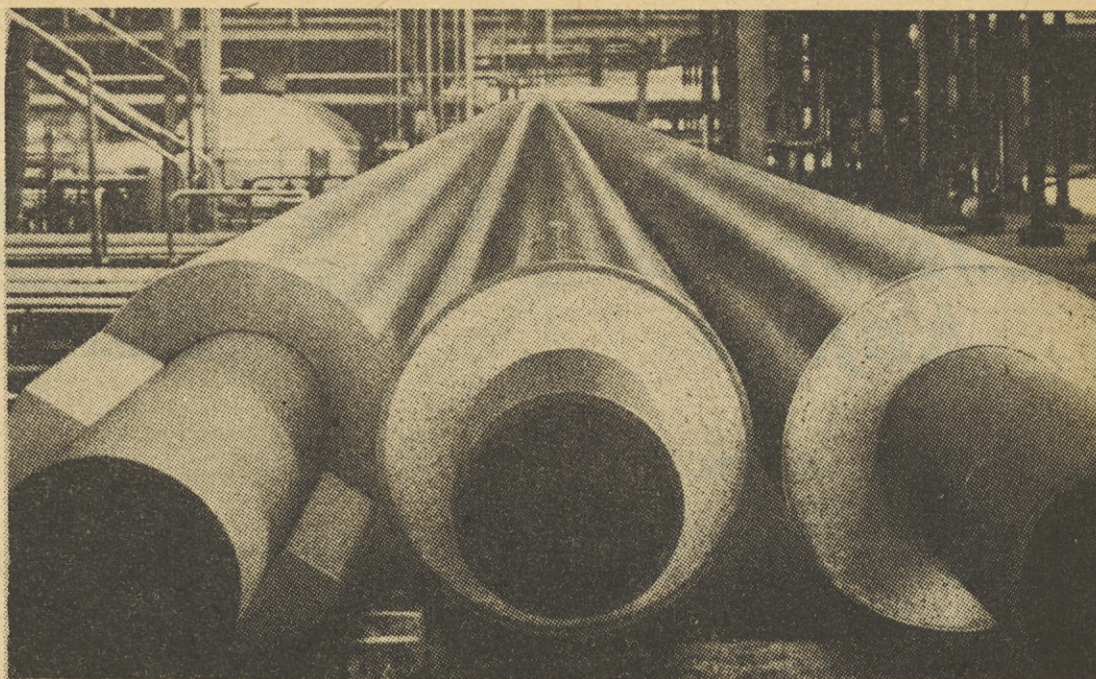
izolirane že pred vgraditvijo in praktično ne vpijajo vlage.

SPET NOVE PERSPEKTIVE

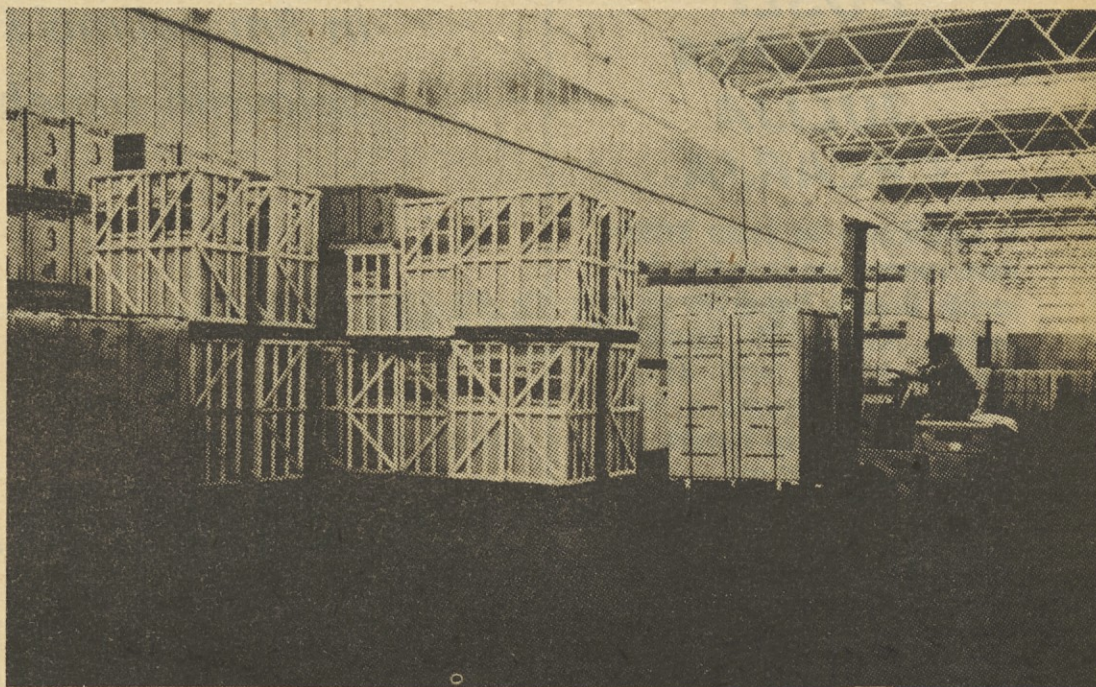
Pri iskanju novih poti pri finalnih delih na gradbenih objektih so se odločili v Gradlesu med drugim tudi za proizvodnjo oziroma polaganje vseh vrst industrijskih podov. Pravzaprav gre v tem primeru šele za intenzivne priprave, proizvodnja pa bo stekla v najkrajšem času.

Industrijski podi Gradlesa bodo imeli veliko prednosti pred klasičnimi: bodo približno štiri do osemkrat odpornejši proti obrabi, bolj bodo odporni pred udarci, ne bodo vpijali maščob, njihova površina ne bo drsela, na njih se ne bo nabiral prah itd., itd.

Gradles bo izdeloval industrijske pode po licenci italijanske tvrdke Mac Master Builders. Podjetje je že sklenilo pogodbo za izvajanje del po vsej Jugoslaviji, v dogovoru pa je tudi za polaganje industrijskih podov v Avstriji. Skratka, tudi na tem, čeprav povsem novem področju dejavnosti, imajo delavci Gradlesa že polne roke dela.

Poseben ugled si je pridobil Gradles s proizvodnjo predizoliranih cevi

Gradlesovi industrijski podi bodo do osemkrat odpornejši od samih betonskih tal.

● DVAJSET LET AVTOTEHNE

Zdravi temelji razvoja

● AVTOTEHNA JE ZAČELA Z 22 ZAPOSLENIMI IN DVEMA ZASTOPSTVOMA, DANES PA IMA SKORAJ 600 DELAVCEV IN ZASTOPA KAKIH 50 POMEMBNIH SVETOVNIH TVRDK ● VELIKE RAZVOJNE AMBICIJE TEMELJE NA DRAGIH TEMELJIH DOSEDANJIH USPEHOV

Podjetje Avtotehna praznuje letos dvajsetletnico obstoja. V teku let je ta zunanjetrgovinska zastopniška delovna organizacija postala moderno podjetje, znano na domačem in tujem trgu. Ko smo primerjali sedanje poslovne rezultate s tistimi iz pred desetih let, smo ugotovili, da se je promet podjetja povečal kar petindvajsetkrat, dohodek za približno dvajsetkrat, število zaposlenih pa približno triinpolkrat. Avtotehna zastopa danes na jugoslovanskem trgu kakih petdeset zelo pomembnih svetovnih podjetij s področja prodaje avtomobilov, elektronike, industrijskih naprav, defektoskopije, medicinskih instrumentov itd. Med najpomembnejšimi tvrdkami, ki jih podjetje zastopa, naj omenimo samo General Motors, FIAT - OM, Bosch, Valvoline, Ceat, RCA, Canon, Stomo, Wirth, Balteau in druge.

Med dosežki Avtotehne velja omeniti tudi izgradnjo trgovske mreže, poslovnih prostorov, mreže modernih servisov in skladišč. Prav na tem področju svoje dejavnosti ima podjetje zasnovane obsežne načrte; graditi namerava nove servise, konsignacijska skladišča, modernizirati zastopniško dejavnost z notranjo trgovino...

Avtotehna je začela kot 22-članski kolektiv z dvema konsignacijama in z manj kot 2000 kvadratnih metrov poslovnih prostorov. Danes ima samo v Ljubljani 4200 kva-

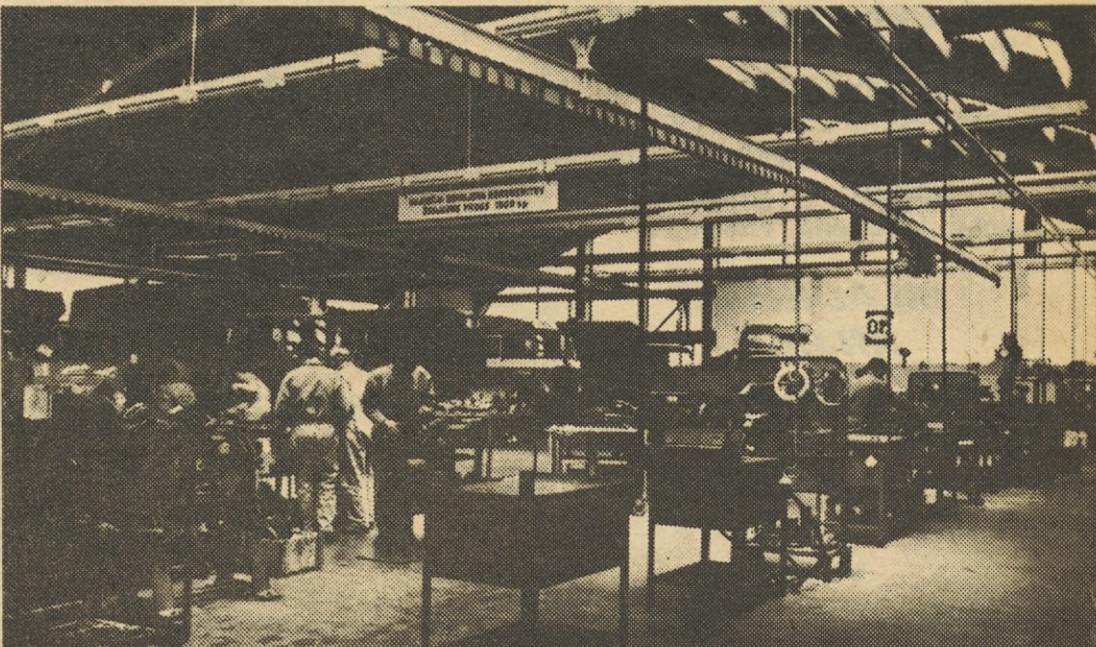
dratnih metrov novih, modernih poslovnih prostorov, trgovski lokal, servise v skupni površini 14.500 kvadratnih metrov. Vsi ti prostori pa danes že ne zadoščajo več, čeprav so bili nekateri zgrajeni šele pred kratkim.

Razvojne ambicije podjetja so velike, vsekakor pa slonijo na trdnih temeljih, ki jih predstavljajo dosednji poslovni uspehi. Na teh temeljih bo Avtotehna povečala ne le obseg svojih sedanjih dejavnosti, pač pa tudi kakovost svojih storitev. Pod-

jetje si želi zagotoviti večji prostor na tržišču, povečati prodajo in si zagotoviti mesto na vsem jugoslovanskem trgu.

Drugi temelj, na katerem gradi svojo bodočnost zdaj že skoraj 600-članski kolektiv, so novi samoupravni odnosi. Podjetje se postavlja na nove samoupravne temelje, ki bodo zaposlenim v Avtotehni zagotovili upravljanje z zaupanimi družbenimi sredstvi in odločanje o ustvarjenem dogodku. Kot zunanjetrgovinska organizacija pa ima Avtotehna še posebno nalogo: svoje

poslovanje mora organizirati v sodelovanju s proizvodnimi in drugimi organizacijami združenega dela. V okviru take povezave podjetje določa oblike sodelovanja, politiko medsebojne dejavnosti ter ustvarjanja in delitve tako doseženega dohodka. Vse te naloge bo kolektiv Avtotehne, nanovo samoupravno organiziran, prav gotovo zmogel: porok za to so dosednji uspehi ne le na področju poslovanja, pač pa tudi uveljavljanja samouprave v podjetju.

Pred dvema letoma zgrajeni servis na Celovski 228 v Ljubljani sodi po svoji opremljenosti med najmoderneje avtomobilske servise pri nas

Poslovne prostore ima podjetje Avtotehna v moderni poslovni stolpnici ob Titovi cesti v središču Ljubljane

založba mladinska knjiga

BRANJE ZA POPOLDNE,
ZVEČER, DO JUTRA ...
3 nove knjige z različnimi
usodami in velikim uspehom
med bralci

Bertold Brecht
**POSLI
GOSPODA
JULIJA
CEZARJA**

V satiričnem in ostro kritič-
nem romanu se je veliki dra-
matik Brecht ponorčeval iz
napak, ki se jih nemška
družba, ko je proti koncu
tridesetih let drvela v voj-
no, ni znala in ni hotela za-
vedati. Cena: 69 din

**Dragoslav
Mihajlovič**
**KO SO
CVETELE
BUČE**

Sodoben srbski pisatelj se s
tenkim posluhom dotika vr-
ste sodobnih problemov,
med njimi povojne, ulici pre-
puščene mladine, krvne
osvete in naših izseljencev.
Cena: 54 din

G. Northcote
**PARKINSONOV
ZAKON**

Izjemno zanimiva knjiga, ki
hkrati zabava in uči. Po-
sebna odlika knjige je iz-
vrsten humor na rovaš biro-
kracije, ki se razrašča ne
glede na dejansko delo, ki
naj bi ga opravila. Uvod h
knjigi, ki je tudi duhovito
ilustrirana, je napisal dr. Jo-
ža Vilfan. Cena: 49 din
Knjige lahko kupite v vseh
knjigarnah, naročite pa pri
poverjenikih, zastopnikih in
akviziterjih založbe ali ne-
posredno pri Mladinski knji-
gi, oddelek za prodajo po
pošti, Ljubljana, Titova 3.

**MLADINSKA
KNJIGA -
TOZD ZALOŽBA -
čestita ob dnevu
republike -
29. novembru
vsem
delovnim ljudem!**

ZDRUŽENO PTT PODJETJE
LJUBLJANA

Ljubljana Cigaletova 15

*Vsem delovnim ljudem
čestitamo za
praznik republike
in jim želimo še veliko
delovnih uspehov!*

Telefonski pogovor »SVH«

S to označbo prijavite telefonski pogo-
vor v izjemno nujnih primerih – če ste
očividec hude nesreče, elementarne
nezgode, predvsem, kadar gre za var-
nost ogroženih življenj. Javna govoril-
nica na pošti vas bo v takem primeru
brezplačno zvezala z reševalno po-
stajo ali postajo milice.

SINDIKALNA KONFERENCA ŽELEZNIŠKEGA GOSPODARSTVA LJUBLJANA

*čestita vsem delovnim ljudem
za praznik republike in jim želi še
veliko delovnih uspehov!*

INDUSTRIJA AEROTERMIČNIH NAPRAV

„Klima“

CELJE, Titov trg 3

*Ob prazniku dneva republike
čestitamo vsem svojim
poslovnim partnerjem in
delovnim ljudem Jugoslavije!*

**PROIZVAJAMO IN
MONTIRAMO
OPREMO ZA:**

**CENTRALNO OGREVANJE,
VENTILACIJO,
KLIMATIZACIJO,
OPEKARNE
IN HLADILNICE**

PODJETJE ZA AVTOMATIZACIJO PROMETA LJUBLJANA
LJUBLJANA, CELOVŠKA CESTA 6

s temeljnimi organizacijami združenega dela:

TOZD proizvodnja
TOZD montaža
TOZD inženiring biro
TOZD LIBIS
TOZD skupne službe

*čestita delovnim ljudem
ob dnevu republike*

**LESNO INDUSTRIJSKI
KOMBINAT**

**SAVINJA
CELJE**

*čestita vsem
delovnim ljudem
za praznik republike
29. november
in jim želi
še veliko delovnih
uspehov!*

PAPIROGRAFIKA

trgovina na veliko — izvoz-uvoz

LJUBLJANA

*čestita vsem
delovnim ljudem
za praznik republike —
29. november
in jim želi
še veliko delovnih
uspehov!*

Keramična industrija LIBOJE — Celje

*priporoča svoje izdelke in čestita vsem delovnim
ljudem za praznik republike 29. november
in jim želi še veliko delovnih uspehov!*

Občinski svet Zveze
sindikatoev Velenje

čestita vsem

delovnim ljudem

za praznik

republike

29. november

in jim želi

še veliko

delovnih uspehov!

Mineral

INDUSTRIJA NARAVNEGA
IN UMETNEGA KAMNA

Ljubljana-Moste, Industrijska c.

čestita vsem
delovnim ljudem
za praznik republike
in jim želi
še veliko
delovnih uspehov!

Osnovna
sindikalna
organizacija

Tehnomercator
Celje

čestita vsem
delovnim
ljudem

za praznik
republike!

● ŠESTDESET LET TRBOVELJSKE TERMoeLEKTRARNE

SMOTRNa REŠITEV gradnja plinske turbine

● S POSTAVITVIJO TURBINE V STARI TE TRBOVLJE BI PODALJŠALI NJENO ŽIVLJENJSKO DOBO ZA DESET LET

Termoelektrarna v Trbovljah slavi prihodnje leto visok jubilej – 60 let je tega, kar so v Trbovljah začeli graditi prve objekte zanjo. Sedanja stara elektrarna v Trbovljah je eden izmed najstarejših elektroenergetskih objektov v Sloveniji pa tudi v Jugoslaviji. Elektrarna je preživela v tem času nešteto rekonstrukcij, obnov, razširitev. Redki so zidovi, ki stojijo še v svoji prvotni obliki.

Omenimo naj samo proizvodne kapacitete, ki še danes obratujejo:

1. Od 1938. leta obratujeta kotel zmogljivosti 60 t pare na uro in parna turbina 12,5 MW.
2. Leta 1943, sta se pridružila prvi enoti kotel 100 t/h in parna turbina 24 MW.
3. Od začetka 1956. dalje pa obratujeta tudi kotel 125 t/h in parna turbina moči 20 MW.

Skupna inštalirana moč je od 1956. dalje 56,5 MW.

V povojnem obdobju je stara trboveljska elektrarna odigrala pomembno vlogo pri razvoju elektrogospodarstva Slovenije in Jugoslavije pa tudi v oskrbi razvijajoče se industrije s prepotrebno električno energijo.

To potrjuje tudi podatek o proizvodnji električne energije v teh kapacitetah od leta 1945 do danes. Skupno so v Trbovljah proizvedli 5,4 milijarde kWh električne energije. Za to proizvodnjo smo porabili kakih 8.566.000 ton različnih vrst premoga, predvsem pa premoga zasavskih premogovnih revirjev.

Če primerjamo to proizvodnjo s proizvodnjo električne energije hidroelektrarne Marihorski otok, ki je te dni slavila 25-letnico svojega obratovanja in ki je v tem času proizvedla 5,7 milijarde kWh, vidimo, da je bila stara trboveljska elektrarna v povojnih letih pomemben proizvajalec električne energije v elektrogospodarstvu Slovenije.

Kolektiv elektrarne Trbovlje od pristojnih organov v naši republici upravičeno pričakuje, da se lokacija za postavitve plinske turbine, ki jo potrebuje Slovenija za kritje potreb po električni energiji v kritičnih letih 1975 do 1977, odobri v Trbovljah. Pričakuje tudi, da bodo odobrena finančna sredstva za nabavo kotla za koriščenje izpušnih plinov iz plinske turbine in da bo tako izvedena prepotrebna rekonstrukcija stare elektrarne v kombinirano

plinsko parno elektrarno. Že iz podatkov o proizvodnih kapacitetah je razvidno, da 2 kotla obratujeta že 34 oziroma 30 let, kar je že skrajna starostna meja pri eksploataciji parnih kotlov. Tudi zadnje razprave v komisijah Združenega podjetja elektrogospodarstva Slovenije o možnostih rekonstrukcije stare elektrarne v Trbovljah so dale končni zaključek, da je edino smotno postaviti plinski turbogenerator 60 MW pri stari elektrarni v Trbovljah in jo predelati v kombinirano plinsko-parno elektrarno, tako kot podobne probleme normalno rešujejo tudi v drugih državah z bolj razvitim elektrogospodarstvom. S tem bi obdržali v stari elektrarni polno zmogljivost 56,5 MW in ne bi bilo potrebno zmanjšati zmogljivosti za 28 MW zaradi prenehanja obratovanja obeh kotlov, ki že obratujeta več kot 30 let. Ekonomičnost obratovanja v stari elektrarni v Trbovljah bi se znatno izboljšala, saj bi se znižala specifična poraba toplote na kakih 2.100 kcal/kWh, če bi obratovala kot kombinirana plinsko parna elektrarna.

Poudariti namreč moramo, da je specifična poraba toplote v čisti plinski turbini kakih 3.100 kcal/kWh in da veliko

toplote uhaja z dimnimi plini ozračje. Ta toplotni potencial pomeni v kombinirani plinsko-parni elektrarni možnost proizvodnje kakih 120 ton pare v posebnem kotlu za izkoriščanje toplote izpušnih plinov iz plinskih turbin, kar pomeni nadomestilo za doseđanje proizvodnje pare v obstoječih dveh kotlih, ki bosta morala prenehati z obratovanjem. S tako rekonstrukcijo in modernizacijo se elektrarna podaljša življenjska doba za nadaljnjih deset let, tako namreč ocenjujemo življenjsko dobo za parne turbogeneratorje. Tako oceno je dala tudi komisija generalnega direktorja Združenega podjetja elektrogospodarstva Slovenije, ki je pred kratkim v Trbovljah razpravljala o stanju proizvodnih kapacitet v naši elektrarni.

Kolektiv v stari elektrarni je zaskrbljen nad svojo usodo, saj bi z ukinitvijo obratovanja dveh parnih kotlov ostalo brez dela kakih 40 zaposlenih.

Najlepše priznanje kolektiva elektrarne Trbovlje ob proslavi 60-letnice pričetka gradnje prvih objektov v stari elektrarni bo zato vsekakor odobritev rekonstrukcije v kombinirano plinsko parno elektrarno.

Termoelektrarna v Trbovljah ima izredno pomembno vlogo pri razvoju elektrogospodarstva Slovenije in Jugoslavije. Samo v povojnih letih je proizvedla 5,4 milijarde kWh električne energije. (Foto: A. Ul.)

Občina Slovenj Gradec sodi s 17.324 prebivalci ter 286 kv. km površine med srednje razvite občine v Sloveniji. Aktivnih prebivalcev je 8.200, pri čemer jih je v družbenem sektorju zaposlenih 3.500, v negospodarstvu 500, pri zasebnih delodajalcih pa 200. Dnevno se vozi na delo v Velenje, Ravne in Dravograd 1.400 delavcev. Občina Slovenj Gradec predstavlja del funkcionalno zaokrožene koroške regije. S sosednjimi občinami je povezana gospodarsko, kulturno, socialno in politično. Za koroško regijo opravlja določene gospodarske in negospodarske funkcije, saj je v Slovenjem Gradcu organiziranih več institucij z regionalnimi funkcijami. Na območju občine Slovenj Gradec je 21 organizacij združenega dela, 3 temeljne organizacije združenega dela in 5 poslovnih enot organizacij združenega dela s sedežem izven občine. 17 je gospodarskih, 12 pa negospodarskih organizacij združenega dela oz. poslovnih enot.

SREČANJA Z DELOVNIMI KOLEKTIVI OBČINE SLOVENJ GRADEC

NOVA PROIZVODNJA

Bivša delovna organizacija „Mlekarna Slovenj Gradec“, ki zaposluje 67 delavcev (z učenci v gospodarstvu vred 112) in ki ima 11 poslovalnic v občinah Ravne, Slovenj Gradec in Velenje, se je že konstituirala in registrirala kot trgovska, gostinska in proizvodna temeljna organizacija združenega dela v okviru Tovarne hranil „Kolinska“ Ljubljana.

V kratkem bodo dejavnost temeljne organizacije združenega dela razširili ter odprli več novih delovnih mest. Z združitvijo s Tovarno hranil Kolinska Ljubljana so bili dani pogoji za ureditev novega obrata za proizvodnjo sadnih koncentratov in drugih prehranskih artiklov. Januarja naj bi poskusna proizvodnja v novem obratu že stekla.

TRDNA VEZ

Povezanost gospodarstva in podružnice Ljubljanske banke v Slovenj Gradcu se je v zadnjem razdobju močno okrepila. Izvršni odbor podružnice Ljubljanske banke se je letos sešel kar na 19 sejah in odločil o sodelovanju pri modernizaciji in povečanju proizvodnje v organizacijah združenega dela v Mislinjski dolini.

Podružnica Ljubljanske banke v Slovenj Gradcu je odobrila posojila LIP Slovenj Gradec za skladišče v Pamečah, za preusmerjanje kmetij in za nakup mehanizacije, za gradnjo osnovne šole Smartno, Gradbenemu podjetju Slovenj Gradec za postavitev betonarne in za nakup mehanizacije, Tovarni meril za sanacijo, podjetju PTT Maribor za modernizacijo telefonskega prometa, Gozdnemu gospodarstvu za izgradnjo turističnih objektov na Pohorju, „Prevent“ za sanacijo ter Tovarni usnja za modernizacijo in povečanje kapacitet obrata gumirane žime. Ljubljanski NAMI pa so odobrili posojilo za gradnjo Blagovnice Slovenj Gradec.

POHORJE VABI

Pred leti, prvi začetki segajo v leto 1970, je začelo Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec razvijati tudi turistično dejavnost in jo vključevati v svojo gospodarsko dejavnost. Med območji, ki so jih določili za razvoj turistične dejavnosti, so tudi Rahtelov vrh, Zahodno Pohorje, Mislinja in letališče v Turški vasi.

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec je uredilo doslej že 2 vlečnici na Rahtelovem vrhu pri Slovenjem Gradcu ter vlečnico Kaštivnik na Zahodnem Pohorju, letos pa urejajo v občini Slovenj Gradec še vlečnice Mala Kopa in Pungart na Zahodnem Pohorju ter Mislinja.

ELEKTRO CELJE – TOZD SLOVENJ GRADEC

Novo obratovalno središče

200 zaposlenih dosedanje Poslovne enote Elektro Celje v Slovenjem Gradcu se je odločilo za ustanovitev temeljne organizacije združenega dela. Prav zdaj razpravljajo tudi v Slovenjem Gradcu o predlogu samoupravnega sporazuma o združenju temeljnih organizacij združenega dela.

Elektro Celje, TOZD Slovenj Gradec, deluje na območju 5 občin (Dravograd, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec in Velenje). Največja investicijska naložba, ki so se je letos lotili Slovenjgradčani, je bila izgradnja RTP 110/20 kV v Vuzenici ter postavitev novega obratovalnega središča v Slovenj Gradcu.

Zaradi povečanega obsega del so bili že nekaj časa prostori v Starem trgu premajhni, zato so se bili odločili za izgradnjo novih. Novo obratovalno središče je bilo dograjeno pred dnevi in so vanj že preselili vse delavnice, skladišča in garaže. V obratovalnem središču so tudi prostori projektivnega biroja, do konca leta 1974 pa bodo namestili še opremo za daljinsko uprav-

ljanje razdelilnih transformatorskih postaj. Letos so uredili tudi več transformatorskih postaj in priključnih daljnovodov na območju vseh 5 občin, rekonstruirali in obnavljali pa so tudi obstoječe niskonapetostno omrežje.

Za leto 1974 v Elektro Celje – TOZD Slovenj Gradec ne načrtujejo obsežnejših investicijskih del, pač pa bodo opravili vrsto manjših. V glavnem bodo gradili nove transformatorske postaje in daljnovode, nadaljevali pa bodo tudi z rekonstrukcijo niskonapetostnega omrežja. V Slovenjem Gradcu opozarjajo, da se na območju vseh petih občin izredno hitro povečuje odvzem električne energije, letno za najmanj 10 do 15 %, zaradi česar je treba pospešeno graditi nove transformatorske postaje in urejati omrežje, da bi lahko sledili povečanemu odjemu. Ker se dohodek, ki je določen za distribucijo v ceni električne energije, ni menjal že vrsto let, z velikimi naporji težko izpolnjujejo osnovno nalogo – to je zagotoviti odjemalcem kvalitetno in neprekinjeno dobavo električne energije.

V TOVARNI USNJA VISOKO KVALITETNO PODPLATNO USNJE IZDELUJEJO DOMA

Vse več izdelkov v izvoz

Tovarna usnja Slovenj Gradec sodi med tiste delovne organizacije v občini Slovenj Gradec in na Koroškem, kjer so že uveljavili ustavna dopolnila. Ustanovili so dve temeljni organizaciji združenega dela, UTEKS (Usnjarsko tehnična konfekcija) ter NTU (Obrat gumirane žime) in pa organizacijo skupnih služb.

Nosilec dejavnosti v temeljni organizaciji združenega dela UTEKS je usnjarna kot proizvajalec usnje. Slovenjgradčani si prizadevajo, da bi to visoko kvalitetno podplatno usnje še naprej predelovali oziroma finalizirali v polproizvodu, ki jih uporablja čevljarska industrija (montažni podplati, okvirci). Zraven usnjenih montažnih podplatov izdelujejo še podplate iz drugih mas, kot npr. iz gumijske. S temi artikli v glavnem zalagajo domače tržišče, v zadnjem času pa so jih začeli z dokajšnjim uspehom izvažati tudi v Avstrijo. Posebna dejavnost je izdelava usnjenih in gumijastih okvircev za čevlje za potrebe domače in inozemske čevljarske industrije. Prve okvirce so prodali tudi že na Madžarsko in v Avstrijo, so pa možnosti za izvoz že v Bolgarijo ter v nekatere druge države.

V okviru TOZD UTEKS deluje tudi obrat kosi-kap, v katerem proizvajajo kokos sisal plošče za oblažino pohištva za potrebe pohištvene industrije. Izdelujejo vse vrste teh oblog za kavče, fotelje in druge izdelke pohištvene industrije. Zaradi velikega povpraševanja po teh izdelkih bodo Slovenjgradčani širili proizvodnjo z ureditvijo dodatne linije, saj se odpirajo možnosti za prodajo kokos – sisal plošč tudi na Madžarsko za potrebe tamkajšnje pohištvene industrije. Do zdaj so kokos – sisal plošče, ki jih izdeluje Tovarna usnja, uporabljali v pohištveni industriji, odpirajo pa se možnosti za uporabo tudi na drugih področjih, kot na primer v gradbeništvu za izolacije itd.

Obrat gumirane žime, ki se je organiziral kot temeljna organizacija združenega dela NTU, se v zadnjem času izredno hitro razvija. Lani je Tovarna usnja sklenila kooperacijsko pogodbo z zahodnonemško tvrdko NAUE. S skupno naložbo so postavili novo proizvodno dvorano z najodobnejšo mehanizacijo in opremo, s čimer so proizvodne zmogljivosti podvojili, do leta 1975 pa jih bodo potrojili, tako da bodo tedaj izdelali že 6.000 ton gumirane žime.

Slovenjgraška Tovarna usnja že zdaj zalaga Fiatove avtomobilске tovorne s sedežnimi vložki. S partnerstvom z zahodnonemško tvrdko NAUE pa bodo razširili prodajo tudi na dokaj zahtevno tržišče Zvezne republike Nemčije, pri čemer bodo dobavljali avtomobilске sedeže tovarnam VW, Mercedes-Benz in AUDI-NSU. Ta uveljavitev zagotovo priča o visoki kvaliteti izdelkov, ki prihajajo iz Tovarne usnja Slovenj Gradec.

Nadaljnji razvoj temeljne organizacije združenega dela NTU bo pogojen z obojestranskimi vlaganji, dogovorjeno pa je, da bodo veljavnost 10-letne pogodbe, ki so jo podpisali najprej, še podaljšali. Namen obeh partnerjev je, da zasledujeta vse najnovejše dosežke v avtomobilski industriji pri notranji opremljenosti avtomobilov.

Za letos so v Tovarni usnja Slovenj Gradec predvideli ustvaritev 130 milijonov dinarjev celotnega dohodka in 33 milijonov dinarjev izvoza. Planske naloge bodo zagotovile preseglj, občutno pa bodo povečali prodajo na tuje. Drugo leto nameravajo ustvariti okrog 180 milijonov dinarjev celotnega dohodka, z izvozom pa želijo iztržiti najmanj

RAZVOJNI NAČRT 1973–1977

Skupščina občine Slovenj Gradec je že dala v javno razpravo predlog srednjeročnega programa razvoja občine Slovenj Gradec za razdobje 1973–1977. Nadaljnji gospodarski in s tem tudi industrijski razvoj je načrtovan na osnovi prednosti, ki jih ima občina, pri čemer bodo dali poseben poudarek razvoju gozdarstva, lesne in kemične industrije, trgovine in turizma, razvijali pa bodo tudi še druge industrijske panoge. Na področju družbenih služb pa bodo še bolj krepili nekatere regionalne funkcije.

Na osnovi takšne usmeritve gospodarstva in negospodarskih dejavnosti pričakujejo, da bodo v prihodnje optimalno izkoriščeni vsi proizvodni potenciali, ki bodo zagotavljali visoko stopnjo gospodarske rasti tako občine kot vse Koroške.

POSEBEN PROGRAM IZOBRAŽEVANJA ČLANOV OOS

Za sezono 1973/1974 je pripravila Delavska univerza Slovenj Gradec bogat program izobraževanja. Pri tem velja poudariti, da so pripravili poseben program izobraževanja članov osnovnih organizacij sindikata ter samoupravljavcev. V načrtu pa so še seminarji za delavce, zaposlene pri zasebnih delodajalcih. Pri Delavski univerzi Slovenj Gradec deluje v tem šolskem letu 12 dislociranih oddelkov rednih šol (376 slušateljev) ter 2 centra za študij na višjih šolah (Višja upravna šola Ljubljana ter Višja agronomska šola Maribor).

VEDNO VEČ SODELOVANJA

V zadnjih letih so začele organizacije združenega dela iz občine Slovenj Gradec tesneje sodelovati s sorodnimi delovnimi organizacijami oziroma se povezovati v občini in navzven. Tako se je Tovarna kovanih izdelkov Fecro vključila v Združeno podjetje Gorenje, Tovarna meril se je povezala z ljubljanskim Slovenijalesom, Mlekarna pa s Tovarno hranil Kolinska iz Ljubljane. Kovinsko podjetje Univerzal se je pripojilo k Obrtnemu podjetju Instalater Prevalje, združila pa sta se tudi že Stanovanjsko podjetje in Komunalno podjetje.

Pred kratkim je bil v Slovenj Gradcu ustanovljen Konzorcij turističnih organizacij. Sodelovanje so v zadnjem času okrepile tudi kmetijske delovne organizacije iz Koroške, posebej še po dograditvi skupne bazenske kladnice v Otiškem vrhu. Z novim letom se bosta združila Lesno industrijsko podjetje ter Gozdno gospodarstvo, pri čemer bo začela z delom nova organizacija združenega dela „Gozdarstvo in lesna industrija Slovenj Gradec“. Industrija delovnih zaščitnih sredstev „Prevent“ se bo vključila kot TOZD v Tovarno modne konfekcije Toper Celje.

Dislocirani obrati – TOZD

V začetku prihodnjega leta bo občni zbor Občinskega sindikalnega sveta Slovenj Gradec. Potem, ko so lani osnovne organizacije sindikata že opravile svoje občne zборе, bodo zdaj v pripravah na občinski delovni dogovor Zveze sindikatov izvolili delegate za občni zbor ter za organe Zveze sindikatov v Mislinjski dolini. Do občnega zbora tudi želijo opraviti reorganizacijo Zveze sindikatov, in to na osnovi izhodišč, ki sta jih o organiziranosti sprejela na skupni seji predsedstvo občinskega sindikalnega sveta ter komite občinske konference ZK.

Občinski sindikalni svet pa je sicer v zadnjem razdobju namenjal posebno pozornost preučevanju položaja in vloge delovnega človeka ter skrbi za članstvo osnovnih organizacij. Z organizacijo javne razprave o predlogih nove ustave v vseh temeljnih organizacijah združenega dela, ki je uspela, so želeli spodbuditi priprave na čimprejšnjo uveljavitev delavskih ustavnih dopolnil. Zaposlene v dislociranih obratih delovnih organizacij s sedežem v drugih občinah (Merx, Viator, Kolinska, Intes itd.) so uspeli pridobiti, da so začeli razpravljati o svojem samoupravnem položaju, posebej še o tem, kdo razpolaga z rezultati njihovega dela. Zahtevali so, da se dislocirani obrati organizirajo kot TOZD.

Akcijo so usmerili tudi na področje samoupravnega sporazumevanja. Sindikati so zlasti želeli, da bi čimprej začeli uporabljati sredstva solidarnostnega sklada in da bi že bila ustanovljena samoupravna stanovanjska skupnost, da bi pospešili gradnjo druž-

benih najemnih stanovanj ter da bi prišli v doglednem času do stanovanj vsi, ki živijo v neprimernih prostorih oziroma so brez stanovanj. Nedavno tega so začeli z akcijo za pripravo predloga samoupravnega sporazuma o usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov. Iz pregleda, ki so ga pripravili, namreč ugotavljajo, da znaša v Mislinjski dolini najnižji osebni dohodek 800 dinarjev, in da je razmerje med najnižjimi in najvišjimi osebnimi dohodki v eni od delovnih organizacij kar 1:6,3, kar na noben način ni sprejemljivo.

Predsedstvo Občinskega sindikalnega sveta pa je na zadnji seji, ko je obravnavalo predlog razvojnega načrta občine Slovenj Gradec za razdobje prihodnjih petih let, zahtevalo, da o razvojni usmeritvi razpravljajo v vseh osnovnih organizacijah sindikata in se dogovorijo za akcijo skupnega uresničevanja nalog, ki izhajajo iz razvojnega načrta.

V zadnjem času sta bili v Mislinjski dolini ustanovljeni 2 novi osnovni organizaciji sindikata (Merx, Viator), poudarjeno je izobraževanje sindikalnih aktivistov in delavcev, izboljšano je obveščanje, organi delavskega nadzora, čeprav še niso ustanovljeni v vseh organizacijah združenega dela, začinjajo uresničevati naloge, vse večji razmah pa dobivajo tudi procesi sodelovanja in povezovanja. Občinski sindikalni svet Slovenj Gradec pa ob vsem tem ne pozablja tudi na kulturno in telesnovzgojno dejavnost zaposlenih v tej koroški občini.

Velik napredek v jubilejnem letu

Letos slavi Lesno industrijsko podjetje Slovenj Gradec srebrni jubilej svojega obstoja ● Z razvojnim načrtom za leta 1970 do 1975 bodo preusmerili in modernizirali proizvodnjo ● Poseben poudarek finalni proizvodnji

Lesno industrijsko podjetje Slovenj Gradec, ki ima temeljne organizacije združenega dela v vseh starih koroških občinah, slavi letos 25-letnico obstoja.

V razvoju Lesno industrijskega podjetja je več mejnikov. Leta 1953, na primer, so začeli združevati lesno industrijo ob delni koncentraciji žagarske proizvodnje. Deset let pozneje, 1963. leta, so začeli izvajati prvi srednjeročni program razvoja delovne organizacije, s katerim so bile načrtovane rekonstrukcije in modernizacije posameznih obratov, predvsem žagarskih, predvidena pa je bila tudi izgradnja več novih zmogljivosti za finalno proizvodnjo. Zaradi pomanjkanja lastnih sredstev in ker niso uspeli zagotoviti bančnih posojil, tudi

niso mogli v celoti uresničiti prvega srednjeročnega razvojnega načrta. Tako niso začeli z gradnjo tovarne ivernih plošč v Otiškem vrhu in nekaterih drugih investicijskih del.

Za obdobje 1970 do 1975 je bil v Lesno industrijskem podjetju Slovenj Gradec izdelan drugi razvojni načrt, s katerim so načrtovali preusmeritev proizvodnje in modernizacijo obratov Pameče in Prevalje, in to za proizvodnjo suhomontažnih vrat, pa postavitev nove tovarne ivernih plošč v Otiškem vrhu in gradnjo novega obrata za proizvodnjo stavbnega pohištva v Radljah ob Dravi.

Prav letos, ko slavi podjetje srebrni jubilej, bodo uresničili vse tri najvažnejše razvojne naloge, ki bodo pomembno vplivale na hitrejši nadaljnji razvoj organizacij združenega dela. Za ta investicijska dela bodo porabili okrog 200 milijonov dinarjev.

Omeniti je treba, da sestavlja zdaj Lesno industrijsko podjetje Slovenj Gradec 10 temeljnih organizacij združenega dela, in sicer Žaga Mušenik, Tovarna pohištva Prevalje, Žaga Otiški vrh, Tovarna pohištva Pameče, Žaga Mislinja, Skupne službe Slovenj Gradec, Tovarna ivernih plošč Otiški vrh, Žaga Vuhred, Tovarna stavbnega pohištva Radlje in Tovarna lesovine in lepenke Prevalje. V tovarni v Podvelki prav zdaj zaključujejo preusmerjanje proizvodnje, saj bodo v prihodnje izdelovali okna, od katerih jih bodo več kot polovico izvozili.

Omeniti je treba, da sestavlja zdaj Lesno industrijsko podjetje Slovenj Gradec 10 temeljnih organizacij združenega dela, in sicer Žaga Mušenik, Tovarna pohištva Prevalje, Žaga Otiški vrh, Tovarna pohištva Pameče, Žaga Mislinja, Skupne službe Slovenj Gradec, Tovarna ivernih plošč Otiški vrh, Žaga Vuhred, Tovarna stavbnega pohištva Radlje in Tovarna lesovine in lepenke Prevalje. V tovarni v Podvelki prav zdaj zaključujejo preusmerjanje proizvodnje, saj bodo v prihodnje izdelovali okna, od katerih jih bodo več kot polovico izvozili.

NOVI PROSTORI ZA »PREVENT«

Lani je Industrija delovnih zaščitnih sredstev „Prevent“ Slovenj Gradec poslovala na meji rentabilnosti. Vodstvo delovne organizacije je, skupaj s predstavniki občine iskalo možnosti za boljše gospodarjenje. Predvsem so hoteli opustiti proizvode, ki zaradi zastarelih delovnih sredstev in pomanjkljive opremljenosti ter neprimernih prostorov (posebno v obratu Slovenj Gradec) – niso zagotavljali ustreznega dohodka. Iskali so delovno organizacijo, s katero bi sodelovali, oziroma se tesneje povezali.

Ze po prvih razgovorih so Slovenjgraščani ugotovili, da je Tovarna modne konfekcije „Toper“ iz Celja partner, s pomočjo katerega lahko zagotovijo hitrejši razvoj Industrije delovnih zaščitnih sredstev „Prevent“ v prihodnje. Začeto sodelovanje se je kmalu izkazalo kot uspešno, zato so začeli razmiš-

ljati tudi o tesnejši povezavi, seveda ob hkratni sanaciji poslovanja. Skupaj so pripravili sanacijski program, ki določa program preusmeritve proizvodnje in ki so ga predložili upravnemu odboru Sklada skupnih rezerv SR Slovenije.

Zgradba, v kateri je slovenjgraški obrat „Preventa“, je stara in pod spomeniškim varstvom, v njej pa ni mogoče organizirati proizvodnje na sodobnih tehnoloških načelih. Neodložljivo bi bilo treba preurediti proizvodne prostore, za kar bi porabili okrog 2.750.000 dinarjev, vendar tudi v preurejenih prostorih ne bi mogli vpeljati v proizvodnjo sodobne tehnologije. Zato so se odločili, da zgradijo v Slovenjem Gradcu nove prostore. Načrte za industrijsko halo je izdelal Zavod za napredek gospodarstva Celje. Zdaj iščejo izvajalca del, novi prostori pa

morajo biti nared najpozneje do aprila 1974.

Do srede januarja 1974 bo končana tudi adaptacija prostorov obrata „Prevent“ v Mislinji. Tudi zanje je načrte pripravil Zavod za napredek gospodarstva Celje, izvaja pa jih Gradbeno podjetje Slovenj Gradec.

Sanacija in preusmeritev proizvodnje Industrije delovnih zaščitnih sredstev „Prevent“ bo veljala okrog 12,7 milijona din, sredstva pa so zagotovili Sklad skupnih rezerv SR Slovenije, podružnica Ljubljanske banke Slovenj Gradec, Tovarna modne konfekcije Toper Celje, Občinski sklad skupnih rezerv Slovenj Gradec ter Zavod za zaposlovanje Velenje.

Od 1. 1. 1974 bo Industrija delovnih zaščitnih sredstev „Prevent“ temeljna organizacija združenega dela v okviru Tovarne modne konfekcije „Toper“ Celje.

GRADBINCI NE POZNAJO POČITKA

Po uspelem referendumu, na katerem so občani odločili o sofinanciranju gradnje šolskih, telesnovzgojnih ter komunalnih objektov, se je – kot ugotavljajo tudi v Gradbenem podjetju Slovenj Gradec – investicijska dejavnost v Mislinjski dolini močno razmahnila. Naročil za dela je vse več in po nekaj letih se je slovenjgraškimi gradbincem spet primerilo, da ne morejo prevzeti vseh del, ki so jim bila ponujena.

Gradbeno podjetje Slovenj Gradec dograjuje zdaj osnovno šolo v Šmartnem pri Slovenjem Gradcu ter stanovanjsko poslovno zgradbo za tržišče v Mislinji. Septembra so začeli z gradnjo 671-stanovanjskega objekta ob Celjski cesti, ki ga gradijo za trg, dograjen pa bo oktobra 1974. Prejšnji mesec so začeli že z gradnjo nove zgradbe za Občinsko sodišče Slovenj Gradec, ki bo zgrajeno v letu dni.

Sicer pa je v tem letu Gradbeno podjetje Slovenj Gradec gradilo v obratu gumirane žime Tovarne usnja Slovenj Gradec prizidek h kotlovnici ter odpravljalo posledice požara, zdaj pa urejajo okolico obrata. Manjšo proizvodno halo gradijo za Tovarno meril, začeli pa so še s preurejanjem prostorov za obrat „Prevent“ v Mislinji.

Slovenjgraški gradbinci se tudi lahko pohvalijo, da imajo polovico zmogljivosti zasedenih že za leto 1974. Letos bodo dosegli, upoštevaje gradnjo za trg, najmanj 28 milijonov din realizacije, prihodnje leto pa naj bi 200 zaposlenih ustvarilo najmanj 30 milijonov din amortizacije.

● KOMITE OBČINSKE KONFERENCE ZKS:

Delavci morajo imeti odločilni vpliv

Pri Občinski konferenci ZKS Slovenj Gradec so pred letom dni med prvimi ustanovili aktiv članov ZK – neposrednih proizvajalcev. Aktiv, ki šteje 40 članov, se je doslej sestel 4-krat. Obravnavali so idejna izhodišča o prihodnjem razvoju občine Slovenj Gradec, spregovorili pa so tudi o uresničevanju ustavnih dopolnil v Mislinjski dolini, pa o delu in nalogah organov samoupravnega delavskega nadzora. Zdaj se aktiv članov ZK – neposrednih proizvajalcev aktivno vključuje v priprave na VII. kongres ZK Slovenije in na X. kongres ZK Jugoslavije. Komite OK ZK Slovenj Gradec je pripravil za člane aktiva seminar, da bi jih kar najbolj usposobil za delo, saj morajo imeti komunisti – neposredni proizvajalci odločilni vpliv na oblikovanje politike v ZK in v občini nasploh.

● TOVARNA KOVANIH IZDELKOV GORENJE-FECRO SLOVENJ GRADEC

Ena TOZD

V Tovarni kovanih izdelkov Gorenje – Fecro Slovenj Gradec, kjer je nedavno tega stekla nova proizvodnja nerjavečih pomivalnih korit, ki naj bi jih prihodnje leto predvidoma izdelali 130.000, od tega pa 65.000 izvozili, so začeli z javno razpravo o uveljavljanju delavskih ustavnih dopolnil ter o ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela. Posebna strokovna komisija je izdelala analizo o pogojih za organiziranje TOZD. Pripravljeni so 3 konkretni predlogi za uveljavitev delavskih ustavnih dopolnil, vendar pa ugotavljajo, da bi bilo v sedanjem trenutku najbolj smotno organizirati eno TOZD, čeprav so že zdaj organizacijski, proizvodni in tehnološki pogoji za ustanovitev več TOZD, vendar ekonomske razmere posameznih obratov še niso primerne za takojšnjo ustanovitev več TOZD.

● TOVARNA OBLAZINJENEGA POHIŠTVA »NOVA OPREMA«

OBETAJOČI NAČRTI 1974

Tovarna oblazinjene pohištva „Nova oprema“ Slovenj Gradec bo letos, kot pričakujejo, z 211 zaposlenimi ustvarila okrog 45 milijonov dinarjev bruto produkta. Z novimi proizvodi, ki jih bodo poslali na tržišče, pa naj bi prihodnje leto že dosegli proizvodnjo v vrednosti najmanj 70 milijonov dinarjev. Na to naj bi vplivalo tudi 36 na novo zaposlenih. Prav zdaj v tovarni razprav-

ljajo o predlogu novega statuta, potem ko so se odločili, da se bodo konstituirali kot temeljna organizacija združenega dela.

Ker želijo zagotoviti v prihodnje še hitrejši razvoj, predvsem pa večjo socialno varnost zaposlenih, razpravljajo o predlogu za združitve z „Gozdarstvom in lesno industrijo Slovenj Gradec“, do katere naj bi prišlo predvidoma s 1. 4. 1974.

● TOVARNA MERIL – TOZD SLOVENIJALES USPEŠNO POSLUJE

Začetek investicij

Tovarna meril Slovenj Gradec, ki je temeljna organizacija združenega dela v okviru ljubljanskega „Slovenijalesa“, proizvaja v 3 obratih izdelke za široko potrošnjo iz lesa, plastike in kovin, ki jih prodajajo na domačem in številnih tujih tržiščih.

Letos bo okrog 550 zaposlenih doseglo najmanj 39 milijonov dinarjev realizacije. Najuspešneje posluje obrat plastike, v katerem v primerjavi z letom 1972 povečujejo proizvodnjo kar za enkrat, celotno podjetje pa je povečalo proizvodnjo za več kot 40 %.

Letos začneja Tovarna meril Slovenj Gradec uresničevati srednjeročni program razvoja za obdobje 1973–1977. Z investicijskimi vlaganji v višini 33 milijonov dinarjev želijo do leta 1977 povečati vrednost proizvodnje za 81 %, oziroma na 75 milijonov din.

K zdravniku tudi popoldan

Na zadnji seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta Slovenj Gradec so se med drugim zavzeli, naj bi teritorialna enota Koroškega zdravstvenega doma v Slovenjem Gradcu organizirala delo v nekaj ambulantah tudi v popoldanskem času. Delavci, ki so zaposleni v dopoldanski izmeni in ki ne želijo v bolnišnico, zdaj pravzaprav nimajo možnosti, da bi obiskali zdravnika. (an)

KOVINOTEHNA
EXPORT
IMPORT

CELJE

- import-export
- trgovina na veliko in malo
- ingeneering
- zastopstvo tujih firm

*Poslovnim prijateljem,
potrošnikom in občanom
želimo za praznik republike
veliko delovnih uspehov!*

METKA

**TEKSTILNA TOVARNA
IN KONFEKCIJA
CELJE, Ipavčeva 22**

Telefon: 229-73/75

Brzjav: »METKA« CELJE

Izdeluje in konfekcionira tkanine
za posteljno perilo, flanel rjuhe, moške
in ženske robce v najsodobnejših
vzorcih in priznani kvaliteti.

Zaščitni znak je jamstvo
za kvaliteto.

učne delavnice

s.o.p.o. ZAVODA ZA USPOSABLJANJE
SLUŠNO IN GOVORNO PRIZADETIH
V LJUBLJANI, S SVOJIMI OBRATI

— TISKARNA, KNJIGOVEZNICA,
USNJENA GALANTERIJA
IN DAMSKA ŠIVALNICA
LJUBLJANA, BEŽIGRAD 8

vam nudijo svoje usluge in storitve
iz omenjenih dejavnosti kvalitetno,
v dogovorjenem roku
in po konkurenčnih cenah.

*Ob 25. obletnici ustanovitve in ob
dnevu republike želi kolektiv Učnih
delavnic svojim poslovnim prijateljem
in delovnemu ljudstvu kar najboljše
poslovne uspehe!*

PRIMORJE EXPORT
ORGANIZACIJA ZDRUŽENEGA DELA
NOVA GORICA JUGOSLAVIJA

tozd čipka idrija

*Vsem
delovnim
ljudem,
poslovnim
prijateljem
in občanom
čestitamo
za praznik
republike
29. november*

INDUSTRIJA
PLUTOVINASTIH
IZDELKOV

PLUTAL
LJUBLJANA,
Celovška c. 32

ČESTITA
VSEM
DELOVNIM
LJUDEM
ZA PRAZNIK
REPUBLIKE
29. NOVEMBER
IN JIM ŽELI
ŠE VELIKO
DELOVNIH
USPEHOV!

**OBČINSKI SVET
ZVEZE SINDIKATOV
SLOVENSKE KONJICE**

*čestita vsem delovnim
ljudem za praznik
republike in jim želi
še veliko
delovnih uspehov!*

**SKUPŠČINA OBČINE NOVO MESTO
OBČINSKI SVET ZVEZE SINDIKATOV NOVO MESTO
OBČINSKA KONFERENCA ZKS NOVO MESTO
OBČINSKA KONFERENCA SZDL NOVO MESTO
OBČINSKA KONFERENCA ZMS NOVO MESTO
OBČINSKI ODBOR ZB NOVO MESTO**

*čestitajo vsem delovnim ljudem
za praznik republike — 29. november
in jim želijo še veliko delovnih uspehov!*

**Občinski svet Zveze sindikatov Maribor
Občinska konferenca ZKS Maribor
Občinska konferenca SZDL Maribor
Občinska konferenca ZMS Maribor
Skupščina občine Maribor
Občinski odbor ZZB Maribor**

*čestitajo vsem delovnim ljudem
za praznik republike
in jim želijo še veliko delovnih uspehov!*

**SKUPŠČINA OBČINE LOGATEC
OBČINSKI SVET ZVEZE SINDIKATOV LOGATEC
OBČINSKA KONFERENCA ZKS LOGATEC
OBČINSKA KONFERENCA SZDL LOGATEC
OBČINSKA KONFERENCA ZMS LOGATEC
OBČINSKI ODBOR ZB LOGATEC**

*čestitajo vsem delovnim ljudem
za praznik republike 29. november
in jim želijo še veliko delovnih uspehov!*

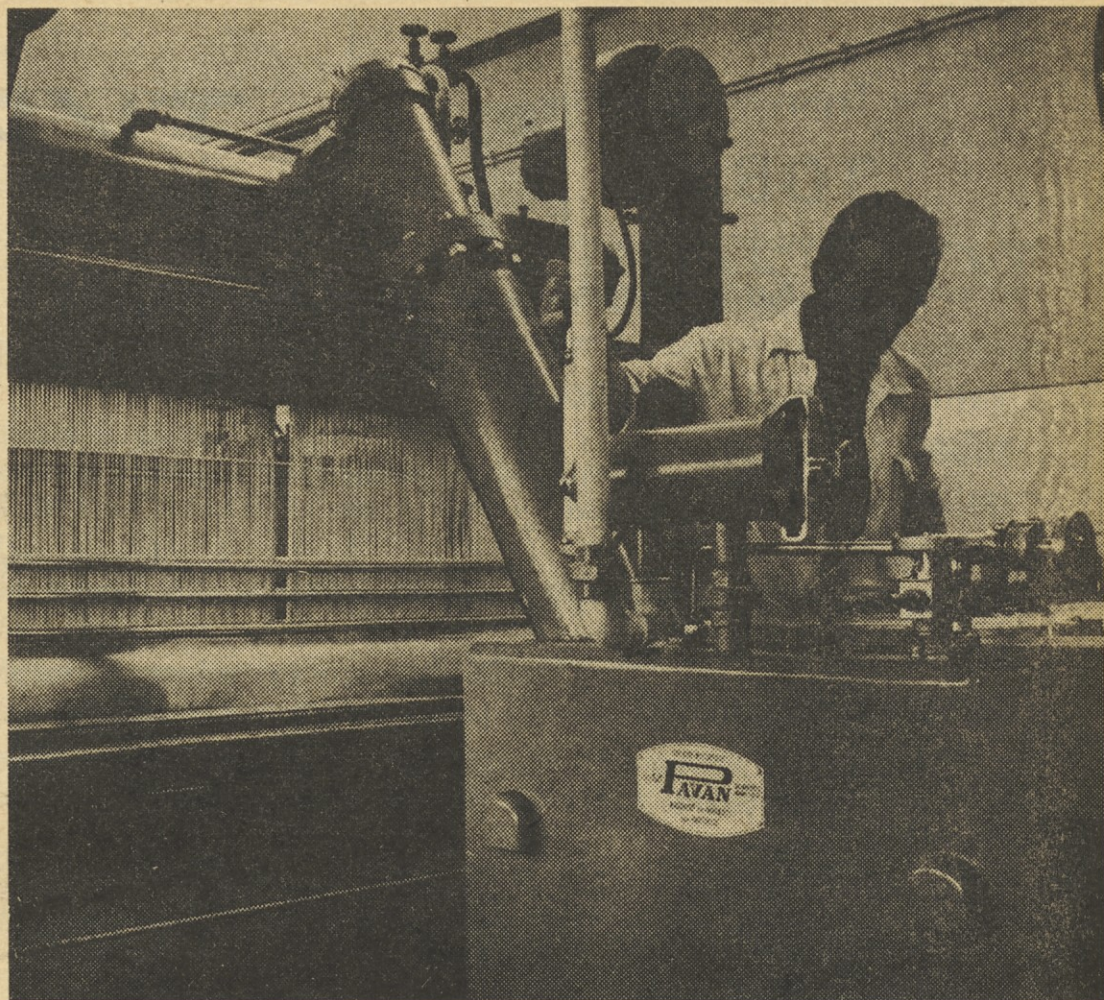

*čestita
vsem delovnim ljudem
za praznik republike
in jim želi še veliko
delovnih uspehov!*

● PETNAJST LET DELA IN USPEHOV ŽIVILSKEGA KOMBINATA ŽITO LJUBLJANA

GIGANT MED ŽIVILCI

● Z DANAŠNJO PROIZVODNJO ŽIVILSKI KOMBINAT POKRIVA V SLOVENIJI 50 % PORABE MLEVSKIH IZDELKOV, 35 % PORABE PEKARSKIH IZDELKOV IN 30 % PORABE TESTENIN ● NA PODROČJU KONDITORSTVA PA V JUGOSLAVIJI ŽITO POKRIVA 30 % PORABE INDUSTRIJSKIH KOLAČEV, 20 % PORABE BONBONOV, 35 % PORABE ŽVEČILNIH BONBONOV IN 4 % PORABE ČOKOLADNIH IZDELKOV

Stroj, skozi katerega gre na tisoče kilometrov testenin

ISKANJE NOVIH OBLIK

Ob vse bolj zaostrenih pogojih gospodarjenja je Živilski kombinat Žito po gospodarski reformi 1965. leta krenil v pospešene integracije, v iskanje novih oblik proizvodnje finalnih izdelkov na osnovi uvajanja sodobnejših metod v tehnologiji in še posebej v odnosu do potrošnika. Kombinatski se je iz distribucijsko usmerjenega podjetja spremenil v trdno usmerjeno skupnost delavcev, kjer se na osnovi vsebolj izpopolnjenega informacijskega sistema vsak posameznik vsebolj zaveda tudi svoje poslovne funkcije v procesu zadovoljevanja potreb potrošnikov.

Iskanje novih poti, novih proizvodnih usmeritev, je pripeljalo do razvijanja dejavnosti industrijskega slaščičarstva, kjer se je kombinat pred petimi leti pojavil kot prvi in edini proizvajalec industrijskih kolačev in slaščic. Prav razvijanje te dejavnosti in presmeritev iz slovenskega na jugoslovansko tržišče, je bila tudi osnova za združevanje kombinata z ostalo konditorsko industrijo v Sloveniji. S priključitvijo Gorenjke iz Lesc, Šumija iz Ljubljane in Imperiala iz Krškega je bila prvič združena vsa slovenska konditorska industrija, razen tega pa so bile dane možnosti za programiranje razvoja te industrije, seveda ob ustrezni delitvi proizvodnega programa. Delitev tega programa pa ponovno zahteva obsežne novogradnje in nakup nove opreme, da bi iz dosedanje napol obrtne proizvodnje prešli na industrijski način proizvodnje in se usposobili za nastop na jugoslovanskem in na inozemskem tržišču. Celoten program je dokaj zahteven, vendar v Žitu računajo, da ga bodo do leta 1976 izpeljali, seveda ob dogovorjenem sodelovanju celotnega kolektiva.

ZDRUŽITEV FINANČNIH SREDSTEV

Z združevanjem vseh prej naštetih podjetij je v Živilskem kombinatu Žito prišlo tudi do združevanja finančnih sredstev na osnovi dogovorov, do možnosti ustanavljanja strokovnih služb in do načrtnega razvoja. Prav omenjeni elementi so eden od osnov dose-

ženega razvoja in uspehov kombinata in hkrati garancija za enotnost kombinata v naslednjem obdobju.

Sorazmerno veliko število integracij, hitra rast števila zaposlenih – saj je kombinat združeval 1958. leta 330 delavcev – danes pa jih združuje skoraj 1.700 na 58 lokacijah, je zahtevalo tudi ustrezno rast samoupravljanja. Ta rast je bila dosežena s takšnim urejanjem medsebojnih odnosov, da vsaka nova integracija ni pomenila zmanjšanja samoupravnih pravic, ki jih je imel vsak posamezni kolektiv pred združitvijo, marveč le drugačno delegiranje teh pravic ob večji stopnji dogovarjanja in večji odgovornosti tako strokovnih služb kot osrednjih samoupravnih organov.

DEVET TOZD

Proslava petnajstletnice izgradnje Živilskega kombinata Žito je hkrati tudi proslava petnajstletnice izgradnje notranjih samoupravnih odnosov. To obdobje kolektiv zaključuje z ustanovitvijo devetih TOZD in ene skupnosti skupnih služb ter s podpisovanjem samoupravnega sporazuma o združitvi v kombinat. V tem obdobju je vsak posamezni član kolektiva aktivno sodeloval v enem ali drugem samoupravnem organu, oziroma v vodstvih družbenopolitičnih organizacij. Naj v ilustracijo navedemo, da je v eni mandatni dobi vključenih v samoupravne organe kar 650 delavcev.

NAČRTI

V Žitu pravijo, da so konsolidacija notranjih odnosov in sprejem razvojnih programov za obdobje do 1980. leta njihove neposredne naloge v prihodnjem letu. Razčiščen položaj in organizacijska utrditev temeljnih organizacij združenega dela bo hkrati solidno izhodišče za nadaljnje integracijske procese v živilski industriji Slovenije in tudi v jugoslovanskem merilu. Omenjeni procesi naj bi omogočili čvrstše načrtovanje na osnovi povezovanja industrije s surovinsko bazo na eni strani kot s potrošniki na drugi strani.

N. Č.

Letos praznuje Živilski kombinat ŽITO Ljubljana petnajsto obletnico ustanovitve, kar pomeni petnajst let organiziranega in načrtnega reševanja oskrbe potrošnika in razvoja tako proizvodnih zmogljivosti kot samoupravnih odnosov v kolektivu, ki je iz leta v leto rasel z izgradnjo, še posebej pa z vse obsežnejšimi integracijami. Kombinatski je bil ustanovljen 1958. leta iz majhnih področnih enot, in sicer iz trgovskega podjetja Žito Ljubljana, trgovskega podjetja Moka Ljubljana, Minske industrije Ljubljana, Minske industrije Domžale, Minskega podjetja Lesce, trgovskega podjetja Klasje Kranj in tovarne testenin Pekatete Ljubljana.

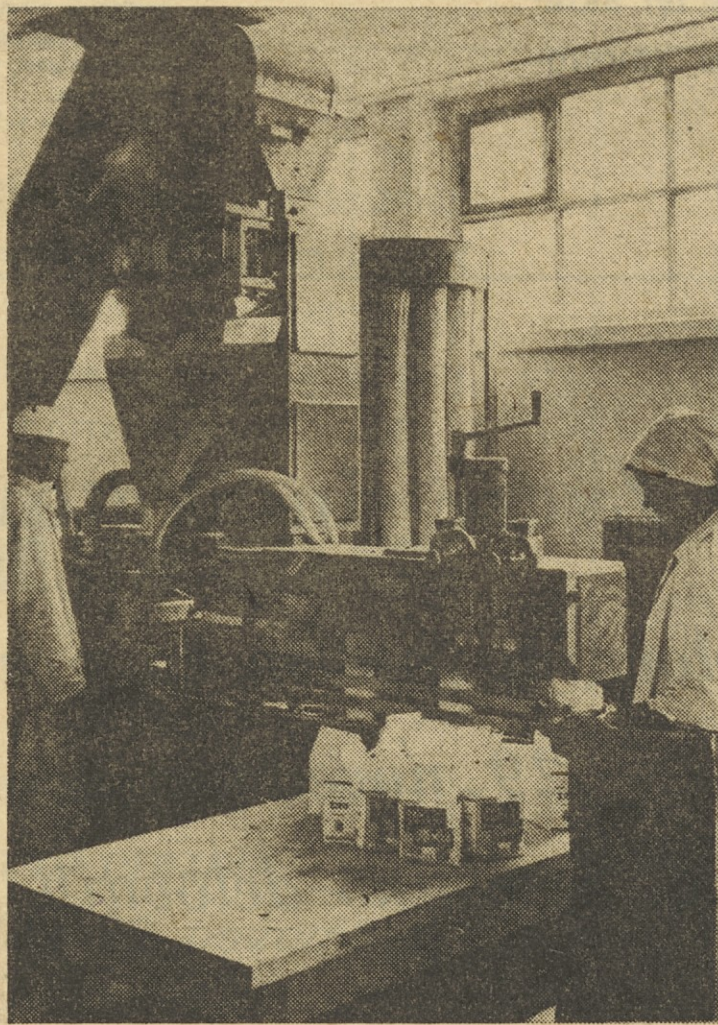
DESETLETNI PROGRAM

Ob ustanovitvi je delavski svet Živilskega kombinata Žito sprejel desetletni program svoje izgradnje, ki je predvideval izpopolnitev ustreznih mlinsko-predelovalnih in skladiščnih zmogljivosti, tako za surovine kot tudi za izdelke. Program je bil z izgradnjo novega mlina v Ljubljani 1968. leta tudi uspešno opravljen.

Kmalu pa je postalo jasno, da je treba k programu koncentracije mlinске predelave in izgradnje skladiščnih zmogljivosti dodati še nadaljnje stopnje predelave moke, predvsem v pekarskih in testninskih obratih. Zaradi tega je ob prvotnem programu izgradnje novih zmogljivosti tekkel še program povečevanja stopnje finalizacijskih gibanj pa ni bilo mogoče zagotoviti bistvenih premikov v načinu preskrbe prebivalstva z močnatimi izdelki, ker je šlo v bistvu za združitvev industrije z obrtjo. Zato je bilo treba v program izgradnje vključiti še program industrializacije pekarske dejavnosti, ki ni pomenil le izgradnje novih in večjih zmogljivosti, marveč tudi ustrezno preobrazbo kadrov. Program je s postopno združitvijo pekarn na območju gorenjske, ljubljanske in dolenske regije z Zasavjem in Posavjem – zajel izgradnjo novih zmogljivosti na celotnem omenjenem območju. Ta program bo z načrtovanjem izgradnje novih zmogljivosti v Beli krajini in na Notranjskem prihodnje leto tudi zaključen.

V vrečki, ki gre v prodajo, mora biti točna količina testenin

Tudi moko za prodajo na drobno napolnijo strojno

Težkih vreč ni treba prenašati, saj imajo za to na voljo tekoči trak

Trgovsko podjetje

TOBAK

export-import

Ljubljana, Kotnikova 10

vam nudi v svojih prodajalnah
tobačne izdelke,
galanterijsko blago,
pisarniške
in šolske potrebščine,
kozmetično blago ter vse vrste
igračk in spominkov.

TVO

TOVARNA
VOLNENIH ODEJ
ŠKOFJA VAS
PRI CELJU

TELEFON (063) 28-75
ŠKOFJA VAS 4
ZEL. POSTAJA CELJE

Tovarna volnenih odej Škofja vas proizvaja in nudi
najboljše volnene posteljne odeje

*Vsem delovnim ljudem čestitamo za praznik republike
29. november!*

ZAVAROVALNICA SAVA

**ZAVAROVALNICA SAVA,
POSLOVNA ENOTA LJUBLJANA,**

s poslovalnicama Reka in Zagreb ter
predstavništvi Ljubljana-Šiška, Litija,
Logatec, Pula, Ribnica in Vrhnika želi
ob dnevu republike vsem delovnim lju-
dem prijetno praznovanje!

Poslužujte se naših zavarovalnih uslug
in zavarujte svoje premoženje ter skle-
nite nezgodno ali življenjsko zavaro-
vanje!

- MODERNO
- KVALITETNO
- IZVIRNO

ZLATARNA CELJE

Obdarite svoje najdražje
z darilom trajne vrednosti
— zlatim nakitom
Zlatarne Celje

**DOBITE GA V VSEH PRODAJALNAH ZLATARNE IN
V VEČJIH TRGOVSKIH HIŠAH V JUGOSLAVIJI**

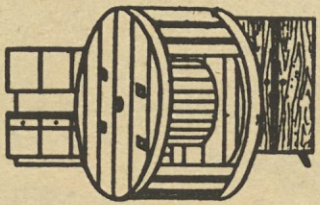
Proizvodnja zlatega in srebrnega nakita,
predelava plemenitih kovin, rafinacija,
izdelava zobnega zlata,
export-import, konsignacija, zastopanje
tujih firm.
trgovina na veliko in malo

Občinski svet Zveze sindikatov Novo mesto

čestita vsem delovnim ljudem za praznik republike

29. november

in jim želi še veliko delovnih uspehov!

Emmi.

PODJETJE EMBALAZA IN MIZARSTVO
• SLOV. BISTRICA

*čestita vsem
delovnim ljudem
za praznik republike
in jim želi še veliko
delovnih uspehov!*

BIROSTROJ

ORGANIZACIJA ZDRUŽENEGA DELA ZA MEHANOGRFSKE — TEHNIČNE STORITVE IN ZASTOPANJE INOZEMSKIH TVRDK

MARIBOR, Mladinska 3, telefon 23-771

Generalno zastopstvo: Büromaschinen-Export GmbH, Berlin — NDR: ASCOTA — SOEMTRON — OPTIMA — CELLATRON — ROBOTRON — konsignacijsko skladišče rezervnih delov

— mehanografska organizacija — šolanje strojnih knjigovodij — tehnični servis na vsem področju SFRJ.

BIRO-OPREMA: Generalno zastopstvo »Interreif« Wien.

STAHLHOF oprema za ERC, STÄUDLE obrezovalni avtomati — NASHUA Disc-Pack — ILFORD magnetni trakovi — SIMPLEX TIME RECORDER naprave za merjenje in registracijo časa. Tiskovine — drobna, oprema — pisarniški pripomočki.

*Vsem delovnim ljudem čestitamo za praznik republike
in jim želimo še mnogo delovnih uspehov!*

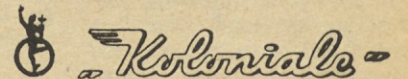
OBČINSKI SVET ZVEZE SINDIKATOV CELJE

*čestita vsem
delovnim ljudem
za praznik republike
in jim želi
še veliko delovnih uspehov!*

OBČINSKI SVET ZVEZE SINDIKATOV ŽALEC

*čestita vsem
delovnim ljudem
za praznik republike
in jim želi še veliko
delovnih uspehov!*

VELETRGOVINA

MARIBOR

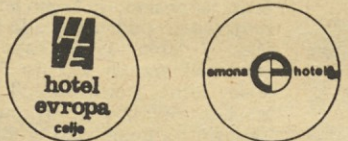
export — import — en gros —
en detail
s poslovnimi enotami:

MARIBOR — POLJČANE —
DRAVOGRAD — ŠENTILJ —
PREVALJE — SLOVENSKA
BISTRICA — ORMOŽ —
GRAD ŠTATENBERG

vam nudi asortiment prehram-
benega in industrijskega blaga
ter gostinske storitve

- v svojih grosističnih skladiščih
v Mariboru, Poljčanah, Dravo-
gradu in Ormožu
- prodajalnah na področju Slo-
venije in Hrvatske
- v gostinskih obratih Grada
Štatenberg

ČESTITA VSEM
DELOVNIM LJUDEM
ZA PRAZNIK REPUBLIKE
IN JIM ŽELI
ŠE VELIKO
DELOVNIH USPEHOV!

HOTEL EVROPA
CELJE

Titov trg 4, telefon 22-018,
22-019, 21-200

se priporoča s svojimi
kvalitetnimi uslugami

*Čestita vsem
delovnim ljudem
za praznik
republike
in jim želi
še veliko
delovnih
uspehov!*

Uprava in sindikalna podružnica
pri Trgovskem podjetju za promet
z industrijskimi surovinami ter
reprodukcijskim in odpadnim
blagom s proizvodnimi obrati

dinos

ljubljana

*čestita vsem delovnim
ljudem za praznik
republike 29. november*

DRAVSKE ELEKTRARNE MARIBOR

VETRINJSKA 2/IV, p.p. 118, 62101 MARIBOR

Telegram Telefon Telex
DEM Maribor (062) 25-550 DEM 33-121

HE DRAVOGRAD
HE VUZENICA
HE VUHRED
HE OŽBALT
HE FALA
HE MARIBORSKI OTOK
HE ZLATOLIČJE
ENOTA PRENOSA PEKRE
ENOTA PRENOSA PODLOG
KOVINSKI OBRAT ELKOV LAŠKO
DEM — SKUPNE SLUŽBE
ERC — ELEKTRONSKI RAČUNSKI CENTER

*čestitajo vsem delovnim ljudem za praznik
republike in jim želijo še veliko
delovnih uspehov!*

Prav letos so delavci Kombinata lesne industrije iz Logatec praznovali dvajsetletnico obstoja svojega podjetja. Dvajset let sicer ni dolga doba, za KLI Logatec pa vseeno pomeni čas, ko so iz nepomembnega žagarskega obrata prerasli v kombinat z več kot tisoč zaposlenimi. Lesene barake, v katerih so delali v začetku, so zamenjali z prostornimi halami in najmodernejšimi stroji. Ni bila lahka njihova pot. Veliko so delavci zgradili s prostovoljnim delom. Težko jih je prizadel požar, ki je praktično uničil tovarno. Toda to je mimo. V KLI Logatec zdaj največ razmišljajo o jutri, načrtujejo in gradijo. Nikdar niso povsem zadovoljni s svojimi uspehi, vedno hočejo več. Na prehojeno pot se spominjo le redkokdaj. Toda sedaj, ob 20-letnici, je le priložnost, da pogledamo malo nazaj.

Po osvoboditvi leta 1945 so iz dveh privatnih žagarskih obratov ustanovili podjetje LIP Logatec. Poleg rezanega lesa so takrat že začeli izdelovati frize za parkete, elemente za lesene barake in zaboje. Leta 1950 so se priključili k LIP Postojna, kar pa je razvoj podjetja zavrlo.

V Logatcu takrat razen žag ni bilo nobene industrije. Povpraševanje po lesnih izdelkih je naraščalo, lesna surovinska baza v okolici je bila bogata, transportne poti ugodne pa tudi pridnih rok je bilo dovolj. Vse te razmere so dale pobudo za nastanek in razvoj lesne industrije. Začeli so pravzaprav znova - kot galanterijski obrat trgovskega podjetja Les (sedanje Lesnine) iz Ljubljane. Z dvajsetimi ljudmi in v neopremjenih prostorih nekdanje žage so 1952. leta začeli s proizvodnjo. Že naslednje leto so zaposlili 263 ljudi, proizvodnja pa je tako narasla, da so lahko začeli razmišljati o osamosvojitvi. Leta 1953 so se res osamosvojili in od takrat dalje začeli svojo pot razvoja kot Kombinat Lesne industrije Logatec.

Razvoj kombinata je šel od takrat dalje stalno navzgor. Izgradnja novih prostorov in naraščanje števila zaposlenih je iz leta v leto dvigalo fizični obseg proizvodnje. Tudi kvaliteta izdelkov se je stalno izboljševala. Požar, ki je leta 1957 uničil večino objektov in opreme, ni zavrl razvoja podjetja. Proizvodnjo so nadaljevali v zasilnih barakah, na pogorišču pa so zgradili - v veliki meri po zaslugi udarniškega dela vseh delavcev - novo moderno tovarno. Tako požar ni ustavil razvoja kombinata, lahko bi celo rekli, da ga je pospešil, saj se od takrat dalje krivulja uspehov KLI Logatec strmo dviga.

Morda bo o dvajsetletnem obdobju KLI Logatec še največ povedalo naslednjih nekaj podatkov: od 264 zaposlenih leta 1953 se je do danes povečalo njihovo število za približno štirikrat. Trenutno ima KLI Logatec 1.070 zaposlenih. Značilno za KLI je tudi to, da več kot polovico svoje realizacije ustvari z izvozom, in to že od leta 1967 dalje. Vrednost izvoza se je v dvajsetih letih obstoja dvignila od 57.000 dolarjev v letu 1953 na skoraj 4 milijone lani. To pa pomeni kar sedemdesetkratno povečanje. Tudi delovna storilnost in odstotek ekonomičnosti poslovanja sta se posebno zadnja leta hitro dvigala. Stopnja rentabilnosti, ki je v marsičem odvisna tudi od zunanjih dejavnikov, je v teh letih precej nihala.

● DVAJSET USPEŠNIH LET KOMBINATA LESNE INDUSTRIJE LOGATEC

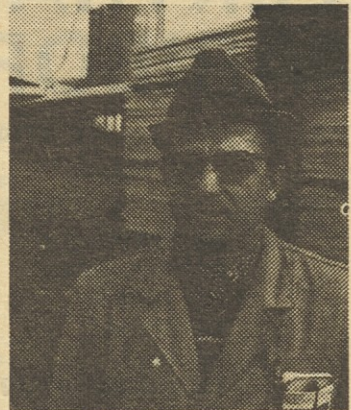
PONOSNI NA DANES - TREZNI V PRIČAKOVANJH

● LETOS VLAGAJO V MODERNIZACIJO 15 MILIJONOV DINARJEV ● V TREH LETIH BODO PROIZVODNJO PODVOJILI ● RESNO RAZMIŠLJAJO O INTEGRACIJI

Pa danes? Na ta danes so delavci KLI Logatec še posebej ponosni, včasih ga merijo tudi s kritičnimi očmi. Prav je, da so tudi kritični, saj prav to v veliki meri pomaga načrtovati in usmerjati njihov nadaljnji razvoj. Sicer pa pustimo, da o današnjem trenutku KLI Logatec spregovorijo tisti, ki so ga soustvarili, oziroma tisti, ki v njem zdaj živijo.

SLAVKO SINKOVEC, vodja skladišča žaganega lesa.

„V našem podjetju je osnovna surovina les. Letno porabimo 30 tisoč kubičnih metrov rezanega lesa. Od tega za drobno pohištvo več kot 18.000 kubičnih metrov bukovine in za stavbno pohištvo dobrih 11 tisoč kubičnih metrov smrekovega oziroma borovega lesa. Odkar smo leta 1970 zgradili nov žagarski obrat, lahko zrežemo več kot 40 tisoč kubičnih metrov hlodovine letno. V zadnjem času pa se pojavlja problem pomanjkanja hlodovine za nemoteno obratovanje žage, predvsem pa tovarne same. Iz logaškega področja uspemo dobiti le nekaj več kot polovico posekanega lesa, preostale količine kupujemo v drugih republikah in celo uvažamo. Očitno je z našo izvozno politiko nekaj narobe, vemo, da izvažamo hlodovino, po drugi strani pa jo spet drago kupujemo v drugih državah. Razumem, da gozdna gospodarstva potrebujejo devize za nakup opreme. Prav zato mislim, da bi se morala združiti z lesno predelovalno industrijo. Tako bi gozdarjem zagotovili devizna sredstva, lesni industriji pa potrebno surovino. Znano nam je tudi, da bomo iz drugih republik dobivali vsako leto manj hlodovine, saj tudi tam gradijo ža-

garske obrate in raje prodajajo izdelke kot hlodovino.“

RUDI LIPOVEC, direktor gospodarsko-finančnega sektorja.

„V devetih mesecih letošnjega leta smo realizirali 110 milijonov dinarjev od 150 milijonov, kolikor smo si zadali v planu za celotno letošnje leto. V primerjavi z lanskim letom je porast kar 40-odstoten. Tako velik uspeh smo dosegli predvsem z investicijskimi vlaganji v nove stroje in z izboljšanjem tehnologije. To pa nam je omogočilo povečanje proizvodnje stolov od 20.000 na 35.000 kosov mesečno. V letošnjem letu jih bomo naredili dobrih 400.000. Vratnih kril bomo izdelali 120.000, obešalnikov pa dobrih 6 milijonov. Prav stoli in obešalniki gredo pretežno v izvoz, in to kar 95%. Do konca septembra smo izvozili za 3,6 milijona dolarjev, od tega 80% v Ameriko. Kaže, da bomo do konca leta planirano vsoto izvoza, to je 4,5 milijona dolarjev, celo presegl.“

SLAVA LOŠTREK je že deveto leto delavka v lakirnici. Ob letošnjem praznovanju 20-letnice podjetja jo je predsednik republike odlikoval z Redom dela s srebrnim vencem. Pripovedovala je o tem, kako skrbi podjetje za družbeni standard svojih delavcev.

„Naše podjetje ima sedaj 46 lastnih stanovanj, več kot 140 individualnih hiš pa je bilo doslej zgrajenih s pomočjo posojil, ki so jih delavci dobili od podjetja. Tudi sama sem dobila tri stare milijone posojila. Letos smo v podjetju razdelili 800.000 dinarjev za stano-

vanja. Poleg tega daje podjetje tudi 60 dinarjev mesečno za toplo malico, tako da delavec v našem obratu družbene prehrane le 2,5 dinarja za topel obrok. Le redki so med nami, ki si hrano še nosijo od doma. Letos smo dobili tudi 450 dinarjev regresa za dopust, ker svojega počitniškega doma pač nimamo. Pa še 300 dinarjev smo dobili pred kratkim za ozimnico. Naj se še enkrat vrnem k stanovanjem: najbolj kritične primere smo v podjetju že rešili. Tudi s tistim denarjem, ki ga vlagamo v ta sklad, dajemo kar precej, bomo lahko reševali stanovanjske probleme naših ljudi.“

JUSTI VERBIČ dela v KLI Logatec že od ustanovitve podjetja. Pripovedovala je o tem, da so letos ustanovili v podjetju delovne skupine:

„Spomladi smo se o delovnih skupinah začeli pogovarjati, julija pa smo jih že ustanovili. V skupini je poprečno po 30 delavcev, vodja pa je mojster. S formiranjem skupin smo dosegli veliko boljše obvešč-

nost delavcev, saj imamo pogosto sestanke. Pa še nekaj je. Na takih sestankih vsak brez strahu pove svoje mnenje in se zato na njih pogovorimo o vseh tistih problemih, o katerih se je včasih le šušljalo. Na vsako vprašanje, ki ga postavi delovna skupina skupnim službam, mora dobiti odgovor v 14 dneh, če pa gre za osebne dohodke, v 24 urah. Veliko je stvari, o katerih smo že razpravljali na teh sestankih. Tako na primer o denarju za ozimnico, o delovnih razmerah pa o kadrovskih spremembah in seveda tudi o zvišanju osebnih dohodkov. Doslej

je bilo delo v skupinah namenjeno predvsem obveščanju, poslej pa bodo delavci lahko odločali o vseh problemih, ki nas tarejo bodisi v enoti ali pa v celotni TOZD.“

IDA GENC dela v pakirnem oddelku. V podjetju je že 15 let.

„Rada bi povedala nekaj o osebnih dohodkih. V lesni industriji smo po samoupravnem sporazumu skoraj čisto na dnu lestvice. Čeprav dobro gospodarimo, si boljših osebnih dohodkov ne moremo privoščiti. Poprečni dohodek pri nas je sedaj 2.000 dinarjev.“

Pogosto pa prihaja do čudnih problemov pri nagrajevanju. Povpraševanje po naših izdelkih je zelo veliko, tako da bi včasih morali delati tudi ob prostih sobotah. In

radi bi delali, saj bi dobili plačane nadure. Po drugi strani pa se delavcem ne splača delati nadur, saj če zaslužijo nekaj več z nadurami, presežejo cenus za otroški dodatek, tako da so praktično več izgubili kot dobili.“

REMIGIJ JERMAN, ki je vodja pravne službe v KLI, je pripovedoval o tem, kako daleč so z ustanavljanjem TOZD.

„Prav te dni smo imeli sestanke po posameznih obratih. Naši delavci so se odločili, da bomo v podjetju ustanovili tri TOZD in to iz sedanjih obratov. To bodo žaga, drobno pohištvo in stavbno pohištvo. V kratkem bomo sprejeli o tem statutarni sklep, ki bo veljal do podpisa samoupravnega sporazuma. To pa bo prvi polovici decembra. Nov statut

pa bomo sprejeli do konca leta. Na ravni organizacije združenega dela KLI Logatec bomo imeli skupni poslovni in rezervni sklad ter sklad skupne porabe. O uporabi sredstev iz teh skladov in seveda tudi o drugih vprašanjih, ki zadevajo poslovanje celotne delovne organizacije, bo odločala skupščina delegatov posameznih TOZD. O vseh podrobnostih se bomo pogovorili še te dni.“

DIPL. INŽ. DUŠAN DOBNIK, glavni direktor KLI Logatec je govoril o bodočih načrtih podjetja.

„Za nadaljnji razvoj KLI Logatec smo si že pred časom postavili temeljne cilje. V prvi vrsti moramo osvojiti najmodernejšo tehnologijo, kar pa bomo dosegli z nabavo novih strojev za primarno in finalno proizvodnjo. Za letošnje smo investirali v ta namen 15 milijonov dinarjev, in to iz lastnih sredstev, bančnega kredita in kredita tujih podjetij. Po tem, lahko bi rekel srednjeročnem načrtu, računamo, da bomo leta 1975 proizvodnjo podvojili, če jo primerjamo z letom 1972. Tako bomo izdelovali vratnih kril do 200.000 kosov letno, stolov 50.000 in obešalnikov 600.000 kosov mesečno. Zastavili pa bomo tudi proizvodnjo plastičnih rolet, ki naj bi jih izdelali 100.000 kvadratnih metrov letno. Odpadne surovine, ki se je nabere za dobrih 10.000 kubičnih metrov letno, pa bomo skušali uporabiti za izdelavo iverne kaše, iz nje bomo izdelovali enoslojne iverne plošče.“

To so le v grobih obrisih načrti za naslednja leta. Iskati pa bomo morali tudi možnosti za poslovno-tehnično sodelovanje z drugimi podjetji. Z LIKO Vrhnika in z Lesno in pohištveno industrijo v Radomljah se sodelujemo. Pogovarjamo pa se tudi o možnostih integracije s Slovenijalesom.“